

مجله تصویرالدین

قیمتی ۱۲ قپک

۱۴ یون

Цѣна 12 к.

No. 11

Abunə qiyməti Tiflisdə və ətraf üçün
aprelin əvvəlindən yanvarın birinədək,
yə'ni:

9 aylığı (39 nüsxə) - 4 manat

Altı aylığı (26 nüsxə) - 3 manat

Üç aylığı (13 nüsxə) - 1 manat 60 qəpik

Nüsxəsi 12 qəpik

Məcmuənin adresi: Tiflis, Voronsovski
küçədə, nömrə 47.

"Molla Nəsrəddin" idarəsi.

Тифлис, Воронцовская улица № 47

Редакция журнала

«МОЛЛА НАСРЕДДИН»

İdarəyə çap olunmaq üçün göndərilən
məktub və məqalələri geri göndərmək
mümkündür, əgər sahibləri marka göndə-
rib xahiş eləsələr.

Cümə 7 cəmədiyə-əvvəl 1324 Hər həftə nəşr olunur 16 iyun 1906

QEYRƏT

mətbəəsi bu həftə Germaniyadan təzə üsul ilə çap maşını dəxi gətirdi. "Qeyrət" mətbəəsinin qəsdı budur ki, müsəlmanlar arasında çap işlərini yüngülləşdirib qiymətlərini ucuzlatsın və bu lazımlı iş barəsində camaatı özgələ-rə möhtac eləməsin. Lakin camaat bu ağır fədakarlığın əvəzində sifarişlərini genə yadlara verib bu tək müsəlman mətbəəsində işləyən iyirmidən artıq öz müsəlman qardaşlarını işsiz buraxırlar. Ummid ki, millətimiz bundan sonra bu tək müsəlman mətbəəsinə sifariş verməklə həmiyyəti-milliyətlərini boş və yalançı sözlər ilə yox, işlə göstərələr. Və illa bu həmiyyətsizliklə bizdə heç bir elm və mərifət işi qabağa getməz. "Qeyrət" mətbəəsinin türkcə və rusca çap qiymətləri:

Pakət 500 ədəd 1 manat 60 qəpik

Blank 1000 ədəd 2 manat 70 qəpik

Paket 1000 ədəd 2 manat 60 qəpik

Kartoçka 100 ədəd 50 qəpik

Blank 500 ədəd 1 manat 70 qəpik

Hər cür dəftər və kitablar dəxi ucuz qiymətlə çap olunur. Özgə şəhərlər-dən sifariş dəxi qəbul olunur və poçta ilə əcələ göndərilir.

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

İranda tərəqqi

Təbriz - Vəliəhd həzrətləri fəqir və acizlər üçün "Kəcil" qəbiristanında bir böyük mərizxa-nə tə'sis etdirir.

Urmiya - Burada təzədən üç misyoner mək-təbi açıldığına görə müsəlmanlar arasında çox şadlıq görünür.

Tehran - Yeddi nəfər şəxs Çıraqqaz xiyaba-nının başında Atabəy evlərinin qabağından bi-pərva keçərkən düşüblər hürriyyət quyusuna, onları ölüm halında çıxardıb Əmir Bahadır həz-rətlərinin sayeyi-hümmətilə bina olunmuş beş yüz kravatlı Xorasan adında məccani xəstəxa-naya göndəriblər.

Tehran - Şah həzrətlərinin verdiyi fərmana görə ümum əsgəri mə'murları üçün sərbaza məşq verən vaxtlarda qəlyan çəkmək mövquf-dur.

Şuşa - General-qubernator Qoloşşapov o qədər qanunla iş görən və ədalətli ki, beş addım o yanında ölən müsəlmanların köməyinə getmir ki, qanun və ədalətdən bir tük qədərində dişqarı çıxmış olmasın.

Bakı - Müsəlmanların əxlaq və ətvarını xoş-layib bu gün otuz nəfər yəhudi islama müşər-

rəf oldular. Ehtimal ki, Bakı müsəlmanlarının təqva və təvazöləri cəmi ətrafı əhatə edəcəkdir.

Bakı - Cəmiyyəti-xeyriyyə şəhərin üç möv-qeyində darül-eytam və iki yerdə darül-əcəzə açmışdır. Bu evlərin məxaricinin otuz min ma-natına Bakı hacıları kafil oldular və mabəqi xərcini hökumət ehsan edəcəkdir.

Teymurxan-Şura - Məşhur professor Bəypu-lat əfəndi təzə bir maşına ixtira etmişdir ki, gecə-gündüzdə on min vedro "buza (pivə) çı-xarır.

Quba - Dəli pirin yaxınlığında ricalül-qeyb ərənlərinin məskəni tapılmışdır. Ziyarət edənlərin hesabı mə'lum deyil. Hətta Sibiryadan katrojni dustaqlar yüzdən ziyadə qaçib ziyarətə gəlmişlər.

Tiflis - Polisə və jandarma idarələri Molla Nəsrəddin əmiyə həmişə riayət edəcəklərini və'd etdilər.

NƏSİHƏT

Camaat vəkillərinə

Sizədir bizim ümidimiz, biz müsəlman ca-maatının ümidi, ey millət vəkilləri! Allah sizə yaxşı yol versin!

Gedirsiniz gediniz, amma Mollanın xeyir-du-asını yadınızdan çıxartmayasınız! Ey millətimi-

zin seçilmişləri! Gediniz, allah sizə yaxşı yol versin.

Gediniz, amma bunu hər dəqiqə yadınızda saxlayınız ki, sizin boynunuzda ağır təkliflər var ki, onları əmələ gətirməyi millətimiz sizdən tələb edəcək!

O təkliflər çox ağırdırlar. Üstünüze götürdüyünüz öhd və xidmət dünyada etdiyiniz savab əməllərin ən əfzəlidir və bu xoşbəxt bəndələrin xoşbəxtisiniz.

Gediniz, allah sizə yaxşı yol versin. Gediniz, amma bu bir neçə nəsihətimi fəramuş etməyiniz.

Gedirsiniz Rusiyanın paytaxtı olan Fitolbörkə və orda sizin kimi bəyənilmiş adamlar ilə diz-bədiz oturub aylar ilə, bəlkə illər ilə və bəlkə yüz illər ilə güftgu edəcəksiniz.

Amma, aman günüdür, nə edirsiniz ediniz, bircə bunu yadınızdan çıxartmayınız: həmişə ədəbli olunuz, ədəbli, ədəbli, ədəbli!

Aman günüdür, biz müsəlman millətini yetmiş iki millətin vəkillərinin içində biabır etməyiniz, elə rəftar eləməyiniz ki, desinlər: bu müsəlmanlar biədab, bihəya və sırtıq millətdir.

Aman günüdür, mənim bu nəsihətimi nəzərdə saxlayınız: bunun da çarəsi heç dinməməkdir.

Əgər xamuş olmağa aylar ilə, illər ilə dözə bilsəniz, dözüünüz və illa əgər səbr və qərarınız kəsildi, bir danışmaq istəsəniz, heç olmasa millətimizin xoş səadəti və tərəqqisi adına bu bir neçə tələbləri hökumətdən eləyiniz:

Əvvəla: tələb ediniz ki, İran məmləkəti ilə Qafqaz müsəlmanlarının arasında sərhəd götürülsün, belə ki, o tərəfdən bu tərəfə keçmək, şey gətirmək, adam gətirmək bimanə olsun.

Əgər işdir, həmin tələbin mənasını və səbəbini sizdən soruşsalar, deyiniz ki, sizə dəxli yoxdu, bu mətləb İran məmləkəti ilə öz aramızda məxfi və məhrəmani işdir, özümüz bilərik.

İkinci: tələb ediniz ki, Rusiya hökumətinin yolunda can-dil ilə xidmət edən müsəlmanlara layiqincə vəzifə və ən'am verilsin və bununla belə, Rusiyanın müstəbid idarəsinin tərəfdarı olmayan müsəlmanlar Saxalin cazirəsinə göndəriləsinlər.

Üçüncü: (Qalanını da sonra deyərik).
Molla Nəsrəddin

QAFQAZ XƏBƏRLƏRİ

Gəncədən

Polis rəisi (polismeyster) əmr etdi ki, mənsəbindən kənar olunan məmurlar öz rəsmi nişanlarını götürməsinlər. Birinci hissə pristavının kənar olmuş müavini əvvəl qəbul edib əməl etdi, lakin səbr etməyə qüdrəti olmadı. Çünki cəmi libası təzə tikdirmişdi. Həm də nişanlara, nəhayət, şövqü var idi. Axırda polis rəisinə daxil düşdü. Təzədən, qulluq nişanlarını götürməyə izn istədi, istid'ası da qəbula yetişdi. Bu şərt ilə ki, günortadan qabaq götürməsin, ancaq günortadan sonra götürsün. Çünki günortadan sonra həqiqi polis məmurlarının yatmaq vaxtıdır, müştəbeh olmazlar...

Gözü ilə görən

Məşqətə

Məşqətə kəndindən bizə yazırlar: axund Molla Nəsrəddin! Siz nahaq yerə məcmuənizin 8-ci nömrəsində Gəncəni ucuzluq yazıbsınız: məsələn, oğurluq atın birini 16 manat və eşşəyin birini 4 manat yazırsınız. Bəlkə bizim Məşqətə kəndindən xəbəriniz ola? Burada at, hətta balası yanında altı manata satılır. İnəyin biri dörd manatdı. Xahiş edənlər üçün adres: Məşqətə kəndi, naxır bulağında.

Nuxu

Bərk külək (yel) əsməklə Nuxu şəhəri məşhurdur. Məsələn, elə vaxt olur ki, külək əsən zaman elə qəribə, elə eşidilməmiş səslər gətirir ki, insanlar mat-mütəhəyyir qalır. Keçənlərdə məşriq tərəfindən bir elə bərk külək əsməyə başladı ki, hamı qorxub istədilər mağazaya girsinlər. Ancaq bir neçə bəsirətli şəxslər mağazaya girməyib dağlara çıxdılar ki, görək qəribə səslər gəlirmi. Ancaq bir neçə dəqiqədən sonra gördülər ki, "ittifaq", "ittihad" deyib çağırırlar. Mat qaldılar ki, görəsən bu nə sözdür. Kimisi dedi ki, bu xörək adı olmuş olar. Bəlkə elə xörək çıxıb ki, adını bilmiirik. Kimi də dedi ki, xeyr, biz İrana səyahətə gedib qayıtdığımız vaxt Badkubədə bir molla-dan eşitdik ki, təzə bir çay çıxıb, adını bilmi-rəm, qəribə şeydir. Həsili nə qədər fikirləşdilər, başa düşmədilər və kimi də dedi ki, bu səs yaxından gəlir, gedək gözümüz ilə təcrübə edək. Nəhayət, quru çaya qədər getdilər, gördülər İraqdan gəlir. Qayıdıb gələn vaxt qabaqlarından iki quduz qurbağa çıxıb qoymur genə şəhərə qayıtsınlar. Nəhayət, camaat çox çalışdı ki, onları quduz qurbağaların əlindən qurtarsın, bacarmadılar. Köməyə ehtiyac var.

Əddə'i Cırıxqulu

Gəncə

Neçə gündür ki, Bəşir Hacı Hüseyn oğlu, 18 yaşında, çıxıb çinar ağacına dolaşa düşürsün. Quşu tutub cibinə qoyandan sonra ağacdən yixilib qılçası sınıb, aparıblar evə. Atası gəlib deyir: oğul, necəsən? Quş cibində ölməyib ki? Sağdırmı? Deyib sağdır. Atası çox şükürlər edib ki, nə yaxşı quş ölməyib, sağdır.

Əz tərəfi-Əlidəyanəkli

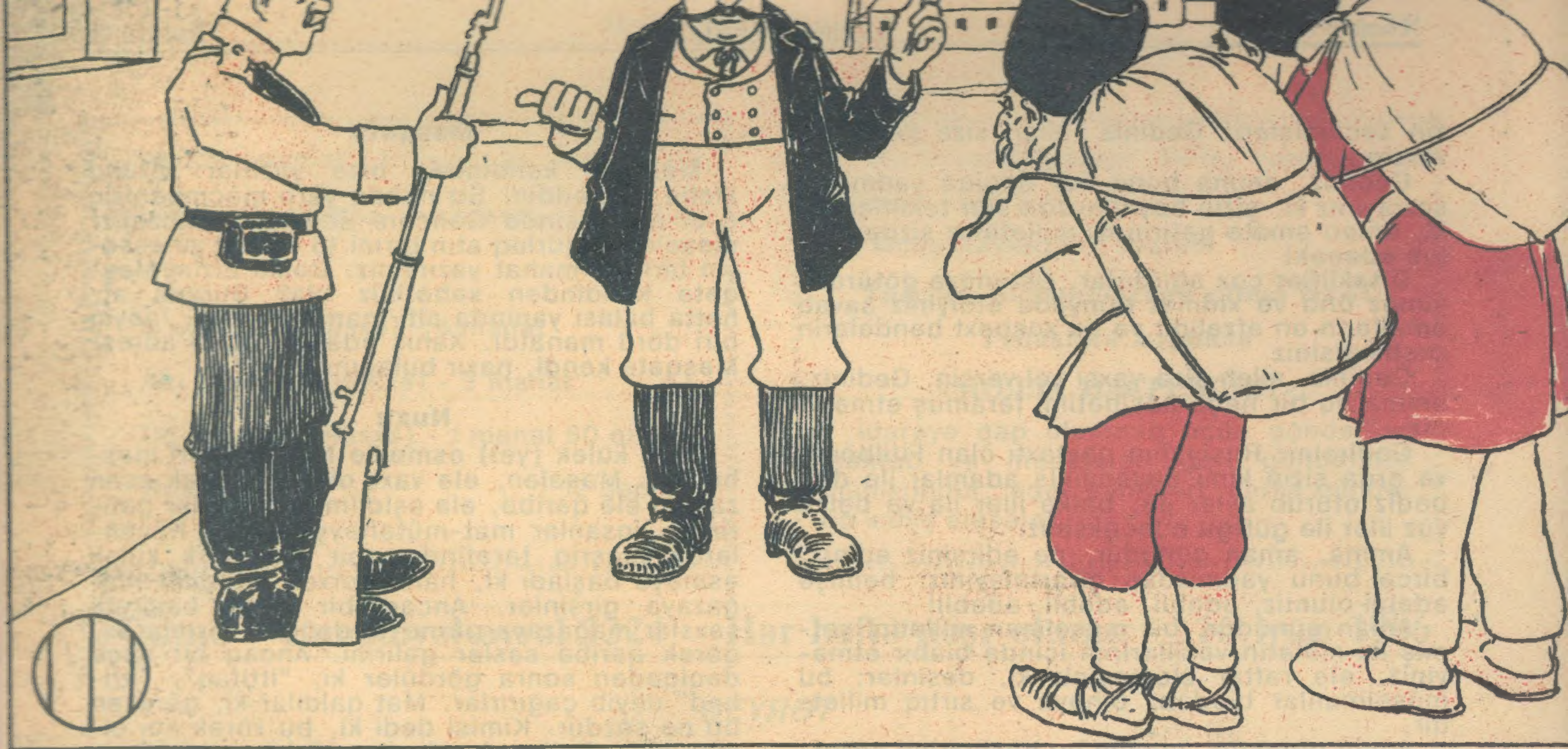
Naxçıvan

Müsəlman məktəbinin sabiq müəlliminin vəfat etməsinə cəhət üsuli-cədidi başlayıb genə üsuli-qədimi yerləşdirmək xəyalındadır, belə ki, 60 döşək, 40 ədəd heyva çubuğu, 2 ədəd falaqqa, bir dəstə qəmiş qələm və bir şüşə mazidən qayrılmış mürəkkəb Təbrizə zakaz verilmiş və minbə'd hər kəs üsuli-cədid adı versə, borclu olsun Axundovun evinə gündə beş-altı qab su daşısın.

"İrşad"ın 135-ci nömrəsində yazılıb:

Ağdaşdan

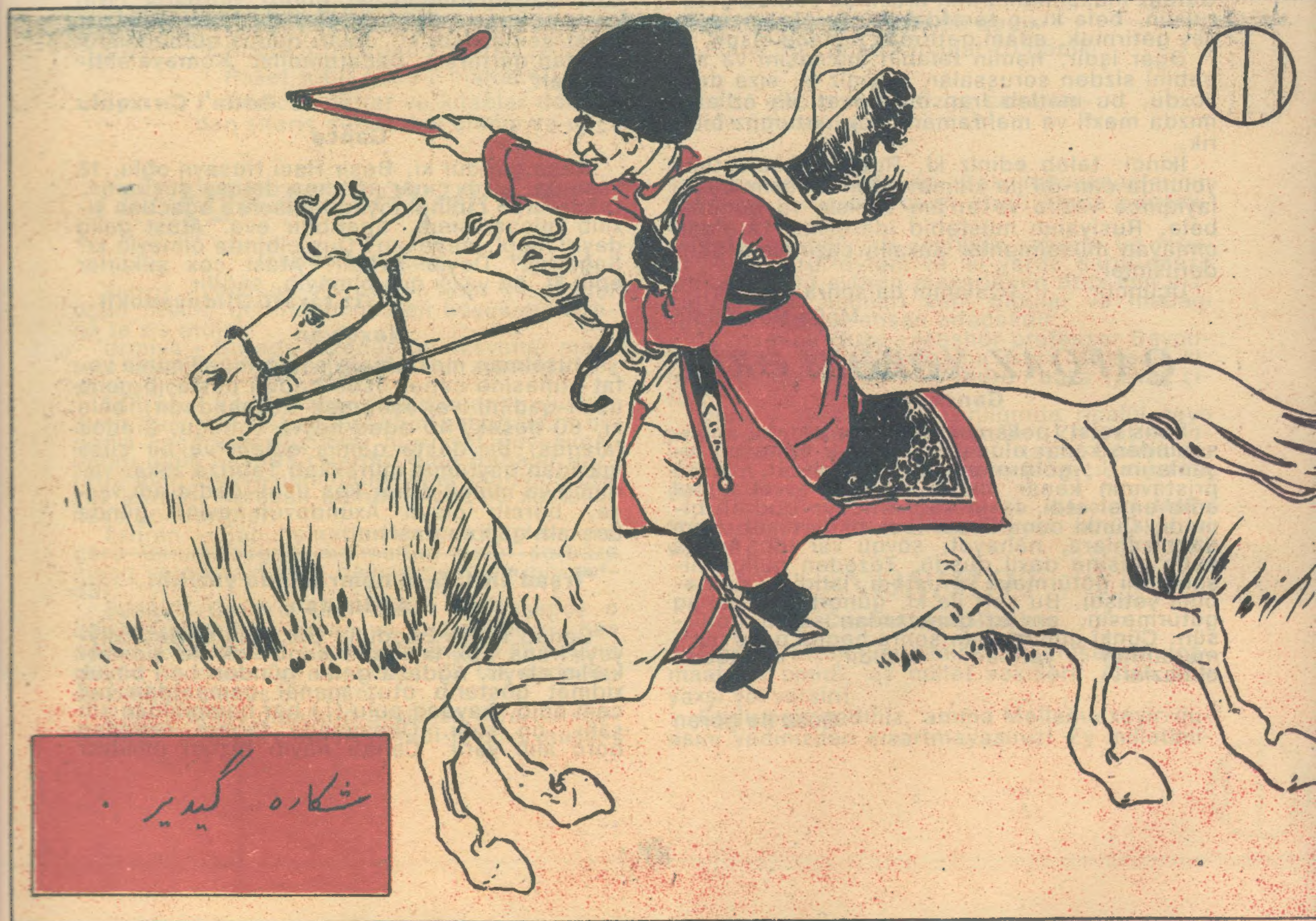
Cənab nayib Əsədulla Əlixanov dövləti-əliyeyi-İrana çox layiqanə canü-dil ilə xidmətkarlıq eləyir. Ağdaşa gələn gündən bəri böyük xidmət göstərib otuz manat camaatdan pul cəm edib, baydaq pulu (!) hər hammaldan altı şahı, on şahı. Olmayanda fığərə özgədən borc alıb verir. Cənab nayib bizləri ümidvar

.....Ay xan, aman günüdü, biz də sənin kimi müsəlmanıq, qışın bu soyuğunda bizi salma bayıra...

Hüseyn xan- Mən müsəlman zad bilmənəm. Həmşəri nədi, məvacib üstə bunt elədi nədi? Özüm xan, yanımda da saldat, gör sizin başınıza nə oyun gətirəcəyəm.

(Neft mə'dənlərində)

İllotı-bıçarənin dərđini çəkməkdən
əriyib çöpə döndüm... ay allah!

— Mən ölüm, ay xanım, de görüm
hansımızı çox istəyirsən? — Hər ikinizi..

edib ki, sizin başınızı bu baydaq kimi ucaldaram! Lakin biz ha baxırıq, daha da aşağı düşürük, heç ucalmırıq!

Dörd manat üç abbası bir kəndirlən ağaca verib bir aydır ağın-qırmızısın tikməyib ki, baydaq olsun, bari bir tamaşa eyləyək, bəlkə otuz manat dərdi canımızdan çıxsın. Bundan əlavə, təzkirə qiyməti dörd manatdır. Amma bu cənabın rəhmi gəlsə beş manatdır! Hər kəsin adı usta Cəfər olsa, on bir manatdır. Hər kəsin adı Noruzəli, atasının adı Fərzəli olsa, təzkirəsi yeddi manat yarımır. Hər kəsin adı Tumar olsa, iki qardaşa iyirmi manat dörd abbasıdır. Yazıq mən usta İsmayıldan bir cüft fərş aparıb şeylərimi Gəncəyə göndərirəm, indi başlayıb ki, təzkirə almasan, fərşləri vermərəm. Genə bir yazıq molladan iyirmi manat alıb ki, qardaşı dustaqdır, qurtarsın. Qardaşı yatab ilə gedir, bu hənuz nə silistçi ilə danışdı və nə iyirmi manatı verir. Sizi and veririk allahın vəhdəniyyətinə, bizə imdad eləyin! Fəqir-füqərayız, tavanamız yoxdur ki, zülmərə tab edək. İranda hürriyyət olmamışdan qabaq bu qanun yox idi. Amma indi bu kələklər bizim təzəlikdən başımıza gəlir.

Usta İsmayıl Vəliyev Təbrizi
İdarəmizdən:

Rəhmətliyin oğlu usta İsmayıl, mən elə bildim ki, təzə bir xəbər yazıb "İrşad"a göndərib-sən. Əzizim, sözün var, söz danış, yoxsa köhnə xırmanları sovurmaqdan əlinə nə düşəcək?

M.N.

NIYƏ DƏRSDƏN QAÇDIM

(Keçmiş nömrələrin birindən mabə'd)

... qəraz, bir neçə vaxt başladım məktəbə getməyə. İnsafən, artıq səyim var idi oxumağa, belə ki, hər gün məktəbdən evə qayıdıb tökərdim kitabları qabağıma və başlardım sabahkı dərsimi hazırlamağa. Axır dadaşım mənim oxumağımdan tənəyə gəlib mənə bir-iki dəfə dedi: ay balam, özünü bərkə salma, nə olacaq sənə bu oxumaqdan? Mən dadaşımın sözünə qulaq verməyib öz işimə məşğul idim. Bir gün evdə həmişəki kimi dərsimə baxmaqda idim. Gördüm ki, dadaşım gedib anama bu sözləri deyir:

Bilməm nə görübdür bizim oğlan oxumaqdan?
Dəng oldu qulağım.
Jurnal, qəzetə hərzəvü hədyan oxumaqdan
İncəldi uşağım.
Əqlin aparıb bəs ki, baxır gündə qərayə,
Yarəb nə himaqət!
Söz etməz əsər, çarə qalib indi duayə,
Tədbir elə, övrət.
Lə'nət sənə ifritə, sənindir bu cəhalət,
Etdin nə xəyanət.
Səndən törənibdir bizim evdə belə bid'ət,
Ey mayeyi-hiylət.
Tutsun çörəyim gözlərinin ağü qarasın,
Ey həmsəri-bədxah!
Haşa oda yaxmaz ana istəkli balasın,
Kəssin səni allah.
Bu tifli oxutmaqlığa etdin məni tərğib,
Həp eylədin iğva.
İndi nədi fikrin, işimiz oldu bu tərkib.
Yox çarəsi əsla.

Heyhat ki, tədbir ola xanəxərabə,
Zayıl olub əqli,
Dərsə, qəzetə, məktəbə, jurnalə, kitabə
Mayıl olub əqli.
Yıxdın evimi, eylədin övladımı zayə,
İş keçdi məhəldən.
Mən anlamıram elm nədir ya ki sənaye,
Zarəm bu əməldən.
İstərdim o da mən kimi bir hörmətə çatsın,
Dünyada dolansın.
Ta qol gücünə malik olub şöhrətə çatsın,
Azadə dolansın.
Bir vəqtdir indi ki, olub Rüstəmi-dövrən
Bir ad qazaneydi
Qarətlər edib ta ki, tapeydi sərü saman,
Bir şey də qaneydi.
Puç eylədin, övrət, bu gözəl sadə cavanı,
Dil bilməz oğul vay!
Rəngi saralıb qalmayıb əsla yarı canı,
Bir gülməz oğul vay!
Ax naxələf oğlum, nə çətin məşqə düşübsən,
Ey kaş usaneydin.
Quldurluğa yox, elmə tərəf eşqə düşübsən,
Bu qübhü qaneydin.
Ey nuri-du çeşmim, oxumaqdan həzər eylə,
Saleh vələd ol gəl,
At min, hünər öyrəş, məni də bəxtəvər eylə,
İşdə bələd ol gəl.
Bəsdir oxudun, az qala canın tələf oldu,
Bu kardan əl çək.
Yazmaq, oxumaq başuva əngəlkələf oldu,
Əş'ardən əl çək.
Min elm oxuyub söz biləsən, hörmətin olmaz,
Bu dari-cahanda,
Söz bəhrinə gövhər olasan, qiymətin olmaz
Xassə bu zamanda.
Yox, yox, baxıram fikrinə, səndən oğul olmaz,
Canın bəcəhənnəm.
Mırt-mırt oxumaqdan, kişi, bir qan ki, pul
olmaz,
Mırtılda dəmadəm
Qıl elə fərahəm
Ol qüssəyə həmdəm
Ömrün olacaq kəm
Düşməni sənə aləm.
Hop-hop

MÜSƏLMAN MƏCLİSİ

(Keçmiş günlərdən)

Keçən ilin payız fəsli idi. Mən də o məclisdə var idim. Şəhərimizin bir neçə ağsaqqalları, oxumuşları, tacirləri yığılmışdılar ki, öz aralarında məsləhət edib bir "klub" binası qoysunlar.

Həmin məclisdə bir neçə axund da var idi.

Məclis əhli tamam cəm olandan sonra cənab Cəfər bəy (dörd il bundan irəli Moskva darülfünununun ədliyyə şöbəsinə təhsil edib) ayağa durub başladı rus dilində "klub"un nədən ibarət olmağını bəyan etməyə.

Cəfər bəy sözünü qurtarıb oturdu. Amma heç kəsdən bir səs çıxmadı. Mən duydum ki, Cəfər bəyin sözlərini bir-iki yoldaşlarından savayı başa düşən olmadı. Mənim zənnim doğru

imiş, çünki mollaların birisi üzünü Cəfər bəyə çevirib dedi:

- Bəy, nitqiniz bəndəyə məfhum olmadı.

Cəfər bəy mollaya bir cavab vermədi, çünki molların dediyini qanmadı. Cəfər bəy gözlərini dirədi molların üzünə, molla da Cəfər bəyin üzünə. Axırda tacirlərin biri Cəfər bəyə dedi ki, ay bəy, sən sözünə biz necə ki lazımdı, mültəfət olmadıq. Çünki biz rusca o qədər bilmirik, əgər mümkündür zəhmət olmasa müsəlmanca de. Cəfər bəy durdu ayağa və çeşməyini düzəldib dedi: "Qaspada, payalusta, mən bir az kak sleduet, müsəlmanca dildə abyasnitsya ola bilmərəm, proşu izvineniya (yəni müsəlmanca necə ki lazımdı danışa bilmirəm, məni bağışlayınız). Oturanların çoxusu dedi: heç eybi yoxdur, bəy, heç zəhmət çəkmə.

Sonra Həsənağa ayağa durdu və bu cür danışdı:

- Biz müsəlmanlar lap bədbəxt olmuşuq: hər bir millət özü üçün bir klub açıb axşamnan axşama yığışır ora və hər kəs hər nə kəfi istəyir eləyir, biri görürsən qəzet oxuyur, biri tənqat eləyir, biri qumar oynayır, biri yeyir, biri içir. Qərər, dost dostu ilə, aşna aşnası ilə görüşür və xoşluq ilə vaxtını keçirir. Amma biz bəçarələr oturuşuq evdə və bir yer tapa bilmirik ki, orada ürəyimiz istədiyi kimi günümüzü keçirək.

Həsənağaya mollaların biri belə cavab verdi: çox əcəb, bəvəcudi-həməyi-in gərək bunu nəzərdə tutasınız ki, "klub" dediyiniz yerdə gərək şərab istəməli olunmasın və illa bizim üçün oraya gəlmək bir az müstəhsən olmaz.

Molladan sonra bəylərin birisi tez ayağa durub bir qədər hirsli haman mollaya cavabən dedi: necə, necə, nə olmasın?

Tacirlərdən biri dedi ki, klubda çaxır gərək içilməsin.

Bu sözü eşitcək bəylərdən bir neçəsi qeyzə gəlib və ayağa durub başladılar uca səslə deməyə: necə olmasın? Nə danışırırsınız? Kak mojno, çaxırsız klub harda görüküb? Hər kəs gəlir gəlsin, gəlmir gəlməsin. Kak mojno? Kto xoçet, pust ne piyot. Heç kəsə zornan deyən yoxdu ki, çaxır iç.

(Hələ qurtarmayıb)

Hop-hop

(Usta Qədir ilə Heydərəlinin söhbəti)

H - Qazuti ver görüm yalan-palandannə yazıblar.

U - Yalan-palanın daha harasın oxuyursan, balam?

H - Durub mənim üçün vəzzariyyat oxuyur. Ver bəri görək çərən-pərəndən nə var!

U - Sənin sözün küdurət oldu, balam! Qazut istəmək belə olmaz ki...

H - Durub mənə ağıl öyrədir... Bir patron vurram beynin dağılar!

OSMANLI DİLİ

Mən həmişə heyfslənirdim ki, gedib Türkiyədə təhsil etməmişəm və bu səbəbdən elə bir yazıb danışa bilmirəm ki, osmanlı dilinə oxşasın.

Axırda yoldaşlarımdan birisi məni bu çətin fikirdən qurtardı: yoldaşım mənə deyir ki, heç zəhmət çəkib Türkiyəyə gedib illər uzununu türk

dilini və türk elmlərini təhsil etmək lazım deyil. Əgər istəyirsən ki, yazdığın türk dilinə oxşasın, lazımdır hər sətiri başlayanda yazasan: "Budur" əvəzinə "istə" və "bu" əvəzinə yazasan "şu", "indi"ni yazasan "şimdi", "gedirik" əvəzinə "gediyoruz" və hər feilin axırında yazasan "lim". Məsələn, bakalım, gedəlim, yatalım...

Dedim, yoldaş, yaz görüm, necə çıxır? Yoldaşım belə yazdı:

... İstə şu qəzetlərə bakalım, görəlim ki, şimdi həpsi pək eyi türki yazıyoruz. Şimdi, istə görəlim...

Dedim, yoldaş, əgər osmanlı dili və yazısı bu isə, dəxi nə lazım qəm eləmək? Yoldaşım cavab verdi ki, bundan savayı dəxi bir özge şey yoxdu, qəm eləmə. Dəxi qəm eləmirəm.

Mozalan

TAPMACA

Dövləti-əliyyəyi-İranın nə qədər xərcgüzar rəiyyəti və nə qədər ildə mədaxili olduğunu bilənə haman mədaxilin bir sülsü əta olunacaqdır:

Cəmi nüfus 9 milyon	1.000.000 - meymun oynadan və ilan gəzdiren
2.000.000 - dərviş	1.000.000 - mütrüb əmələsi
1.000.000 - xəvanin və ümərə	1.000.000 - mütrüb əmələsi
1.000.000 - fərraş	2.000.000 - hammal

İran

Rəsmi "Azərbaycan" ruznaməsi 798625-ci nömrəsində belə xəbər verir: cənab Nasirül-mülk Həmədani dövlət və millət yolunda çəkdiyi zəhmət və göstərdiyi həmiyyətinə mükafat olaraq əltafi-xosrovanə cuşə gəlib dəsti-xətt sadir oldu bu məzmunla:

Dəsti-xətti-humayun

İnki cənab Nasirül-mülk Həmədani ta hal cəmi ümurati-mülk və millət dər daxilə və xaricə ançe vəzifeyi-mə'muriyyət və həqsünasi bud biduni-nəvaqis bəəməl avürdə, ələlxüsüs dər in zəmani-əxirə ki, nəzdik bud mərəzi-istibdad bəhər fərd əz-əfradi-millət müstoli şəvəd badəvayi-ədələt vəl musavat ki öz-ixtiraati-yek nəfər təbib-i-haziq mərhuməst, bəxəyali-müdavayi-imrazi-daxilə və xaricə üftadə. Lihaza nəzər bəinki hiç vəqt əz-övqati-mə'saiyi-cəmilə və tədabiri-müstəhsənəyi-mə'murini-bakifayəti-dövləti-əliyyə dər indi-sələtini-sabiqə və atiyə zayə nəşüdə və nəxahəd şüd. Xüsüsən ma ki, şahənşahi-rəufi-mehriban həstim, bina bətəşviq və tərğibi-sairin müizzül-ileyhra əz mənəbi-xud mə'zul bərüt-beyi-cəlileyi-keşikçibaşiyi-Xorasan müəyyən və mütəfəxxir fərmüdim.

Zillüllahi

Mütərcim "Molla Nəsrəddin" in müxbiri

Doşabüddövlə

Müdir və baş mühərrir: Cəllil Məmmədquluzadə

E'LAN

Bakıda yeni üsul ilə çöp çıxardan arvad əmələ gəlmişdir. Südəmər uşağın boğazından şaftalı çəyirdəyi, balıq qəmiyi, buynuz parçası, asan qayda ilə çıxarır. Fəqərə məccanən qəbul olunur.

Küçə-nömrə-telefon.

Yüz otuz iki il bundan irəli açdığım papaqçı dükənində hər cür börk tikilib satılmaqdadır. Əvvəlinci, Şəki və Şirvan papaqlarıdır, hər biri yeddi qoyun dərisindən tikilib, hündürlüyü böyük qənd kəlləsinə oxşayır. Yayda qoymaq çox səlamətdir.

İkinci, Qazax mahalına məxsus papaqlardır. Bu papaqlar pendir motalına bənzədiyinədən "motalpapaq" adı ilə şöhrət tapıblar. Ağırılığı otuz beş girvənkədən put yarım, iki puta qədər olur.

Üçüncü, İrəvan quberniyasında qoyulan papaqdır. Böyüklüyü və vəzni dəyirman daşı böyüklüyündə və vəznində olur. Yay fəslə üçün çox rahat və səlamətdir.

Dördüncü, Ordubad və İran kəndlərində qoyulan papaqlardır. Lazım olan vaxtda yastıq əvəzində də işlənir.

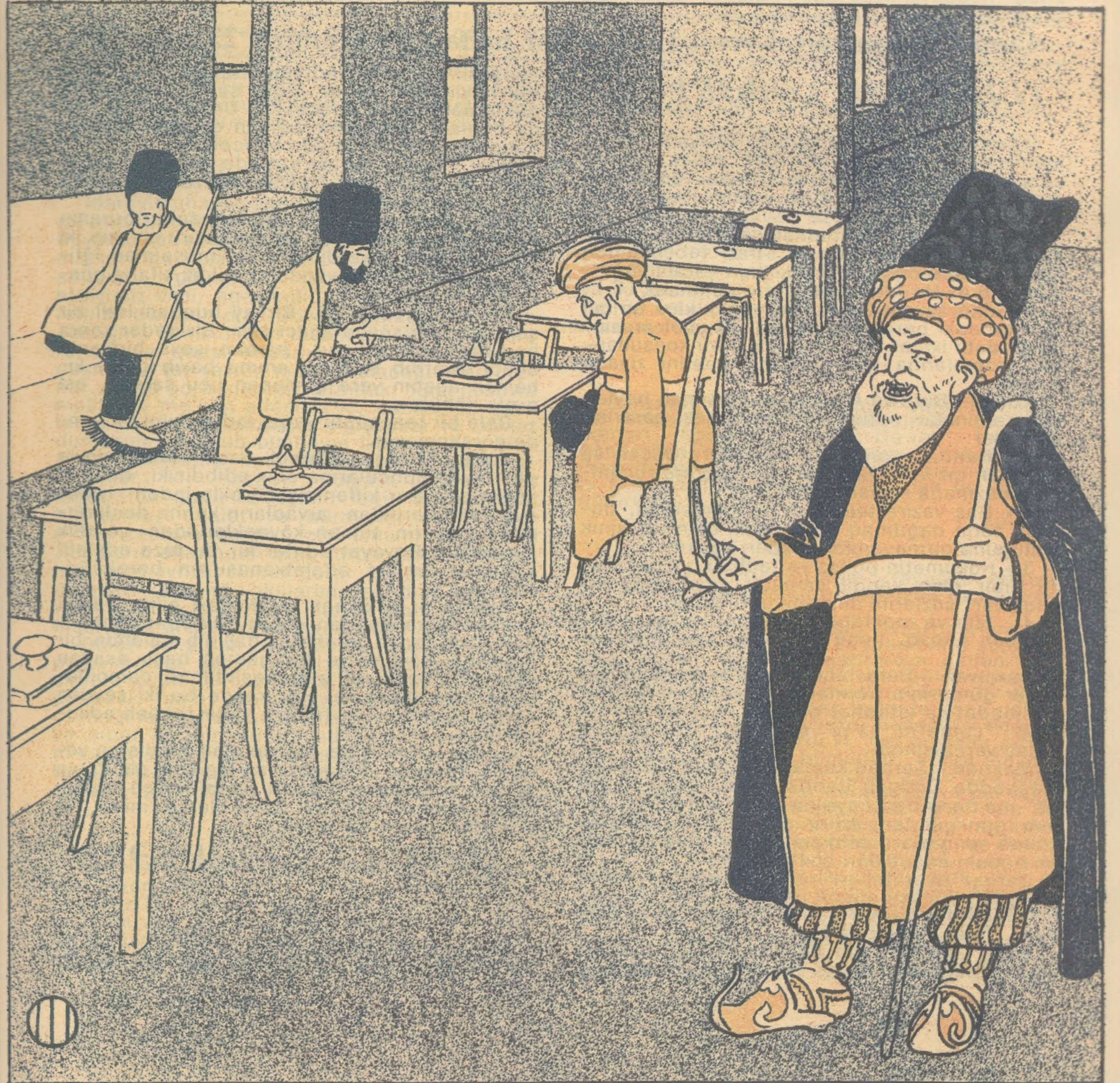
ملک نصیر الدین

ЦПНА 12 к.

۲۳ یون

قیمتی ۱۲ پیگ

No.72

(İdareyi ruhaniyyənin dəftərxanası) Bəs bu kürsülər nədən ötrü burada düzülüb?
Otuz altı dəfədir ki gəlirəm oğlumdan ötrü metrik istəməyə, əliboş gedirəm...

Abunə qiyməti Tiflisdə və ətraf üçün
aprelin əvvəlindən yanvarın birinədək,
yə'ni:

9 aylığı (39 nüsxə) - 4 manat

Altı aylığı (26 nüsxə) - 3 manat

Üç aylığı (13 nüsxə) - 1 manat 60 qəpik

Nüsxəsi 12 qəpik

Məcmuənin adresi: Tiflis, Voronsovski
küçədə, nömrə 47.

"Molla Nəsrəddin" idarəsi.

Тифлис, Воронцовская улица № 47

Редакция журнала

«МОЛЛА НАСРЕДДИН»

İdarəyə göndərilən məktub və məqalə-
lər açıq türk dilində yazılmış olmasalar,
çap olunmayacaqlar.

Cümə 14 cəmədiyə-əvvəl 1324

Hər həftə nəşr olunur 23 iyun 1906

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

İstanbul - Osmanlı hökuməti Rusiyanın millət məclisindən çox ürküb hər kim "millət məclisi" sözünü ağzına gətirərsə Afrika çöllərində ayaqları bağlanıb vəhşi heyvanlara yediriləcəyini e'lan etdi.

Tehran - İran hökuməti şiddətli nota ilə Tiflis məhkəməsinin qərarını ki, İran təbəəsindən Sıxlıəli Şəfəli oğlunun bir kişinin yaralandığından ötrü asılmağına aiddir, protest elədi.

Bundan savayı Qafqazda milçək kimi qırılan İran təbəəsi barəsində bu iki hökumət arasında şiddətli ixtilaf var. İran hökuməti konsullarının yazmalarına görə rus hökumətini ziyadə sıxışdırır.

Axısxa - Bura və Axalkələk müsəlman bəyləri və istarşinaları mitinq edib aşağıdakı qərarları qoydular:

1 - Bundan sonra biz dura-dura qaçan və boşanan qız və arvadların şər'i işlərinə ruhanilərin baxmağa ixtiyarları olmasın.

2 - Baş vəzirə teleqram göndərilsin ki, dumanı zorla dağıtmaq üçün lazım olan istirajnik qulluğuna girməyə bura bəyləri hazırdır.

3 - Hökumətin polisa və tədbirli qulluqçuları ilə əlbir olub kəndli camaatı qoymamaq ki, "Haq ver" sözlərini dillərinə gətirsinlər.

4 - Elm və məktəbə, hürriyyət və müsavata düşmən olmaq, necə ki insan ilana düşməndir.

Naxçıvan - Bura tacirləri qərar qoydular ki, bazar günlərinin hörmətinə dükanlarını bağlayıb ibadət və istirahət etsinlər və özgə şəhərlərin "cümə"ni tətil saxlamaq ittifaqlarına qulaq verməsinlər.

Məşhəd - Sərhəd komandiri Əjdəhaüd-dövlə Məşhəddə Qətlgah qəbristanında şəhərin "zibil" mə'dənindən qayırılan uca səngərlərin sənini gün-gündən artırır. Və şimal tərəfdəki köhnə səngərləri möhkəmləndirir. Çünki rusların hücum edəcəkləri çox danışılır.

Qafqaz ziyarətçiləri İranın bu qərribə işlərini yavıqdan tamaşa etmək istədilər. Lakin üfunətin şiddətinə davam gətirə bilməyib qəşş elədilər. Tələf olanlar da var.

Bakı - Yaponiyada dəyanət məsələsi üçün təşkil olunmuş şuraya Dağıstan tərəfindən

Zədyanlı Molla Əhməd, Bakı tərəfindən C. qazisi tə'yin olunmuşlar. Əgər şəbir gəlməsə bu günlərdə hərəkət edəcəklər. Umidvarız ki, yolda bunların qabağına dovşan çıxmasa islamın həqqaniyyətini isbat edə biləcəklər.

Bakı - Şəhər şurası həftədə üç dəfə məclis edir. Əhalinin hər ehtiyacı müzakirə olunub vaxtilə sərəncam edilir.

Tiflis - 19 iyun. Quba müsəlmanları buranın meyxanalarına altı yüz boçka çaxır, on min iki yüz pivə sifariş verdi. Erməni-müsəlman iğtişaşı səbəbindən İrəvandan bu il az sifariş göndərilib.

Cavad uyezdi - 20. Bir ay bundan irəli bir şəxs yerə bir söyüd ağacı əkir. Bir qədər sonra haman ağac quruyur. haman şəxs hirslənib ağacı çıxardıb tollayır, amma baxıb görür ki, haman ağacın yerə quylan ucu saralıb, əsl qızıla dönüb.

Belə bir təəccüblü vəqiə indiyə kimi bir yanda görənməyib.

Xaksər (İran) - Gömrük naziri Akülüd-dövlə gömrük qulluqçularına əmr edibdir ki, bundan sonra zəvvarın kiflənməmiş çörəklərindən, iylənmiş pendirlərindən, arvadların köhnə donlarından, kişilərin tuman-köynəklərindən gömrük alınmasın. Rəvayət edirlər ki, bu təzə ədalətli qanunlar "millət ədalətxanası"nın bərəkətindən imiş.

Tehran - Hökumət tərəfindən e'lan edilən qanuna görə bundan sonra Yevropaya təhsildən ötrü gedən tələbələr qayıdıb gələndə bir qraxmallı köynək və bir gümüş başlı əsadan savayı bir özgə şey gətirməsinlər ki, damojnalarda axtarılacaqdır. Hər kəsə bu iki şeydən savayı özgə bir şey tutulsa, ağır tənbeh ediləcəkdir.

Təbriz - Qraf Vitte Yevropadan Hindistan yolu ilə Tehrana gedəcəkdir. Mə'lum olduğuna binaən İran vəziri-dərbarı ilə bir neçə lazımlı sözlər danışılacaqdır, belə olursa millət və dövlətin səadətidir.

QAFQAZ XƏBƏRLƏRİ

Bakı

Bu gün Bakıda bazar ilə keçirdim, gördüm iranlı məscidində səkkiz yüzə kimi başı sarın-

miş, qolu əzilmiş, gözü qızarmış həmsərilər əlləri qoltuğunda, başları çiyində oturmuşlar. Dedim, dadaş, siz burada nə gəzirsiniz və sizə nə olub? Birisi bir ah çəkdi, dedi ki, biz "fəxr-millət" Hacı'nın fabrikasında işləyirdik. Allah lənət eləsin pis adama, bizi başdan çıxartdılar ki, siz də adamsız, ixtiyarınız var, hüququnuz var. Biz nə bilək?.. avam adamıq, biz də bir tələbnamə yazdırıb verdik Hacıya. Birdən gördük, a başına dönüm!.. saldat, kazak töküldü üstümüzə, bizləri əzdilər, döydülər... Biz nə bilək ki, fəqirlərin, kasıbların heç bir şeydə haqqı yox, ixtiyarı yoxdur?.. O da müsəlman fəqirləri, özümüz də İran uşağı... Nə deyəcəkdim... Yadımdan çıxdı...

Başıqapazlı

Tiflis

Müsəlman çörəkçiləri belə qərar qoyublar ki, zapastovka başlanan kimi onlar da İran çörəyinin mislin bişirsinlər, belə ki, Balaxana fəhlələri yedikləri qara çörək onun yanında plov əvəzində olsun, necə ki qədim iqtisad fərsəti fəvriyyə verməyib nümunəsini pişirmişdilər.

E'LAMNAMƏ

İdareyi-ruhaniyyələrdən qazilərə aşağıdakı məzmununda e'lamnamələr yazıldı: bu günlərdə duyulan xəbərlərə görə Dövlət duması istiqlalımız tərəfdarı olan vəzirləri basır. lakin biz müsəlman ruhaniləri japon-rus davasında etdiyimiz kimi, əgər indidən sərəqq olub idarəmizə düşmən olan Dövlət dumasının məğlub olmağına canü-dildən dualar etsək və vəzirlərə ruhani və qüdsi imdadımızla kömək dursaq, düşmənin tez vaxtda məğlub olacağı ümid olunur. Buna görə idarəniz altındakı hamı duxovni mollalara mə'lum edəsiniz ki, camaat iş-güclərini buraxıb məscidlərə yığınsınlar və Dövlət dumasının məğlub olmağına ixtisarla dua eləsinlər və mollalar hədislər oxuyub camaata bildirsinlər ki, Dövlət duması hüquq və ixtiyaratda gəda ilə ağanı, fəqir ilə dövlətlini bir tutub, ədalət və hürriyyəti e'lan edir, e'dam cəzasını qaldırır, əfvi-ümumi tələb edir, zalımların əllərindən artıq torpaqları alıb fəqirlərə verməyi məsləhət görür, səltənətə alçaq əməlləri və kənd vəkillərini qarışdırır və məşvərət üsullə iş görmək istəyir. Halbuki bunlar insaniyyət aləminə təmamən ziddirlər.

Əlbət və əlbət canü-dildən çalışsınız ki, müsəlmanlar gözəl əxlaqlarını pozub və müfəssidlərə uyub dumayı xahiş etməsinlər və qədimdəki şə'n və ixtiyarımızın əlimizdən çıxmağına bais olub günaha girməsinlər. Əlbət və əlbət ki, bu barədə edəcəyiniz qeyrət və millətpərəstliyə görə naçalniklərin və pristavların iltifatlarına nail olacaqsız. Allah üzünüzü qara etməsin. Amin ya rəbbül-ələmin.

Gəncə

Ağa Cəlil Məmmədquluzadə! Siz cənablardan təvəqqə olunur ki, bir neçə kəlməni dərc edəsiniz ki, Gəncə şəhərində mənim iki nəfər qonşum var, biri sağımda, biri solumda. İkisi də molladı, məni qoymurlar ki, qəzet oxuyam: hər qəzetə baxmağıma bir manat iştirab qo-

yublar. Mənə deyirlər ki, baby olarsan, oxuma. Təvəqqə olunur ki, bu ki yazmışam, buna diqqət edəsiniz.

Əz-tərəfi Zalıbəyov

İ d a r ə d ə n: qardaşım, biz buna çoxdan diqqət etmişik, amma sən də ki, nə çarə eləmək, çünki:

Bər siyəhdil çe sud xandəni-və'z

Nərvəd mixi-ahəni bərsəng.

Axısxa uyezdində Azğur kəndindən yazırlar:

Bu il həmd olsun cindarlarımızın bazarı rəvnəqlidir. Çünki Gürcüstanda kazakların vəhşi rəftarlarından qorxub meşələrə qaçan və dəli olan arvad-uşaqların sanı xeyli ziyadədir. Bunlardan bizim xoşbəxt məmləkətimizə hər həftə müalicə üçün dəstə-dəstə gəlirlər. Bizim başımızı uca edən cindar mollarımızın allah ömürlərini qiyamətə qədər uzatsın.

İdarədən: kim deyir ki, Axısxa və Acara müsəlmanları gürcülərə kömək etmirlər?

Səyahətnamədən

Qafqaziyada statistik xəbərinə görə beş milyon müsəlman var. Bunların yüzdə 97-i savadlıdır, 132 e'dadiyyə, 621 rüşdiyyə. 3 mindən ziyadə ibtidaiyyə məktəbi və səkkiz yerdə darülfünun, 14 yerdə darülmüəllimin məktəbləri var. Gördüyüm şəhərlərin hesabxanalarında bir ya iki müsəlman dustağı tapılır idi, o da böhtan ilə tutulmuş. Bu şəhərlərdə tiryək və qumarxana heç tapılmaz.

Yalançı

Ağdam

Qafqazda erməni-müsəlman sülhünə Əsgəran ermənişi və Ağdam müsəlmanı çox səy edirlər; Ağdamdan "Qoç-Dəvət" qəzetinə göndərilən məktub bunu xüsusi isbat edir. Əgər aramızda bir neçə nəfər bu qisim xeyirxahi-sülh adamlar olursa, aramızdan tez ədavət götürülər.

Xəbərci

Qazaxdan

Cənab müdiri-möhtərəm, təvəqqə edirəm ki, mənim məktubumu qəzetinizdə çap edəsiniz.

Mən Hacı Rəhim Əli oğlu Qazaxda olurdum. Mənim allahın əmrilə və peyğəmbərin şəriətilə halal əyalım gecə su gətirməyə gedən vaxt Dağ Kəsəmənli sakini Tatlı oğlu Süleyman əyalımı götürüb qaçır. İndi mənim evimdə bir dörd aylıq qız və bir nəfər beş yaşında uşaq qalıbdır. Bu əhvalı gedib uyezni naçalnikə dedim, mənə bir-iki kazak verdi ki, get arvadını axtar. Mən də axtarıb tapa bilmədim. Sonra mə'lum olur ki, əyalımı qaçırdan oğlan gedib qazi Molla Tacı oğlunun yanına, cənab qaziyə pul verib və qazi din və imanını satın alıb övrəti cəbr ilə məndən boşadıb haman oğlana nikah edibdir. Mən getdim haman qazinin yanına və dedim ki, bu bir kişilik deyil ki, eləmisən. Gör qazi mənə nə cavab verir: ay Hacı, sən allah əl çək, dünyada məgər arvad başına qəhətdi? Zeynəb olmasın, özgə birisi olsun. Kimi ürəyin istəyir alım sənə.

Aya bu günə zülm və sitəm bizim şəriətdə varmı? Heç olarmı ki, ər sağ ola-ola arvadını qazi əlilə özgə alsın? Müdiri-möhtərəm, çox

7. (Bax teleqramlara)

— Ay xan, allaha şükür, dövlətin həddən aşıb, nə olar ki, əlli-altmış manat ehsan eləyib məscidin bu ucuq divarını təmir etdirosən?

Xəbərdarlıq: yoxdur. Hacı Zeynalabdin Tağıyev mülkəndirsən.

Hər nə salarsan aşına

O çıxar qaşığına

təvəqqə edirəm ki, bu əhvalatı tezlik ilə qəzetdə yazasınız.

**Mən Hacı Rəhim Əli oğlu Zeynəb
Məhərrəm qızının əri.**

İdarədən

Bu məktub yazılıb "İrşad"ın 142-ci nömrəsində. Amma biz bu məktubu yazsaydıq, deyəcək idilər ki, bu olan iş deyil, Molla Nəsrəddin bir böhtandı mollalara yazıb, çünki mollalar ilə arası yoxdur.

Yazıq Molla Nəsrəddin!

TƏ'LİM KİTABI

MOLLA NƏSRƏDDİNİN HESAB MƏSƏLƏLƏRİ

(10-cu nömrədən sonra)

Mübtədilərdən ötrü

Nömrə 10. - Əkinçi əkdii buğdanın otuzdan on hissəsini verir mülkədara, on hissəsini verir molla və dəvışə (yuxu tə'biri, qızdırma duası və qeyri zəhmətlərin əvəzində), on hissəsini də qlava və pristava rüşvət və divan xərci...

- Əkinçinin özünə nə qədər buğda qaldı?

Nömrə 11. - Bir kişi evinə üç dənə alma gətirdi: birini verdi oğluna, birini qızına və birini də özü yedi.

- Arvada neçə alma yetişdi?

Nömrə 12. - Yetmiş il bundan irəli bina olunan Naxçıvan hamamlarının xəzinəsinin suyu yeddi ildə bir dəyişilir.

- İndiyə kimi bu hamamların suyu neçə dəfə dəyişilib?

Nömrə 13. - Ehsana də'vət olunan molla, xan və bəylər cəm olan kimi küçə qapıları bağlanırlar ki, fəqirlər həyatə dolanmasınlar.

- İldə iki min dəfə belə ehsan verilsə, neçə fəqirin qarnı doyar?

Nömrə 14. - İrəvan qubernatoru on dörd il ki bu mənəbdədir, hər il on dörd müsəlmanı qulluğundan kənar edir.

- Bu müddətdə qubernator neçə müsəlman çıxardı?

Nömrə 15. - Müsəlman uşağı dörd il rus dərsi oxuyub evinə qayıdanda anası ilə rusca danışır.

- Bu hesabla cavan on dörd il oxuyandan sonra nə dildə danışacaq?

16. - Qafqazda təzə müsəlman mühərrirləri yazdıqları hər bir sətirdə beş dəfə "şu" və yeddi dəfə "işte" kəlməsi işlədirlər.

- Bu hesabla mətbəələrdə gündə neçə dənə "Ş" hərfi tərtib olunur?

17. - Tiflisdə "Svyataya Nina" adlı qız məktəbinin təzə məscidində müsəlman qızları namazı rus dilində qılırlar.

- Neçə müddətdən sonra Qafqazda müsəlman qızları millətin tərəqqi və təməddünü yolda çalışmağa qabil olacaqlar?

18. - Şəhərlərdə "Molla Nəsrəddin" məcmuəsini satan vəkillərimizin hər birinə on dörd dəfə kağız göndərilib ki, ələ gələn pulları hər həftə idarəyə yetirsinlər.

- Bu hesabla otuz iki vəkilə indiyə kimi nə qədər marka verilib?

(Hələ qurtarmayıb)

Molla Nəsrəddin

İRANDA HÜRRIYYƏT

7-Cİ NÖMRƏDƏN MABƏ'D:

10) Hürriyyəti-hökumət

Xüsumatda mürafiəcatda hakim müəyyən olmayacaqdır. Hər bir sahibmənsəb, yaxud sahibləqəb bu əmrlərə mülahizə edib qət'i-fəsl edə bilərlər. Təarüz və təzahümi-hükkam olsa əksəriyyət fərtaş və nöker müni-sidq və dəlili-həqq ola bilər.

11) Hürriyyəti-əhtikar

Vüzəra, vükəla, ə'yan, üləma və sairərbabi-miknət və sərvət arpa və buğda əhtikarında müsavi olsunlar. 20, 30, 40 il, bəlkə hər qədər kefləri istəyə anbarlara hər il təzə qəlləni töküüb bir dənə də xalqa satmasalar, heç kəsin danışmağa haqqı olmasın.

Qeyd. Çürüyən qəlləni ilbələrbablar çıxarıb çölə tökməlidirlər. Əgər çox olsa hamamda yandırmaya gecələr də hamamçılara dəxi sata bilərlər.

12) Hürriyyəti-xəbbaz

Çörəkçilər fəqət buğda-arpadan çörək bisməyə bundan belə məcbur olmayacaqlar. Hər nə çörəyə qatmaq bacarsalar, bəqədri-imkan qata bilərlər.

13) Hürriyyəti-bazar

Hər bir mətəin qiymətinin tərəqqi və tənəzzülü pul qiymətliyinə ya xəridarın çox azlığına bağlı olmayacaqdır, əsnafın fərtaşbaşı ya bir fərtaş, ya bir kəllaş ilə barışmaqlarına məbutdur. Və əskik satanlar sata bilərlər, müaxizələri dünyada olmayacaq, bu məsələ qiyamət hakimlərinə mühəvvəldir.

14) Hürriyyəti-məşrubat

Məşrubatın istə'malında mütləq bəni-növ'i-ınsan müsavi olmalıdırlar. Məşrubat hüququnda şəriətmədarlara tulanbarçılara baxılan göz ilə baxılacaqdır.

15) Hürriyyəti-məsnukat

Dövlət sikkələrini gətirməkdə heç kəs məcbur olmayacaqdır. Xoşu gəlməyən bir şeyi kəsir edib də gətirə bilərlər. Məsələn: bir tumanı 9 qrana, bir qranı 18 şahıya gətirə bilər.

16) Hürriyyəti-fərar

Hec kəs öz vətəninə əhli-əyalına çörək verməyə məcbur deyildir, hamı əyallarını səhipsiz qoyub labüd şəhərbəşəhər avara gəzə bilərlər.

Qeyd. Qürbətdə pul qazanıb vilayətinə müraciət edənlər lazımdır xəvə və həras və cındır libasda dolansınlar.

2-Qeyd. Duvəli-xaricdə öldürülən rüəyanın qanları öz boyunlarınadır. Dövlət bu məsələyə qarışmayacaqdır.

17) Hürriyyəti-mənsəb və nəsəb

Hər bir alçaq qulluqdan böyük mənsəbə birdən daxil olmaq mümkündür.

Qeyd. Vaiz silkinə daxil olanlar xaric məmləkətlərə, xüsusən Qafqaza keçməlidirlər.

18) Hürriyyəti-ləqəb

Hər bir kəs bir az maya ilə böyük ləqəb ala bilər: qoşunsuz sərtiblər, sərbəzsiz sərhənglər də məsələni ola bilər.

19) Hürriyyəti-əyalət

Hər bir sahibi-dövləti-əyalət hökumətə qabil ola bilər, savadı olmaq və ya məkatibi-aliyə qurtarmaq gərək deyildir.

QOCALIQDAN ŞİKAYƏT

Əfsus qocaldım, ağacım düşdü əlimdən
Səd heyf cavanlıq
Zə'f eylədi aciz məni, qaldım əməlimdən
Çəkdim nə ziyanlıq
Saldıqca cavanlıqda keçən günləri yadə
Dərdim olur on qat
Yarab, yetərəm bir dəmi dünyada muradə?
Heyhat və heyhat
Saqqal ağarıb, bel бүкүлүb, dinmə filanı!
Övqatım olub təlx
Övrət də yaxır saqqalıma gündə hənanı
"Rişi ki bərəng ilax".
Yad olsun o günlər ki, muradımca gəzərdim
Sazəndə uruqnan
Min acizi-biçarələrin başın əzərdim
Sillə yumuruqnan
Bu sayədə hər ləhzə edib sə'y, təlaş
Sərvət qazanırdım
Təhsil eləyib qol gücünə əmr-məaş
Dövlət qazanırdım
Ə'zalar isə süst olub indi qocalıqdan
Bir dadrəsim yox
Görməzmişən əhvalımı, düşdüm ucalıqdan
Fəryadrəsim yox
Heç yerdə səsis yox
Kəskin nəfəsim yox
Fikrimdi cavanlıq
Başqa həvəsim yox.

Hop-hop

E'TİRAZ

Cənab müdiri-möhtərəm! Məcmuənizə e'timadımız var isə də Molla Sükurun fəlaqıqası xususunda yazılan əracif e'timadımızın azalmasına bəis oldu. Bunlar isə müxbirlərinizin yalançı olmasından nəsidir. Gəncədən yazılan məktuba necə ki qərar idi inanırdıq, lakin Culfadan "Ləbləbi" imzalı yazılan məktub bilmərrə yalan çıxdı. Bu saat Parisdə Sorbon darülfünunun müdürindən aldığım teleqramda məzkur fəlaqıqanı bir nəfər firəng səyyahı oğurlayıb Parisə aparmışdır və keçən gün nümunədən otru bir necə kəsiyi fəlaqıqaya qoymuşlar. Ləvəqqə edirik bundan sonra Culfadan gələn məktublara diqqət buyurasınız, çünki orda bir necə təmahlı kəmsiyonçular vardır, nə molla, nə dəvə qoyurlar, nə dəvəşə. Belə ki, keçən gün qərar qoymuşlar İrandan gələn dəvəşlərin hər birisinə bir qəşideyi-kəmsiyə alsınlar. Əlbəttə, bu günə adamlara e'tibar etməməlidir. Birisi ki dəvəşin hörmətini saxlamaz, molla da hörmətini saxlamaz.

Hərdəmxəyal

**VLADIQAFQAZDA
TƏRƏQQİ**

Bir necə il bundan irəli yolum düşdü Vladıqafqaz şəhərinə. Vəqəən gözəl şəhərdir. Bir qədər körpünün üstündə durub çaya və dağlara tamaşa elədim, sonra bir qədər bulvarda gəzib yoruldum və istəyirdim ki, gedim mənzilimə, dişimin ağrısı başladı. Allah heç kəsi bu dərddə mübtəla etməsin. Başına gələnlərə məlumdur ki, diş ağrısı necə bir bəladır. Qarəz, sağ ovcumu ağzıma basıb üz qoydum diş həkimini axtarmağa və şəhərə nəbələd oldugum cəhətə qaradovoydan təvəqqə etdim ki, diş həkiminin evini mənə nişan versin. Qaradovoy

əlini bir tərəfə uzadıb dedi: "Vot tak ustupay". Uz qoydum hamam tərəfə getməyə. Əvvəl qabağa gələn bir gözəl imarət idi. Uzaqdan qapının üstündə səfəqli burunc taxtasını görüb dedim əlbəttə həkimin evi bura olmalıdır, amma yavıqlaşdı gördüm ki, qapıda rus hərfləri ilə yazılıb "Aliakper Aliakperoviç Aliyev". Gördüm ki, bu ev həkimin evi deyil, çünki olsaydı qapıda isarə olardı. Keçdim. Bir qədər gedib genə bir elə imarətə rast gəldim. Bu dəfə qapıya kağız parçası vurulmuşdu, kağızın üstündə genə rus hərfləri ilə yazılmışdı: "Quseyn Amiroviç Quseynov". Keçdim. Dəxi küçə az qalırdı qurtarsın, amma küncdə genə bir təşəxxüslü evin qırmızı və tənə rənglənmis qapısında oxudum: "Djabbar Aliaskeroviç Aliaskerov". Dəxi dayana bilməyib istədim gedim mənzilimə ki, həkimin mənzilə gətirdirəm. Bulvarın getdikdə gördüm birisi məni çağırır, ay Mozalan, bir buraya zəhmət çək. Məni çağıran altıncı budkanın sahibi məşədi Rəhim Kərimov cənabları idi. Könlümdə dedim yaxşı oldu, bu şəxs mənə həkim tapar. Budkaya yavıqlaşdı dərdimi məşədiyə söylədim və bunu da dedim ki, məşədi, məşallah, sizin şəhərin müsəlmanları təmənnə tərəqqi ediblər, çünki hamısı adlarını rus adlarına oxşadıblar. Məşədi Rəhim mənə cavab verdi ki, doğrudur, buranın müsəlmanları qeyri müsəlmanlara nisbət qabaqdadırlar. Dedim, məşədi, bunun səbəbi nədir? Məşədi cavab verdi ki, bunun səbəbi əvvəla Rusiyanın buraya yavıq olmağı və ikinci, Rusiya darülfünununda oxuyan cavanların çalışmasıdır.

Dedim bu axırıncısını başa düşmürəm. Məşədi başladı bir belə əhvalat nağıl etməyə:

Keçən həftə bura müsəlmanlarının Fitolbörk darülfünununda oxuyan uşaqlarından bir nəfər student (tələbə), Əli adında, atası Hacı İsgəndərə yazır ki, ata, mənə pul və kağız göndərəndə mənim adımla Əli yazma, yoldaşlarım gülürlər, yaz "Alyoşa Aleksandroviç". Hacı İsgəndər götürüb oğluna yazır ki, ay flan-flan şüdənin oğlu, öz adını dəyişibsen, çox yaxşı, özün bil, amma mənim nədi taxsırım ki, bu ağsaqqal vaxtımda məni Aleksandr eləyibsen?

Dedim, qardaş, Məşədi Kərim, bu barədə mənim çox deməli sözüm var idi, amma heyf ki, dişimin ağrısından ağzımı açmağa imkanım yoxdur.

Qüvvəti-güftar hər gahi ki dərəm yar nist,
Yarra hərgah yabəm qüvvəti-güftar nist.

Mozalan

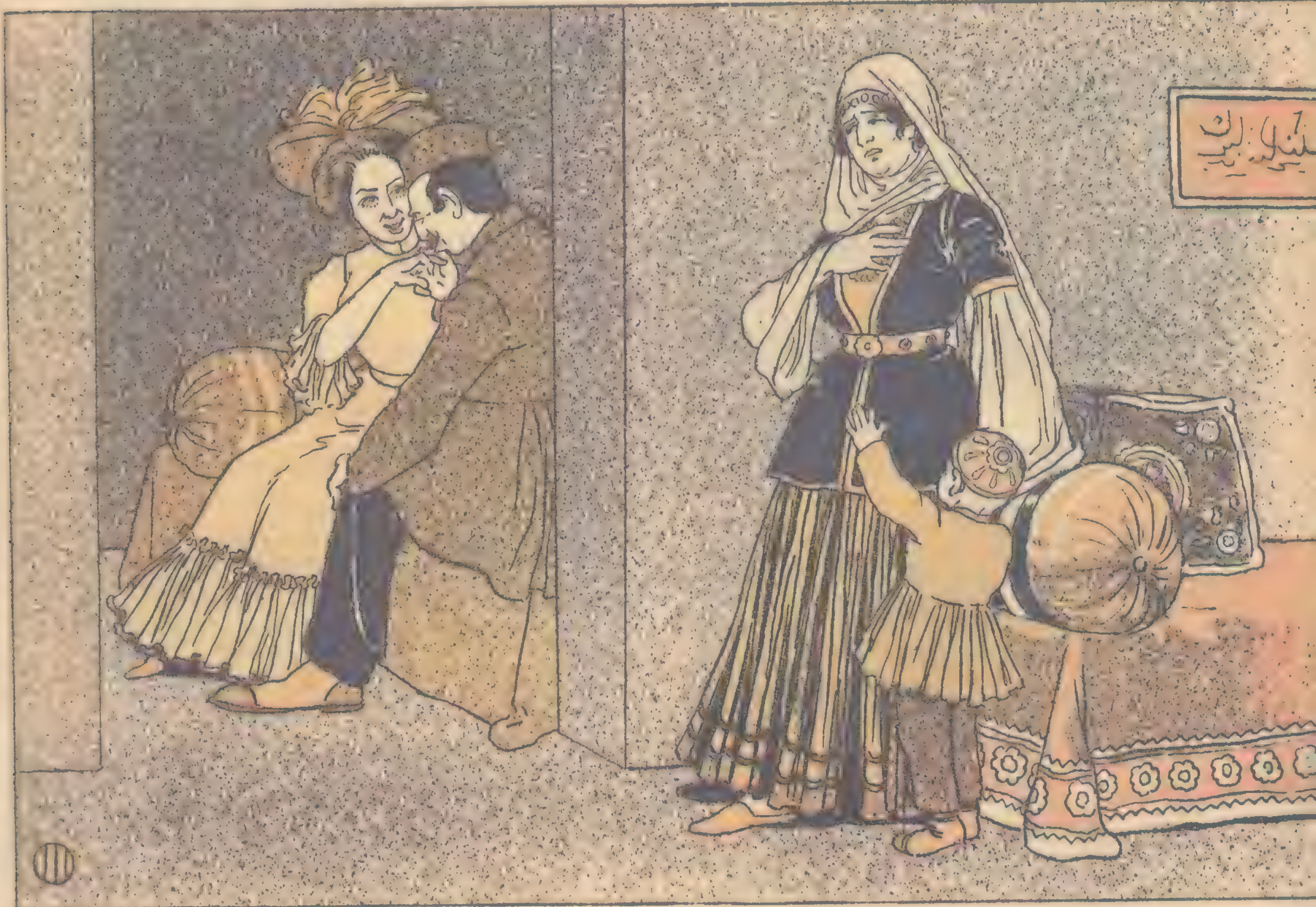
Müdir və baş mühərrir: Cəllil Məmmədquluzadə

E'LAN

Bətürkmənhayi-Axal və Mərv bəkamali-ehtiram e'lam mişəvəd də təvəbeyi-Qoçan və də təvəbeyi-idareyi-dairşüdə mövsüm bəidareyi-namus və də in idarə düxtərhayi-bakirə, cahilə və mühənnisə bəfüruş mirəsəd və hökumət sərhədi-şimaliyyi-İran əz-xiridaran nəhayət həmrəhira bəcay xahənd avürd. Əlahəza əz-irbəbə'd hər kəs talib və xiridar başəd bəidareyi-Nəngiyyə (namusiyyə) rücu' fərmayənd.

- Bax dadaş mən sənə deyirəm ki, mənə pul ver, gedim kişmiş alım, yoxsa bu qab-qasıqları qıracağam

مِلّەت فەسلىدىن

قىمىتى ۱۲ تېكە

۳۰ يون

Цѣна 12 к

№

Döyməkdən yoruldum, ağacım sındı, amma bu biçarə xabi-qəflətdən ayılmadı.

Abunə qiyməti Tiflisdə və ətraf üçün
aprelin əvvəlindən yanvarın birinədək,
yə'ni:

9 aylığı (39 nüsxə) - 4 manat

Altı aylığı (26 nüsxə) - 3 manat

Üç aylığı (13 nüsxə) - 1 manat 60 qəpik

Əcnəbi məmləkətlərdə 9 aylığı - 5 manat

Nüsxəsi - idarəmizdə 10 qəpik

Özgə şəhərlərdə 12 qəpik

Məcmuənin adresi: Tiflis, Voronsovski
küçədə, nömrə 47.

"Molla Nəsrəddin" idarəsi.

Тифлис, Воронцовская улица № 47

Редакция журнала

«МОЛЛА НАСРЕДДИН»

İdarəyə göndərilən məktub və məqalə-
lər açıq türk dilində yazılmış olmasalar,
çap olunmayacaqlar.

Cümə 21 cəmədiyəl-əvvəl 1324 Hər həftə nəşr olunur 30 iyun 1906

MƏKTUB

Əzizim Molla əmi!

Yazıb məlum edirəm ki, Bakının axundları havanın istiliyi cəhətinə gediblər bağa. Burada bir neçə gün bundan irəli iki nəfərin arasında düşmənçilik var idi, bir adam tapılmadı ki, bunları barışdırsın. Dünən ləzgilərin nümayəndəsi Məşədi Şabanı çağırdıq bu iki nəfəri barışdırdı, amma bizim mollalar bağlarda ağacların altında kef çəkirlər. Bizim bir adamımız öləndə, bir at kirayə eləyib çapırıq molla dalınca. Əgər mümkün olsa, təvəqqə edirik bizim üçün bir neçə axund göndərəsən, çünki işimiz çox yaman keçir. Əgər göndərməli olsan, tez göndər.

Və bundan savayı ərz olsun ki, dünən bizim şəhərə Təbrizdən üç falabaxan gəlib, əgər lazım olsa yaz göndərək. Yaxşı göbək yazırlar, arpanı divara yeridirlər, özlərinin də şəhadətnamələri var. Adres: Bakı, karvansarayı-Laləyev.

Cavab

Bu kağıza əməl eləmək fikri ilə idareyi-ruhanilərə adam göndərib təvəqqə elədik ki, Bakıya bir neçə nəfər, heç olmasa bir nəfər molla göndərsinlər. Amma göndərdiyimiz adam geri qayıdıb xəbər gətirdi ki, müfti və şeyxül-islam cənabları çənfləri ilə bərabər çoxdan gediblər yaylağa. Çünki hərçənd ki, bu il Tiflis yaylaq kimi sərin, amma erməni-müsəlman məsələsindən yana bir cüzi narahatlıq nəzərə gəlir.

O ki qaldı falabaxanlar, o barədə də cavabımız budur ki, indiki halda Tiflisdə bir nəfər falabaxan var və bu da kifayət edər, çünki burada o qədər müsəlman yoxdur. Onları siz saxlayınız Bakıda, genə lazım olar.

NƏZİR

Məcmuəmizin əvvəlinci nömrəsində bir neçə sual yazıb nəzir etmişdik ki, haman suallara cavab verənə bir illik məcmuə pulsuz göndərək. A başınıza dönüm, yüz doxsan yeddi cavab gəldi idarəmizə və hamısı da düz. Dəxi çarə nədir: hey bir ucdan "Molla Nəsrəddin"-i büküb göndəririk. İdarəmizə bir xam adamın yolu düşəndə dəftərimizə baxıb deyir: A Molla, məşallah, nə çox müştərin var. Deyirəm, bəlam, vallah hamısı nəzir müştəriləridir. Deyir necə nəzir müştəriləridir? Deyirəm belə.

Odur ki, tövbə etmişdim dəxi bir də belə sual-cavaba girişməməyə. Amma yoldaşım "Hər-dəmxəyal" bir yaxşı söz deyir: deyir nə səbəb elə aşkar suallar yazırsan ki, cavab vermək asan olsun? Bunu kim bilmir ki, bisavad şəhər vəkilləri hansı şəhərdədir ya qeyrətsizlik hansı məmləkətin karxanalarından çıxır? Elə suallar yaz ki, heç xoruz səsi eşitməmiş olsunlar, elə bir sözlər yaz soruş ki, İranın rəmmalları, Rusiyanın jandarmaları, Gəncənin fəlcıları, bəlkə şeytan özü də suallara cavab verə bilməsinlər.

Dəxi ağıllı sözə nə deyim.

Budur ki, bir neçə çətin məsələlər yazıb genə xəbər verirəm ki, cavab yazıb göndərənlərə ilin axırınadək məcmuə yollayacağam.

1) Yerin orta göbəyində bir böyük şəhər var, böyük gölün kənarında düşüb. Bu şəhərdə neft mədənləri var, əhalisinin çoxu müsəlmandırlar (yə'ni özləri belə deyir) və bu şəhərdə bir "fəxri-millət" var, bir tərəfdən çoxlu pullar ehsan edib müsəlman balalarının təlim və tərbiyəsi üçün məktəblər açdırır və bir tərəfdən də rus kazaklarını küşkürdüb haman uşaqların atalarını qırdır ki, qoca adamlar ortalıqdan çıxıb uşaqlarının tərbiyəsinə mane olmasınlar.

İndi tapın görək, bu şəhərin adı nədir?

2) Dəmir yol qatarının Bakıya yetişməyi ilə Bakıdan çıxıb yollanmağında böyük bir təfəvüt mülahizə olunur: görürsən Bakıya yavıqlaşan vaxt buğ maşinasından bir səs çıxmır, sakit və samit qatar Bakı duracağına yetişib minikləri yendirir və sonra işini-gücünü qurtarıb düşür yola. Amma elə ki, Bakıdan bir az uzaqlaşır, maşınanın fışqırığı Şahnaz havasını başlayıb Kürdəmirdə qurtarır.

Bunun səbəbi nədir?

3) Rusiyanın Vasilevski şəhərində camaat keşişin rəftarından narazı olub onu kilsədən qovublar. Belə ki, bir neçə gün kilsə bağlı qalıb, hətta böyük xəlifənin və qubernatorun da hökmünə əməl etməyib camaat haman keşişin əzl olunmağına kimi ibadət xanalarını açmaq istəmədi və axırül-əmr məqsədinə çatdı. Amma gün olmaz ki, bizim qazilər bir fəqir müsəl-

manın kəbinli övrətini bir özgəsinə verməsinlər, bununla belə, mollaların hörməti içimizdə gəldikcə artır, nəinki əskilir.

Bu işlər nədən belə olub?

(Mabə'di var)

QAFQAZ XƏBƏRLƏRİ

Ağdaşdan bizə yazırlar:

Bir neçə gün bundan irəli Ucar vağzalında ingilis rəiyyətlərinin karxanasında bir ilan görürük və bu səbəbə əmələlər hamısı qaçıb dəxi işləməyə gəlmək istəmirlər. Karxana sahibləri eşidirlər ki, yavıqlıqda Qızban kəndində məşhur ilan tutan seyidlər var (Amma burasını yazmayıblar ki, görək neçə illik seyidlərdi). Qərək, ağalar kəməli-ehtiram ilə karxanaya gəlib və içəri girib xozeyinlərə deyirlər ki, burada dörd ilan var, adları da flan, flan, flan və flan (heyf ki, adlarını bizə yazmayıblar). Sonra canlarına qurban olduğum seyidlər başlayırlar ilanları bir-bir öz adları ilə çağırmağa və ilanlar bir-bir gəlib başlarını qoyurlar ağaların mübərək ayaqlarının üstə. Seyidlər ilanları götürüb qoyurlar ciblərinə (əlbət sonra lazım olar) və xozeyinlərdən iyirmi beş manat, fəhlənin hər birindən on dörd şahı üç qəpik və Ucar camaatından doxsan iki manat yığib gedirlər evlərinə. Ona binaən Molla əmidən təvəqqə edirik ki, dəxi bundan sonra qeyrilərin əfsunkərlərini çox tərif etməsin.

Hər bişə güman məbər ki xalist:

Şayəd ki müsəlman yatmış başəd.

(Amma şe'rin də əvəzi yoxdu)

Əz tərəfi-əqəllün-nas

İbrahim Məhəmmədخانov.

Şamaxıdan bizə yazırlar:

Bu neçə gündə bir nəfər on dörd ya on beş yaşında erməni uşağı nədən ötrü isə gedib naçalnikə şikayət edən zaman naçalnik yuxudaymış, elə güman eləyib ki, şikayətçi müsəlman balasıdır, genə də qalxıb şikayət edən erməniyə deyib ki, bala, sən uşaqsan, get flan əmələ, sən şikayət eləmək vaxtın deyil, flan iş görmək vaxtıdır. Uşaq qayıdıb gəlib öz erməni cəmiyyət firqəsinə söyləyib. Haman işin xətirəsi üçün bir gün ondan keçmiş dörd erməni küçədən keçən zaman naçalniki söyüb deyiblər ki, naçalnik, sən naçalniksən, borclusan şikayət edən şikayətinə baxasan, nəinki biqabil sözlər deyəsən. Səni o qədər bu küçədə döyərək ki, palçığa dönərsən. Cənab naçalnik hər cür hiylə və palitika ilə ermənilərdən özünü səlamət qurtarıb. İndi odu- budu, erməninin iti də şikayətə gedəndə cənab naçalnik mum kimi olub, şikayətə baxıb sərəncam eləyir. Bundan sonra vay, vay müsəlmanın güzəranına və halına.

İ d a r ə d ə n:

Bizdən isə ermənilərdən dərs götürmək lazım deyil. Siz öz işinizdə olun. Ağaların, böyükələrin yanında tərk-ədəblik yaxşı iş deyil.

YAYLAQ XƏBƏRLƏRİ

KISLOVODSKİDƏN MƏKTUB

Əfəndim! Mən sənə söz vermişdim ki, tez məktub yazaram. Amma bu iyirmi gündə heç vaxtım olmayıb. Vaxt dəxi hardan olsun: səbh saat on ikidə yuxudan dururam, görü-

rəm ki, muzika səsi gəlir, gərək gedim bağa ki, orada Anna, Marusya, Liza mənə muntəzirdirlər, gərək həm muzikaya qulaq asaq və həm çay içək. Buranın çayının dörd nəfər üçün dörd manatdan artıq xərci yoxdur, iki dəfə, yəni bir səbah, bir axşam səkkizcə manatdır. Xaraba Tiflisdə Bankovskidə qəhvə içirik, əlli-altmış manat xərc olur. Qərək, saat on birdə kart oynamağa dəstəməz məndən ötrü məttəldir, gərək gedim. Saat üçdə söylədiyim rəziyələr abidə gözləyirlər. Axşam saat altıda yuxudan durandan sonra genə parkda (bağda) çay içmək və muzikaya qulaq asmaq vaxtıdır. Axşam saat doqquz oldu kurzala getmək, rəfiqələri teatra aparmamaq mümkünmüdür? Teatr tamam olandan sonra Margarita rolunu oynayan Mariya Petrovnanı rəfiqələrimlə tanış edib ujinə oturmayaq mı? Mən bədxərc adam deyiləm: bir gecə olmayıb ki, qırx manatdan artıq ujin pulu verəm. Bari bu hesabla bax gör mənim vaxtım olarmı? İndi də... İndi də ki, bu kağızı yazıram, bu gecə tansavalni keçədir, mən tans bilmədiyimə rəfiqələrim özgə kavalərləndən getdilər...

Nəhayət, əgər mənim halımı xəbər alsan, lillahülhəmd çox yaxşıdır, ancaq gah-gah bu qəzetlər adamın zəhləsin qaçırır. Odur ki, dəxi özümə söz vermişəm ki, müsəlman qəzeti oxumayam. A kişi, bilmirəm nə düşüblər biçərə dövlətlərin üstünə? Bir bunlara cavab verən yoxdur. İnsaf və haqq söz dünyadan ünqa kimi yox olub. Axı, a əbləh, mən nə ki kasibə övrət zirzəmində beş yetim balaları ilə naxoş, ac, susuz, lüt yatıb? Sən öləsən, lap övqatım təlx olub. Aclara yox a, bunu yazana. Kişi, söz tapmırsan yazmağa?

Cənab Molla əmi, sən özün mənim rəhmətlik ağamı yaxşı tanıyırdın, o qədər mədaxilən, o qədər dövlətnən biçərə heç kəsə bir qəpik verməməkdən əlavə, özünə də, əyalına da bir həbbə xərcləməzdi. İndi mə'lum olur ki, hamısı məndən ötrü cəm edirmiş ki, mən rahat olub ömrümü xoş keçirəm. İndi rəvadımı mən onun xilafına gedəm? Onun ruhu mənə lə'nət oxumaz mı? Mənim kefindən ötrü cəm olan pulu kasiba, aca niyə verim? Canları çıxsın getsinlər qazansınlar. Bacarmırlar, ölsünlər, bəlkə xalq bir rahat nəfəs çəkə.

Allah şahiddir, tamam övqatım təlxdir, cümə günü ududuğum üç min doqquz yüz manatı şənbə günü udub qaytaracaq idim, belə şeylər məni elə dilxor elədi ki, təzədən iki min də üstünə qoyub bu gün ududum. Mən bir də əlimə müsəlman qəzeti götürürəm? Əttövbə.

Qızdırmalı

MƏ'DƏN SULARINDA OLAN MÜXBİRİMİZDƏN KISLOVODSKI

Burada namə'lum bədəfkarlar çox övqat-təlxdir, çünki əhali, cəmiyyət çox olan yerdən kənar getmirlər, ona görə də çəndən adam soya bilmirlər; məsələn, dünən ikicə adam soyublar, bu gün - ki, səbh saat doqquzdur - bucağacan bir adam da soya bilməyiblər.

Buranın həvalisində həm müsəlman kəsərlə olmağı mə'lumdur. Özləri dəxi sair yerlərin müsəlmanları kimi bu axır vaxtda tərəqqi tərəfinə hərəkətdədirlər. Məsələn, dünən iyirmi nəfər Qaraçay müsəlmanları gəlib bəndədən təvəqqə edib bir "İrşad" qəzeti apardılar ki, aparıb öz qəsəbələrində əfəndilərinə versinlər ki, əfəndi dəxi onlar üçün müsəlmanidən ruscaya tərcümə etsin.

POÇTA QUTUSU

Bakıda "Ziyanvərə".

Göndərdiyin kağızı bir dəfə də yaz göndər idarəmizə, amma açıq yaz ki, yaxşı oxunsun, çap edərək.

ƏBDÜRRƏHİM ƏFƏNDİ

Alicah Hacı Əbdürrəhim əfəndinin hünəri barəsində "Bürhani-tərəqqi", "Həyat" və "İrşad" da yazılan məqaləni oxuduq. Və lakin həmin əhvalat "Noğareli" adlı gürcü qəzetində bir özgə məzmununda yazılıb.

Məzkur qəzetə 141-ci nömrəsində yazır:

"Zəmani ki, hala rus padşahı Yaponiya ilə davanı təzə başlamışdı, Şamaxı məhkəməsinin üzvü Hacı Əbdürrəhim əfəndi öz tərəfindən

Bakıda qəzet satanlar

— Məşədi Kərim, bu urus bir şey istəyir, amma dilini qanmıram.

— Qanmırsan, cavab ver
yoxdu, ondan sonə gələn
xeyir nə olacaq...

— Kərbəlayı Səbzəli, bə
eyirdilər, şah getmişdi ingi-
s padşahının anasını alsın,
görəsən pəs necə oldu?

— Deyirlər sığo eləyib...

ərəb dilində şe'r ilə bir mədhnəmə inşa edib imperator Nikolay və imperatrısı adına Peterburqa göndərmişdi. Çox çəkmədi ki, bunun əvəzində padşah tərəfindən cənab qaziyə bir ədəd qızıl saat, üstündə padşahın və əyalının surəti nəsb olunmuş göndərildi. Cənab əfəndi isə o hədiyyəni yad-bud edib o vaxtdan bəri hər işin tərək eləyib genə cənab imperatordan bir başqa hədiyyəyə nail olmaqdan ötrü bu neçə vaxtlar da tamah dəndanın gecə və gündüz tiz etməyə məşğul olub tədbirlər və palitklər tökürlər idi ki, aya, gecə nə iş qayırım ki, padşahi-alidən dəxi artıcaq bir başqa padarkaya layiq olam. Odur ki, neçə həftə bundan əqdəm cənab əfəndi qırx ədəd peçenyəmə-nənd çörək bişirib hər bir çörəyin üstündə bir cür tilsimmanənd dualar yazıb və bir neçə kəlmədən ibarət olan Qur'an ayələrindən bir parça kağıza yazıb rusca və müsəlmanca tərcümə də həm eləyib poçt ilə imperatorun hüzuruna irsal edib və bu mə'nada bir kağız yazıb göndərib: "Uca olan və genə ucadan da, ucadan da, ucadan da uca olan imperaturi-ə'zəm sələməllahül-təalayə poçt ilə bir pasilkeyi-həqir ki, ola qırx ədəd xırdə ayə ilə yazılmış çörəklərdən və genə bir parça kağızda tilsim göndərdim uca olan cənabınızın xidmətinə. Həmin çörəkdən qırx gün hər səbh bir ədəd yeyərsiz və bu parça kağızda olan duanı hər səbh qırx dəfə vird və təkrar oxuyarsız, inşaallah dəxi o vaxtda duma tərəfi məğlub olar və əsla duma tərtib etməyə meyl etməzlər və dumanın tifağı bərhəm olar və özüüz (köhnə səyaq ilə) qaim-məqam olarsız inşaallah". Və bu barədə imperaturi-ə'zəm tərəfindən Hacı Əbdürrəhim əfəndiyə bir rizaməndlik teleqramı gəldi və teleqram da polisə vasitəsilə gəlmişdir".

Molla Nəsrəddin öz tərəfindən:

Bunlar hamısı keçəndən sonra bu sözlərə inanmaq mümkün deyil.

Yaxşı, tutaq ki, biz inandıq, aya, görək Şamaxı camaatı da inanarmı bu sözlərə? Məgər Hacı Əbdürrəhim əfəndi hamı əfəndi deyilmi ki, bir gün minbəre çıxıb camaata belə və'z edirdi; hətta mən özüm də orada var idim; günortadan üç saat keçmişdi, çaharşənbə günü idi, yağış da istəyirdi yağsın.

Qərək, Hacı əfəndi minbəre çıxıb başladı:

- Ey uşaqlarını rus dərşinə qoyanlar, açın qulaqlarınızı eşidin, sonra peşiman olarsınız, peşimançılıq da nəticə bağışlamaz. Eşidin mənim bu bir neçə sözümü! Ey uşaqlarını rus dərşinə qoyanlar! Bilin ki, cəhənnəm olacaq axirətdə sizin məkanınız və cəhənnəmin yeddi təbəqəsi var: əvvəlinci cəhənnəm, ikinci səir, üçüncü səqər, dördüncü cəhim, beşinci ləzi, altıncı hətmə, yeddinci haviyə. Cəhənnəmin şərabi həmimi-gərm və qətrandır və təami zəqqumdur. Həmimi-gərm ibarətdir çirkədən. Bu həmimi-gərm belə şeydir ki, ondan dünya əhlinin sularına bir qədər məxlut olsa, onun təəffünündən tamam əhli-dünya həlak olar. Cəhənnəmdə bir dəreə var ki, onun içində yetmiş min ev var və hər evin içində yetmiş min hücrə var və hər hücrənin içində yetmiş qara ilan var və hər ilan qarnında yetmiş min zəhər var. Bundan əlavə, cəhənnəmdə qırx zaviyə var və hər zaviyədə qırx min əqrəb var və əqrəbin qırx min zəhərli nişi var.

Xülasə, cəhənnəmin tövsifini Hacı Əbdürrəhim əfəndi yetmiş iki həftənin müddətində bəyan edib hələ qurtarmayıb. Bu barədə gələcək nüsxələrimizdə söhbət etməyi və'd edirik.

Ey axund, ey dirəxti-bihasil,
Olma çox da təməllüqə mail,
Lacəram mərdi-arifü kamil
Nə nəhəd bərhəyati-dünya dil.
Ucadır, yoxdu söz ki, boyda çinar,
Səndən islama heç görülmədi bar,
Ey tühidəst, rəftə dərbazar
Tərsəmət bərnəyavəri dəstar.
Ey axund, olma dörd işə talib,
Cəhlü pulü təməllüqü calib,
Gər yeki zin çahar şüd qalib
Cani-şirin bərayəd əz-qalib.
Qoy rıyanı yerə, gəl etgilən ar,
Nə çıxar padşahdən sənə kar?
Asiyan əz-günah tövbə künənd
Arifan əz-ibadət istiğfar.

Molla Nəsrəddin

ASTARADAN

Cənab Molla Nəsrəddin, eyib olmasın, bir para yerlərdə çox təklifi-şəqq edirsiniz, məsələn, pır xüsusunda. A kişi, təzə çıxan pirlər qalsın yerində, necə olur qırx ildən, altmış ildən kəşfi-kəramət göstərib şöhrət qazanan pirlər birdən-birə zəvvarsız, mücavirsiz və gecələr çıraqsız qalsın? Heç bu sözləri, xudanə-kərdə, nəuzəbillah, ağıza alıb danışmaq olar? Xəyalın budur, Axund Molla Cəfərqulu bizim küfrümüzə fitva verə? Hansı ki bu şəxsi-alihümmət müddətdir zəhmətlər çəkib, ömr sərf edib moizə və dəlailnən bir növlə xalqı cümə günləri pırə, ziyarətə getməkliyə rəğib edib. Ələlxüsus övrətlər məxsusən Molla Cəfərqulu-ya mürid olublar, belə ki, cümə axşamları övrətlər ağanın qulluğuna gedib və genə də orada qalırlar. Xub indi biz necə deyə bilərik ki, Molla Nəsrəddin belə yazıb və bundan əlavə, çörəyə bais olmaq heç yaxşı deyil. Məsələn, Salman rövzəxan heç olmasa həftədə iki tümən pul, on-on beş batman çörək və halva kəsb edir. Sən ki belə yazırsan, biçarə başına nə daş salsın?

Abid

QARABAĞDAN MƏKTUB

Keçən nömrədən məbə'd

Doğrudan Mərdanəlibəyin elmə ikrah olmaqda və müəllimə necə diqqət tutmaqda haqqı varmış. Məsələn, müəllim biçarə uşağa zədəyə (hesab) verib ki, hərgah bir su qurnasının altına qazan qoyasan və hər dəqiqədə ona yüz damcı su tökülə, neçə dəqiqədən sonra o qab dolar? Mərdanəlibəy müəllimin bu cür axmaq sualına bərk qeyznak olub və buyurub: nəyə lazımdır uşağa damcının hesabını və dəqiqəsini sanamaq? Hərgah istəyirsən qazanın dolmağını biləsən, gözlə özü dolsun, uşağa vaxtı bihudə yerə keçirib onun damcısını sanamaq nə fayda verər? Belə-belə sarsaq məsələləri uşağa deməkdə müəllimin qəsd

onun ağlına zayə' eləməkmiş. Bundan savay da bədbəxt müəllim bir qərribə dolaşmaq zədələyibmiş, belə ki, hərgah bir və'dədə vəğzaldan biri çıxa, o birisi də yüz verst uzaq şəhərdən, bəs harada onlar bir-birinə rast gələrlər?

Eşidin, başınıza dönüm, görün Mərdanəlibəyin heç təqsiri var? Həqiqət, uşaq cavab verməkdə aciz qalıb, amma genə allah atasına rəhmət eləsin, Mərdanəlibəy onun əvəzinə müəllimə cavab verib ki, hansı yoldaş öz mənzilindən çıxanda faytonu iti sürdüsə, o birisi ilə flan yerdə görüşər ya yox, ondan bir neçə verst aşağıda. Elə Mərdanəlibəy müəllimin belə səfahətini görəndə onu dərhal rədd edib və uşağı göndərüb məktəbə Molla Salmanın yanına, çün bu molla belə ləğviyyat ilə uşağın qulağını hərgiz doldurmaz.

Bağışlayın çox təfsil verdik. Amma bir hikmət də ərz eləyib kağızı tamam edəcəyəm.

Bilirsiniz, çox adamlar elə hesab eləyirlər ki, dünyada rahatlıq elmdən ibarətdir... Ay bədbəxtlər, ay fəqirlər, nə vaxt oyanacaqsınız? Bir gözünüzü açın bizim kimi adamlardan ağır dərk eləyin! Mən sizə dünyanın istirahətini iki kəlmədə ərz edirəm: gözəl noxudlu bozbaşı tənəvül edəndən sonra təşrif apar hamama (bəyek girişmə dü kar), doyunca yat və oradan qayıdanda arağcını geyib corabı çıxardıb al əlinə... Nargiləni. Gör dünya ləzzəti necədir.

Bərayi-dü qəlyan kəbabəm kəbab
Yeki bə'd xürdən, yeki bə'd xab.

Mirzə Qoşunəli Təbrizi

ELMI-NÜCUM

İcmali-kar şəhri-cəmədiyə-əvvəl

Hükəmayi-İraniyyənin ülumi-nücumdan çıxardığı məlumatdan belə mə'lum olur ki, bu ayda bir para yarım müəllimlərin xürrəm və xəsdil olması, mərsiyəxanlıq bazarının kasadı, əhli-kəsəbənin müsavi surətdə yaşaması, füğəranın müflis olması, saillərin bilmərrə dağılması, viranələrin xərabə şəklinə düşməsi, bimarların pərişanlıq mərəzzindən vəfat etməsi, bir para xəlayiqin içində sərmazədəlik, bəzisi bə'zi şəhərlərdə zühur edəcək. İran və Xorasan səmtində paxlanın və ləbləbinin ərzan və firəvan olması aşikardır. Soyuq vurmuşların tərləmək ilə şəfa tapması mə'lum olur. Unas tayfasının sazəndəyə, ləhvü ləəbə məşğul olmaları, xüsusən bu ayda qarışqaların cəmədiyə-vətən olması və otaqlarını, imarətlərini su basması mə'lum olur. Bu bərədən İran təqvimində yazır: dağlarda və meşələrdə quş və heyvanat yuvalarının təmiratı və bu ayın axırlarında Afrika səmtində zəhərli ilanların vüquu, bu ayda qışlaqların isti olmağı və qışlaqlardan xəlayiqin dağlara dağılması, böyük ırmaq və çaylardan bağata götürülmüş arxları və dəhnələri selin bərbad etməsi görsənir. Xüsusən bu ayda itlər öz sahiblərinə əbədən hürməyəcəklər. Bu ayda camaatın hamama getməyə, həna yaxmağa, palçıq qoymağa rəğbəti olacaq. Əlavə dağ kəndlərində, bə'zi şəhərlərdə xəlayiqin qoç saxlamaq, it boğuşdurmaq, əlquşu uçurtmaq, şikara getmək kimi işləri, Tiflis şəhərində kanara, bülbül saxlamaq kimi işlər də peyda olacaq. İqtişaş Yəmən və Misir həvali-

sində başlanacaq, padşahlar bir-birləri ilə sual-cavab edəcək - bunu İran təqvimini yazır. Urmu və Xoy hamamlarında dəllək şagirdlərinin rəvaci-bazarı, Marağada dəhl və dərbək çalanların zə'fi-halı, İranın bir para sərhədlərində dəmir yolun zühuru və İranın bir para yerlərində həmlü nəql əşyalarını ərredə ilə yeritmək meydana çıxacaq. Bənnab ətrafında saillərin iqtisası, Kirmada, Qəzvində, Təbrizdə şeyxi-üsuli mübahisəsi zühur edəcək. Tiryək əməliyyatının tərəqqisi, tiryəkin xəlayiqə nəfi, İraqi-Əcəm səmtində, xüsusən Azərbaycanda, Əhər səmtində şəbihgərdanların tətil etməsi, Qaracadağ mahalında çubuq başı, çarıq bağının tərəqqisi, xəlayiqin ümdə ehtiyacı oraq və kərəntiyə olacaqdır. Mərənd səmtində dərvişlik elminin intişara başlaması, mübtədi dərvişlərin çoxalması.

Hərdəmxəyal

İRAN XƏBƏRLƏRİ

Tehran

Mirzə Lə'batxan Afətüd-dövlə bir ildən bəri düşar olduğu saqqalçıxarma naxoşluğundan naşi Səlmənül-ətibbadan se bəyek həbbüt-təraş davası ilə müdava olunmağa məcbur olur isə də gün-gündən naxoşluğu artar. Həkimbaşı Yəşul-ətibbaya rücu etdikdə əlacpəzir olmanın qəti surətdə söyləyir, o səbəbdən şərifi-əvvəl İftizaüs-səltənə tərəfindən əzlinə fərman sadir olur, əvəzinə Mirzə Səbahətxan Aşubüs-səltənə təyin olunur.

Mazandaran

Kəndçilər suriş edib dövlətdən "avtanomiya" tələb edirlər, belə ki, babalarından onlara çatan irsi hüquqları qəsb olunmasın, yəni dağlar çatlağında, ağaclar kölgəsində, divarlar dibində heyvan kimi yaşamaqlarına kimsə mane olmasın, insan kimi məişət etməyə məcbur olmasınlar.

Qum

Qum şəhərində dövləti və milləti bir mədrəseyi-ixlas açılıb. Umumi, məcburi zükur və unas küllən və tərəngərək saillik dərsin təhsil eləsinlər və əgər zəvvar öz xahişləri ilə onlara pul verməsələr, bir verst dallarınca yüyürüb pul istəməkdə mübaliğə eləsinlər və zəvvar pul verməsə, səngəbarən edib zəvvara olmanın söyüşlər desinlər.

E'LAN

Gərbaaliyyə kitabxanasında asari-ətiqə və nəşriyyati-cədidədən yazma və basma 4 milyona baliğ kitab mövcuddur. Təzə kitabların bir neçəsinin isimləri: 1 - "Gürbə-muş", Fransadan kufi xəttinə tərcümə. 2 - "Sə'ləbiyyə", təzə ana dilinə tərcümə olunmuş bir faydalı əsərdir. 3 - "Tərcümətül-qəlyan fi lüğətül-İran", yeroqlifi xəttində əbnayi-vətənə faydalı bir məcmuədir. 4 - "Nəgmətül-gurab", xətti-səcər yazı ilə açıq ünvanlı bir əsərdir. 5 - "Qəh-qəhətül-məcalis", açıq qaraçı dilindədir, istəyənlərə məccanən göndərilir. 6 - "Təlim-qeybət", cümləyə lazımlı kitabdır. 7 - Məşhur "Vilayəti-səyyah və cəhanin Tabaqçı Qaffarın səyahətnaməsi", kəmsəla xəttindədir. Kitabxananın ünvanı: Təbrizdə Həftkeçəl məhəlləsi, iki tərəfinə çiyində qılıç, sərbaz, sərtib şəklində çəkilməş qara rəngli birtaylı qapıdır.

Müdir və baş mühərrir: Cəlil Məmmədquluzadə

İtil cöhönnömö, biödöb! Bu qədər adamdan utanmırsan, çörək istəyirsen?

مِلّٰلِ افْصَحِ الدِّیْنِ

Цѣна 12 к.

۷ یون

قیمتی ۱۲ تپک

Abunə qiyməti Tiflisdə və ətraf üçün
aprelin əvvəlindən yanvarın birinədək,
yə'ni:

9 aylığı (39 nüsxə) - 4 manat

Altı aylığı (26 nüsxə) - 3 manat

Üç aylığı (13 nüsxə) - 1 manat 60 qəpik

Əcnəbi məmləkətlərdə 9 aylığı - 5 manat

Nüsxəsi - idarəmizdə 10 qəpik

Özgə şəhərlərdə 12 qəpik

Məcmuənin adresi: Tiflis, Voronsovski
küçədə, nömrə 47.
"Molla Nəsrəddin" idarəsi.

Тифлис, Воронцовская улица № 47

Редакция журнала

«МОЛЛА НАСРЕДДИН»

İdarəyə göndərilən məktub və məqalə-
lər açıq türk dilində yazılmış olmasalar,
çap olunmayacaqlar.

Adres dəyişmək haqqı 7 ədəd 7 qəpiklik
markadır.

Cümə 28 cəmədiyə-əvvəl 1324 Hər həftə nəşr olunur 7 iyul 1906

Doqquz aylıq müştərilərə töhfə üçün iki kitabça göndəriləcək.
Əvvəlinci töhfəmiz "Bənnə usta Zeynalın hekayəsi"dir ki, Molla
Nəsrəddinin təsnifatındandır. İkinci töhfəmiz yoldaşımız
"Ümidvar"ın "Bəsdir bu qədər zülm" adındakı məcmuəsidir.

"QEYRƏT"

mətbəəsi bu dəfə Germaniyadan təzə üsul bir
çap maşını dəxi gətirdi. Qeyrət mətbəəsinin
qəsdı budur ki, müsəlmanlar arasında çap iş-
lərini yüngülləşdirib mətbuatın, xüsusilə mək-
təb və təzə nəfli milli kitabların qiymətlərini
ucuzlatsın və bu lazımlı iş barəsində camaatı
özləyə möhtac eləməsin. Qeyrət mətbəəsi-
nin türkçə və rusca bə'zi çap qiymətləri:

Paket 500 ədəd	1 manat 60 qəpik
Paket 1000 ədəd	2 manat 60 qəpik
Blank 500 ədəd	1 manat 70 qəpik
Blank 1000 ədəd	2 manat 70 qəpik
Kartışka 100 ədəd	50 qəpik

Hər cür dəftər və kitablar dəxi ucuz qiymətlə
çap olunur. Özgə şəhərlərdən sifariş dəxi qə-
bul olunur və poçt ilə əcələ göndərilir.

MOLLA NƏSRƏDDİNİN TELEQRAF

XƏBƏRLƏRİ

Paris - İyun ayının beşində gecə saat səkki-
zə yavıq bir neçə nəfər əli silahlı bədəfkar İran
bankına tökülmüşlər: bankın xəzinədarı Bəd-
namül-məmaliki dörd yerdən ağır yaralıyib 6
katrilyon (milyon min milyon) kağız pul apar-
mışlar. Bədəfkarlar polisə tərəfindən təqib
edilib "opera" teatrına girdikləri yerdə tutuldu-
lar.

Tehran - Parisin Viviyen küçəsindəki kütüb-
xaneyi-kəbir müdirindən bu məzmununda bir te-
leqram gəlmişdir: cənab ədibi-danışmənd
Nəcmüd-dövlə ricamızı qəbul edib kitabxana-
mıza hədiyyə babətindən bir neçə cild təqvim
göndərsin, çünki bundan sonra Fransa hökü-
məti İran təqvimindən saat xoşlamamış xaricə
qərz pul buraxmayacaqdır və bir də təqvimini-
zə baxınız görün Rusiya dövlət dumasının işi
nə tövr olacaqdır?

AXUND İLƏ KEŞİŞİN VƏ'Zİ

İrəvan quberniyasında bir kənd var, adı
"Samanlıq"dır. Kəndin camaatı yarıya qədər
erməni və yarıya müsəlmandır.

Bir gün at ilə haman kəndin mülkədarı Rə-
himbəyə qonaq gedirdim. Yay fəsli idi. Uca
atın üstündə oturub kəndin alçaq divarlarından
həyətlərin hamısını görürdüm. Həyətin birində
bir erməni arvadı toyuq-cücəyə dən səpirdi.
Bir həyətdə bir müsəlman arvadı arxin kənarın-
da qab yuyurdu. Həyətin birində bir erməni
uşağı ağacın kölgəsində oturub kitab oxuyur-
du. Bir həyətdə on iki-on üç yaşında bir mü-
səlman uşağı pişiyin quyruğuna ip bağlayıb
həyətin o tərəfinə, bu tərəfinə qaçırdı və pişik
movuldaya-movuldaya uşağın dalınca dalı-dalı
hərəkət edirdi.

Həyətin birində böyük tut ağacının kölgə-
sində bir neçə erməni oturub çörək yeyirdilər.
Keşiş ayaq üstə durub sağ əlini yuxarı qovza-
yıb danışdı. İstəyirdim keçib gedəm, haman
keşisdən bir söz eşidib atı saxladım. Keşiş uca
səs ilə dedi: Hayreniq, hayreniq, hayreniq!
("hayreniq" erməni dilində "vətən" deməkdir).

Çünki mən erməninin dilini başa düşürəm,
bir qədər dayandım keşişin sözlərinə qulaq
asam. Bu heyndə küçənin bir tərəfindən mü-
səlman danışığı eşitdim. Atı qabağa sürüb
gördüm ki, küçə ayırımında divarın kölgəsində
dörd müsəlman oturub. Bunların birisi Axund
Molla Qurbanqulu Molla Qurbanəliyov idi. Bu
axundu mən çoxdan tanırdım, özü də İran əhli-
dir. Molla Qurbanqulun əlində bir kitab var
idi. Molla kitabı oxuyurdu və kəndlilər diqqəti-
tam ilə qulaq asırdılar.

Keşiş uca səslə kəndlilərə bu sözləri deyir-
di: "Erməni millətinin dünyada üç sevgili bala-
sı var: "vətən", "millət" və "dil" və nə qədər

ki, biz həmin üç sevgili balaların yolunda fəda olmağa qadirik, nə osmanlının həmidiyyə əsgəri və kürdləri, nə Rusiyanın Qalisinləri və nə zamanənin qeyri bir təqazası erməni millətinin bəqasına xələl yetirə bilməyəcəklər. Keşişin bu sözlərindən sonra Qurbanqulunun səsi gəldi. Molla kitabdan bu sözləri oxuyurdu: Babi-həftüm: Əgər bir şəxs yata, yuxusunda həcəmət görə, haman şəxs dünyada heç bir bəlaya və naxoşluğa giriftar olmayacaq".

Keşişin belə səsi gəlirdi: ey mənim erməni qardaşlarım! Dünya xəlv olunandan indiyə kimi erməni tayfası müxtəlif millətlərin cövr və zülmünə düşər olub, qarışqalar at nalinin altında əzilən kimi ermənilər qüvvətli və bimürüvvət tayfaların yumruğunun altında pamal olublar. Bunilə belə, erməni ölüm halında çən verə-verə genə deyib: "Vətən, vətən, millət, hayreniq". Ey mənim qardaşlarım, nə qədər ki, millət, dil və vətən yolunda fəda olmağa biz qadirik, cəmi dünyanın tayfaları müttəfiq olub bizim üstümüzdə hücum gətirələr, biz genə onların qabağında dayanıb dilimizi və vətənimizi mühafizət edə biləcəyik. Yaşasın vətən yolunda fəda olan erməni milləti, yaşasın millət uğrunda şəhid olan qardaşlar. Getse, getse hayreniq!

Molla Qurbanqulu kəndlilərə deyirdi: ağacın altında, suyun qırağına böl etmək yaxşı deyil, çünki həməzad, əcinnə, şeyatin insana zərər yetirər. Çaharşənbə, şənbə və tək günü qəbristanə və hamama getmək olmaz, çünki bu günlərdə əcinnə və divlər qəbristanə və hamama cəm olub qonaqlıq edərlər və həmin günlər bunların bayramıdır, insanı görsələr zərər yetirərlər. Əgər bir kəsin belə bir qəza başına gəlsə, durmayıb gəlsin mənim yanıma, vaxt ikən ona "həftə həsar" duası yazım.

Bu sözləri eşidib atı sürdüm müsəlmanların yanına və üzümü Molla Qurbanquluya tutub dedim:

Ey aridən ari bala mərdanə, utanma,
Hər ləhzədə ol sakini-çayxanə, utanma.

Çıxma eşiyə sel tuta gər dam ilə daşı,
İç çayuvi, çək tiryəkuvi, böyrüvi qaşı,
Yanında oturmuşlar əgər olsala naşı,
Ver tüstüsünü onlara məstanə, utanma.

Axşamətək ol guşeyi-həmmamdə sakini,
Dırnaqlarına bağla həna, saqqala lakin,
İnsanı salar rəvnəqə bu xeyrül-əməkin,
Ondan sora çıx saqqala vur şanə, utanma.

Sübh olcaq əyaqə dur, otur isticə gündə,
Paltarların bitlərini qır göz önündə,
Ver özgəsinə olmasa gər fürsət özündə,
Gey paltarını, seyr qıl hər yanə, utanma.

Yüz zəhmət ilə qonşuların elmi tapanda,
Sən alim olursan gedib asudə yatanda,
Sən eys qıl onlar toza, torpağə batanda,
Get yarü rəfiq ilə gülüstanə, utanma.

Cümlə işi at bayıra, tap bir sulu qəlyan,
Aksizni əgər qoymasa ol azimi-İran,
İranda olur tənəkə tiryak ilə ərzən,
Ləng olma, götür rəxtivi İranə, utanma.

Bir söz deməyə nökrəvi tutkilə mə'zun,
Bir sözlə cənabınızı edim dəhrdə məmnun,

Dərviş Ağabalanı tapıb algılan əfsun,
Ondan sora hey vur sulu qəlyanə, utanma.

Bir də edirəm mən sənə bir böylə vəsiyyə,
İranda cəhd et özünə tapgilə xidmət,
Fövt eyləmə, bil fürsəti hər ləhzə qənimət,
Ol sidq ilə zəvvar çilovxanə, utanma.

Təng olsa əgər başına ol büq'eyi-Təbriz,
Çünki ora bir şəhrdi pürdər, qəməngiz,
Get Xoyda səfalər çəkib ol eşqlə ləbriz,
Çıx qəl ə kənarında xiyabanə, utanma.

Var yaxşı səyahətli cəməni qəl'eyi-Xoyda,
Bir parə əcayib iş olur Xoyda hüveyda,
Hər nə ürəyin istəsə, dərhal olu peyda,
Bir az qalıb ol adəmi-dərxanə, utanma.

Söz müxtəsər, ol bir neçə il sakini-İran,
Al bir ləqəbi-fəxirə, tut rütbeyi-ə'yan,
Qardaş, olusan getmə sən axırda peşiman,
Yox faidə axırki peşimanə, utanma.

Bir qədri qalıb hümmət ilə cəm elə dövlət,
Ondan sora qıl bir dəfə Kaşanə səyahət,
Xab içrə gözün görməsə, eyləllə təbabət,
Bənd olma bu övzayi-pərişanə, utanma.

Ver huşuvi Molla Nəsrəddinə amandır,
Bu fürsəti fövt eyləmək əlbəttə yamandır,
Hər kəs bu nəsihətləri dərk eylədi xandır,
Bir şəhrdə bax min iki yüz xanə, utanma.

Lağlağı

BAKININ

ƏTRAF XƏBƏRLƏRİ

Məşqətə qəsəbəsində altı minə yavıq müsəlman sakindir. Məktəb az olduğuna görə yənidən dörd üsuli-cədid məktəbi və bir gimnaziya və bir sənət məktəbi guşad eləməyə qərar qoydular. Qiraətxanalar da tərəqqi etməkdədir. Hər cür qəzet, məcmuə, kitablar mövcuddur. Kənd əhli kəmal-i-şövq ilə qəzet oxumağa gəlirlər və savayı ayrıca qəzet alanlar da çoxdur, məsələn "Həyat", "İrşad", gündə hərəsindən yüz əlliə kimi satılır. O ki qaldı Molla əminin qəzetindən keçən həftə dörd min nüsxəyə kimi satıldı, hərçənd keçən həftə Molla əmi məcmuəsində Məşqətə barəsində iftira yazmışdı, guya oğurluq atın və inəyin qiyməti flən qədərdir, ancaq biz onu təkzib edirik ki, bizim kənddə belə şey olmayıb və inşəallah olmaz da.

Qala qəryəsinin camaatı bu günlərdə böyük sülh əqd elədilər ki, bundan sonra bir-birlərini öldürməsinlər, həmin bu sülh məclisində yüzə yavıq üləmalarımızdan var idi. Allah bunlara əcri-cəzil kəramət buyursun.

Ramana kəndində iki nəfər cavan müsəlman dövlətliklərinin hümməti ilə iki yüz uşağa yetərlik bir üsuli-cədid məktəbi guşad olundu.

Sabunçu - Sabunçu bəyləri və dövlətlikləri xərclərində bir az qənaət eləyib bir "Müsəlman neft kompaniyası" açmağa qərar qoydular.

Balaxanı kəndinin dövlətli müsəlmanları "ikinci müsəlman neft kompaniyası" açdılar. Bu gün saat xoş olmağa görə on səkkiz yerdə neft buruğu qazımağına bina qoydular.

Zabrat - Dünən axşam saat on radələrində Zabrat müsəlmanlarının neft şirkət kompaniya-

Потер.

- Mirzo, monim darsimi de, qoyum gedim evimizo.
- Bala, indi olindo vacib isim var, get eviniz, darsini sabah deyorum.

sının buruqlarına yanğın düşdü, iyirmi beş neft mədəni buruğu yandı və bir qaç imarət. Zərər namə'lumdur.

Suraxanı - buranın üçüncü rus-müsəlman məktəbinin uşaqlarından Bakı şəhərində olan gimnaziyaya daxil olmaqdan ötrü əlli beş uşaq imtahan verdi.

Başıqapazlı

BAKİ FƏHLƏLƏRİNƏ

Bu cərxi-fələk tərsinə dövrən edir indi
Fəhlə də özün daxili-insan edir indi.

Olmaz bu ki, hər əmrə dəxalət edə fəhlə
Dövlətli olan yerdə cəsarət edə fəhlə
Asudə nəfəs çəkməyə halət edə fəhlə
Yainki hüquq üstə ədavət edə fəhlə
Bu cərxi-fələk tərsinə dövrən edir indi
Fəhlə də özün daxili-insan edir indi.

Fəhlə! Mənə bir söylə nədən hörmətin
Axır nə səbəb söz deməyə qüdrətin olsun?
Əl çək, bala, dövlətlilərə xidmətin olsun.
Az-çox sənə verdiklərinə minnətin olsun
Bu cərxi-fələk tərsinə dövrən edir indi
Fəhlə də özün daxili-insan edir indi.

Dövlətli! Amandır özünü salma bəlayə
Fəhlə sözü haq olsa da, baxma o sədayə
Yol vermə nəfəs çəkməyə hərgiz fəqərəyə
Öz şə'nini puç eyləmə hər bisəri payə
Bu cərxi-fələk tərsinə dövrən edir indi
Fəhlə də özün daxili-insan edir indi.

Aldanma, fəqirin olamaz əqli, zəkası
Cün yoxdur onun sən kimi pakizə libası
Yox sərvəti, yox dövləti, yox şalı, əbası
Var köhnə çuxası, dəxi bir təkçə qəbası
Bu cərxi-fələk tərsinə dövrən edir indi
Fəhlə də özün daxili-insan edir indi.

İstərsən əgər olmağa asudə cahanda
Ta olmayasan qəmlərə aludə cahanda
Fəhlə üzünə baxma bu bihudə cahanda
Öz fikrini çək, ol dəxi fərsudə cahanda
Bu cərxi-fələk tərsinə dövrən edir indi
Fəhlə də özün daxili-insan edir indi.

Gör millətüvün dərđini, axtarma davasın,
Əl çəkmə yetimin başına, kəsmə sədasın,
Zinhar qoyub dəhrdə bir xeyr binasın,
Yad eyləmə, şad eyləmə millət fəqərəsın,
Bu cərxi-fələk tərsinə dövrən edir indi
Fəhlə də özün daxili-insan edir indi.

QAFQAZ XƏBƏRLƏRİ

Ordubad

Şəhərimizin aksizni kəntrolyoru Libedinski cənabları qulluğundan istefa verib xuliqanlıq mənsəbinə girmək istəyir, belə ki, ayın on səkkizində subh saat beşdə nümunədən ötrü poçta kantoruna girib storə Cəfər nam bir müsəlmanı boğurmuş, səsinə qarovul saldatlar gəlib alıb buraxırlar.

Gəncə

A Molla Nəsrəddin! Belə ki görürəm, səndə çox işlər vardır. Sənin əlindən hər iş gəlir. Dəsən ki, yox, mən inanmayacağam. Mən bildiyimi bilirəm: heç vaxt bildiyimi babama

verməyəcəyəm. Sən kaşifi-müşkülatsan. Özün də çıxıbsan meydana bu yolda çalışırsan. İndi bizim də bir müşkülümüz var, gəlsənə onu da həll edəsən; müşkülümüz budur:

"İrsad"ın 143-cü nömrəsində Hatif imzalı bir məqalə var idi. Gəncə məktəbi-ruhanisinin illik imtahanı barəsində söyləyirdi. Məqalənin məzmunu oxuyanlara mə'lumdur. Dübərə təkrar etməyəcəyəm. Hər nə isə, məqalə məktəbin müəllimlərinə xoş gəlmədi. Ona cəvabi-rədd yazmaq istədilər, amma bacarmadılar... Nə qayırsınlar, kişiləri qınamaq olmaz, adam bacarmayanda bacarmaz, güc ki deyil. Hər kimə üz tutdularsa da, kimsə cavab yazmağa razı olmadı. İndi müəllimlər qərar qoyublar ki, hər kəs o məqaləyə bir cavab yazsa, ona hər birisi bir abbası versin.

İndi gəlsənə əvvəl allahın rızasını və ikinci millətin nəfini mülahizə edib, o məqaləyə bir cavab yazasan. Canım, nə üçün yazmayasan? Kişilər bir abbası pul verirlər və bundan əlavə gənə məktəbi-ruhaninin müəllimlərini müşkül-də qoymaq olmaz. İşdi özün yazmasan, ləmə-halə orasını göstər görək ki, məqaləyə cəvabi necə yazmaq olar. Qərəz, allah xatiri üçün biçarələri müşküldən qurtar.

Cüvəllağı

Gəncədə kitabföruşdan

Ay Molla Nəsrəddin kişi, bəs deyil bu qədər mərdümazarlıq? Ay kişi, sən mənim bazarımı kasad eyləyibsən: üç aydır ki, məndə olan kitablar heç satılmır. Qabaqdan mağil yaxşı satırdım, indi bir neçə cild kitab var, mənə cərimə olubdur: Cəmə'üd-də'vat 500 cild, Tə'biri-xab 300 cild, Gülsüm nənə 270 cild, Qırx sual 1600 cild. Əgər bunların pulunu göndərdin, xub, göndərməsən gedərəm Marağadan Molla Şükürün falaqqasını gətirərəm. Tiflisdə sənin ayaqlarını falaqqaya qoyub o qədər döyərəm ki, ölərsən. Bəsdir bu qədər mərdümazarlıq.

Məşədi Kərbəlayı Hacı təməhkar kitabföruş
Təbrizi

İBRƏT

Mo'suq xəbərlərə görə bir şəxs vəfat edib, münkirin gəlib qəbirdə onunla sual etsin, o biçarəni tanımayıb firəng dili ilə sual edib, belə ki, cavab verə bilməyib, bir neçə odlu gürz bu şəxsə vurublar. Haman şəxs üləmayi-bələdədən Hacı Gülməhəmməd axundun yuxusuna gəlib bu təfsili nağıl edib ki, bu kəfənlər ilə münkirin bizləri tanımır. Odur ki, çox təkidən bu şəhərdə bir karxana bina etdilər ki, vəfat edəne və əmmaməyə lazım olan ağı toxunsun.

SÖHBƏT

İki xalaoğlanları Həsən və Cəbrayıl.

Həsən - Səlam əleyküm, Cəbrayıl xalaoğlu, nə vaxt gəlibsən? Kəfin yaxşıdır, Cəbrayıl?

- Oçin blaqqadarım, vçera priyexal, Qasan.

- Necə, hansı biçarə yığıldı?

Cəbrayıl - Yo...x, mən deyirəm, yə'ni dünən gəldim.

- Axır sən dedin bir biçarə yığıldı.

Cəbrayıl - Yox, çünki mən urus dilində dedim, sən başa düşmədin.

Həsən - Yaxşı, sən hamısı bir ildi gedibsən, urus dilini nə tez öyrəndin?

Cəbrayıl - Pəh, urus dilini öyrənməyə lazımdır çoxusu bir ay, nəinki bir il. Bəşərtə ki, müsəlmanca danışmağı eyib biləsən.

Dünən bir gürcü uşağı bir parça kağız gətirdi. Kağızın yazısı müsəlman xətti idi. Soruşduq, haradan bu kağız sənə yetişib, cavab verdi ki, bir molla küçə ilə gedən vaxt həmin kağız onun cibindən düşdü. Kağızda həmin bu şe'rlər yazılmışdı:

Fələkin bir belə çövrü olacaqmı nə bilim,
Dirilib xəstə yatanlar duracaqmı nə bilim?
Boşa getdi iki yüz il sizə lay-lay dediyim
Daima məhfəzeyi-cəhldə hifz eylədiyim
Mən deyirdim sizi bilmərrə dirildənməz həkim
Uzanıb dəsti-qəza qaldıracaqmı nə bilim?

Ey xoş ol gün ki, deyirdiz mənə
dindikcə bəli
Oxuyardım sizə hər ləhzə bu dadlı qəzəli
Nə ola dəyməyə bu süfrəyə əğyarın əli,
Vəli "Molla Nəsrəddin" çıxacaqmı nə bilim?

Çox yaman oldu bu cür dərdi fəramuş eləmək,
Mümkün olmaz dəxi bu məş'əli xamuş eləmək
Təzədən xalqı yatırıb işi sərpüş eləmək
Bizi bir loğmaya həsrət qoyacaqmı nə bilim.

Ey xoş ol gün ki, gəlirdi sizə xoş lay-layımız
Ki, o lay-layla gəlirdi evə qəndü çayımız
Hər nə pişsəydi ocaqlarda olurdu payımız
Pay yerinə bizə həsrət qalacaqmı nə bilim?

Zəbandiraz

LÜĞƏT

Molla Nəsrəddinin qamusül-ə'lamından
"Fəhlə"

Məf'ul - Fəhlə olmaq.
Təf'il - Yə'ni illər uzunluq fəhləlik etmək.
Məf'ələt - Yə'ni işləyib axırda müflis olmaq.
Əf'al - Yə'ni fəhləni pul ilə satın almaq.
İstif'al - Yumruq ilə fəhlənin canını isitmək.
İf'inal - Yə'ni kazakların vasitəsilə fəhləni
İal etmək (Bakı),
Yətəf'ül - Yə'ni fəhlənin qaranlıq bucaqlar-
da yatmağı.

(Mabə'di var)

MƏKTUB

"Molla Nəsrəddin" in möhtərəm yazıçısı
"Qızdırmalı"ya

Əfəndim! Sözlərinizdən hərarət yağır, oxuyanda insanın dil-damağı quruyur. Məqalələrinizin hədərən-pəderən olmasından belə mə'lum olur ki, bir az da titrətməniz vardır. Onun da cəhəti bulvarda gəzəndə istərşi qaradovoya börk götürmüşən, sənə soyuq dəyibdir. Əlbəttə, mənim ərzimi qəbul edib gərək bir krantsız hamam tapasan, bir qədər tərləyib sonra suya girib fitəni başıya salıb altmış qab isti su fitənin üstündən başına tökəsən. Ondan sonra əhvalatınızı mənə yazgilən. Hərgah yaxşı olmasan, eybi yoxdur, qızdırmanı bağlaram. Eşidirəm, başınızda bir az da ağrı vardır. Haman azara hükəma istilahında nüzlə deyirlər. Qara toyuq yumurtasına bir neçə söz yazıb ki-səyə tikib məsciddə tirdən asarlar. Qorxma, mən onu da cabəca edərem. İşdi hərgah bu da mənfəət etməsə, onda yaqın elə ki, sənə

göz vurublar. Bu aşağıda yazdığım duanı bir ovuc üzərliyə oxuyub od içində yandırıp üstündən o yan-bu yana atılsan. Duanın surəti:

Üzərliksən həvasən, Qohum ola, yad ola,
Həzar dərdə dəvasən, Gözü bu odda yanə.
Hər yerdə sən olasan, Atun daydı, üzərlik,
Qada-bala sovasan. Donun ağdı, üzərlik,
Üzərlik danə-danə, Müşkül işim düşübdür,
Tökülsün hər zə canə, Hovdu-hovdu üzərlik.

Hərdəmxəyal

POÇT QUTUSU

"Biqərəz bimənzur" cənablarına.

Bir az səhviniz var, əfəndim: görükür ki, "Molla" nı yaxşı tanıya bilməyibsiz, necə ki, minlərcə siztək tanıya bilmirlər. Mən elə bilirəm ki, aftabanın vəznə 2 put 21 girvənkədən əskik olsa, təharət almağa heç eyb gətirməz:

Ağdaşda "Naləkəş" cənablarına: təəccüb edirsən ki, Ağdaşda iki duxan (meyxana) ola-ola bir erməniyə dübarə izin verilib bir duxan da açsın.

Nahaq yerə təəccüb edirsən, qardaşım: belə mə'lum olur ki, Ağdaş müsəlmanlarına iki şərəbçi dükanı kifayət vermir ki, üçüncüsünə də ehtiyac var. Dəxi burada bir təəccüb yeri yoxdur. Ona təəccüb elə ki, Ağdaş müsəlmanlarının birdən-birə bu qədər tərəqqisinə nədir səbəb?

Müdir və baş mühərrir: **Cəlil Məmmədquluzadə**

E'LAN

Teatr tamaşası iki şahı İran pulu

Düşənbə günü zöhr vaxtı iyulun 12-sində Zeygəməlişahi-dərviş Cümə məscidinin qabağında dörd məclisə məxsus teatr gətiriləcək.

Əvvəlinci məclis - Bir balaca yastı dəmiri közərmiş od içində qızardıb dilinə, gözünə və üzünə basıb əsla tə'cir etməyəcək.

İkinci məclis - Yanındakı dərvişbeçənin gözünü dəstmal ilə möhkəm bağlayıb hər nə sual etsə, gözübağlı cavab verəcək və bir danə iki-ağızlı qəməni qarnına və bədənində üryan olub çalib əsla kəsməyəcək.

3-cü məclis - Bir dörd arşın uzunluğunda ilanı əlinə götürüb qoynuna, boynuna və bədəninin hər yerinə salıb əsla əziyyət etməyəcək, hansı ki, imtahan çün bir cücə ya qoyun gətirsələr, ilan forən onları vurub partladacaq.

4-cü məclis - Muziyatdan xatircəm olmaq üçün qəribə xətlər ilə yazılmış sehr-cadu duaları çıxardıb birini iki qəpiyə satacaq.

ELMI-NAFE'

Bir şəxs qurbağanın dərisini müşk ilə dəbəbağ eləyib, ləban yarpağı ilə təbxir edəndən sonra

$$\begin{array}{ccccccc} & & & & M & & \\ & & & & | & & \\ C & H & 39 & M & \frac{Q \ 21}{K} & R & \frac{4 \ L \ M}{C} \end{array}$$

Bu tilsimi zə'fəran ilə dərinin sağ guşəsində yazıb zühəl saatında 7X7 ya bədduh ya bədduh desə, o şəxs gözəndən nihan ola bilər. Şeyxlərdən və ricalə-qeybdən başqa bir kimsə onu görə bilməz, istədiyi yerə gedər, istədiyi işi edə bilər.

Mirzə Tərəqqə

"Qeyrət" mətbəəsində çap olundu.

— A kişi, qoyma, bu itlər məni qapdı... (Ər və övrət)

مِللەتۈزۈش ۋە ئالدىنقى

قىمتى ۱۲ تېك

۱۴ يول

Цѣна 12 к

۰.۳۰

Abunə qiyməti Tiflisdə və ətraf üçün
aprelin əvvəlindən yanvarın birinədək,
yə'ni:

9 aylığı (39 nüsxə) - 4 manat

Altı aylığı (26 nüsxə) - 3 manat

Üç aylığı (13 nüsxə) - 1 manat 60 qəpik

Əcnəbi məmləkətlərdə 9 aylığı - 5 manat

Nüsxəsi - idarəmizdə 10 qəpik

Özgə şəhərlərdə 12 qəpik

Məcmuənin adresi: Tiflis, Voronsovski
küçədə, nömrə 47.
"Molla Nəsrəddin" idarəsi.

Тифлис, Воронцовская улица № 47

Редакция журнала

«МОЛЛА НАСРЕДДИН»

İdarəyə göndərilən məktub və məqalə-
lər açıq türk dilində yazılmış olmasalar,
çap olunmayacaqlar.

Adres dəyişmək haqqı 7 ədəd 7 qəpiklik
markadır.

Cümə 5 cəmədiyə-axər 1324 Hər həftə nəşr olunur 14 iyul 1906

Doqquz aylıq müştərilərə töhfə üçün iki kitabça göndəriləcək.
Əvvəlinci töhfəmiz "Bənnə usta Zeynalın hekayəsi"dir ki, Molla
Nəsrəddinin təsnifatındandır. İkinci töhfəmiz yoldaşımız
"Ümidvar"ın "Bəsdır bu qədər zülm" adındakı məcmuəsidir.

"QEYRƏT"

mətbəəsi bu dəfə Germaniyadan təzə üsul bir
çap maşını dəxi gətirdi. "Qeyrət" mətbəəsinin
qəsdı budur ki, müsəlmanlar arasında çap iş-
lərini yüngülləşdirib mətbuatın, xüsusilə mək-
təb və təzə nəfli milli kitabların qiymətlərini
ucuzlatsın və bu lazımlı iş bərəsində camaatı
özləərə möhtac eləməsin. "Qeyrət" mətbəə-
sinin türkçə və rusca bə'zi çap qiymətləri:

Paket 500 ədəd	1 manat 60 qəpik
Paket 1000 ədəd	2 manat 60 qəpik
Blank 500 ədəd	1 manat 70 qəpik
Blank 1000 ədəd	2 manat 70 qəpik
Kartışka 100 ədəd	50 qəpik

Hər cür dəftər və kitablar dəxi ucuz qiymətlə
çap olunur. Özgə şəhərlərdən sifariş dəxi qə-
bul olunur və poçta ilə əcələ göndərilir.

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Təbriz - hökumət tərəfindən hökm olunub-
dur ki, hər hamamçı beş ildə bir dəfə hama-
mın suyun dəyişməsə, yüz tūmən cərimə
verməlidir.

Marağa - Üç min tiryək çəkən tiryək baha
olduğundan daxiliyyə yəzirinə ərizə verib tiryə-
kin ucuz olmasını istid a edirlər.

Təbriz - İmam Cümə həzrətləri hürriyyət tə-
rəfdarı olan Təbatəbaiyə izhari-njfrət eləyib
Əmir Bahadırə kömək edəcəyinə və də verdi.

Rəşt - Bu gün e'dadiyyə məktəbindən qur-
tarmış 10 tələbə Əşirxan qulluğuna təyin olun-
dular.

Tehran - Əmir Bahadır həzrətləri Təbriz əhli-
nin xuliqanlığından və tənbəlliklərindən çox
məmnun olub rizaməndlik teleqramı göndər-
miş.

Xoy - Bu gün cəmi çörəkçilər qərar qoydu-
lar ki, bundan sonra bir put çörəyə on gırvən-
kədən az buğda qatmasınlar.

Culfa - Bu gün 20 nəfər dərvış, 30 nəfər ro-
zəxan Rusiya torpağına übur edən zaman döv-
lət mə'murları tərəfindən istiqbal olundular.

Axalsix - 12 iyul. Ətraf uyezdlərin bəyləri Bu-
ra məscidinə yığıb dumanı dağıdan padşahın
ömri-əzizinə dua edəndən sonra camaat buzlu
şərbətlər payladılar.

Tehran - Qoşun böyüyü Xəlvətül-müluk yaşı
iyirmiyə çatdığına görə qulluğundan kənar olu-
nub, yerinə Əzizxəlvət təyin olundu. Bundan
sonra hökumət tərəfindən qərar qoyulubdur
ki, 15-dən artıq yaşı olan qulluğa qəbul olun-
mayacaqdır.

Bakı - 11 iyul. Duma dağıldığından ötrü xo-
zeynlər gündüz qurbanlar kəsib gecə çirağ-
banlıq şadyanalığı edəcəklər.

Tehran - Bura karxanalarında işçi az oldu-
ğuna görə Tağıyev karxanasında tətil edən iş-
çiləri Bakıdan teleqrafla istəyiblər.

Təbriz - Bu gün zorxanadan Hüseyn Kürd
elmlərin qurtarmış on nəfər pəhlivan çıxdı.
"Şimal bağında" dövlət tərəfindən imtahan tu-
tulacaq.

Təbriz - İmam Cümə həzrətləri məscidə ge-
dən zaman yolda qatırı ülküb ətrafında olan
beş yüz adam qorxuya düşüblər.

İRAN KONSULLARI

Yetişsə daşlara fəryadı-dadım daşlar

ağlarlar,

Bəni-növ'i-bəşər, sən pəs neçün fəryadə

yetmirsən?

Şakı

Məcmuəmizin nəşrini başlayandan indiyə ki-
mi idarəmizə Bakıdan və İrəvandan yüz on altı
kağız gəlib. Kağızların başında yazılıb: "İran
konsulxanasından şikayət" və axırında imza
qoyulub "İran əhli". Yəinki "İran fəhləsi". Bu
kağızların heç birini biz çap etməmişik, necə
ki oxucularımıza mə'lumdur və çap etməyəcə-
yik.

Çap etməməyimizin iki səbəbi var.

Əvvəlinci: əvvəlinci səbəb budur ki, biz is-
təmirik konsulları özümüzədən incidək. Nüfuz
əhlinə sataşmağı və güclü adamlara dolaşmağı
biz əvvəldən özümüə rəva görməmişik. Mə-
lumdur ki, konsul kimi mütəşəxxis və ehtiram

sahiblərindən ehtiyat etmək hər halda lazımdır. Doğrusu qorxuruq.

Məktubları çap etməməyimizin ikinci səbəbi də budur ki, yüz on altı kağızın hamısına biz diqqət ilə baxıb bir kəlmə doğru söz tapa bilmədik. Başdan axıra kimi yalan, palan, böhtan, nağıl, məkan, filan.

Məsələn, Bakıdan Kərbəlayı Fərəc yazır ki, "Verxni Tazapirski küçədə konsulxana fərğaşı meyxananın qapısında kefli və əlində çaxır ilə dolu istəkan mənim qabağımı kəsib məndən dörd manat istədi. Dedim, vallah mən bir fəhlə adamam, pulum yoxdu. Fərğaş acıqlanıb çaxırı səpdi üstümə və məni çəkə-çəkə apardı nayibin yanına. Sözü qurtaranı, məndən döyə-döyə dörd manat alıb yola saldılar. Ha çığırbağırdım ki, axır bu pulu məndən nə səbəbə alırsınız, cavab verdilər ki, əvvəla ondan ötrü alırıq ki, sən İran əhlisən. İkinci ondan ötrü alırıq ki, əncüməni-xeyriyyə üçün ianə pulu gərək verəsən. Sonra nə qədər axtardım konsulu tapam, şikayət edəm, yol vermədilər".

Biz bir nümunə üçün bunu yazırıq, qalan yüz on beş kağızda da bu cür hədə-rən-pədə-rəndən savayl özgə bir mətləb yoxdu.

Məsələn, İrəvandan usta Əli yazır: "İrəvan konsulu fərğaşların bir neçə dəstəsini nayibin sərkərdəliyi ilə düzüb Naxçıvan yoluna, bir neçə dəstəsini Üçkilisə yoluna, nayiblər əllərində günlük, fərğaşlar əllərində zoğal ağacı yolun kənarına düzülüb səhərdən-axşama kimi muntəzirdirlər: bəli, görürlər ki, uzaqdan bir neçə adam toz-torpaq içində, belləri bükülmüş, çoxusu ayaqyalın və hamısı piyada cırıq-mırıq paltarda başlarını aşağı əyib yavaş-yavaş gəlirlər. Nayib və fərğaşlar bunların qabağına yeriyib əvvəl soruşurlar ki, haralısınız. Əgər cavab verdilər ki, rus rəiyyətiyik - canları qurtardı, yoxsa desələr ki, İran əhliyə - aşıları pişibdi. Nayib əvvəl öz əlilə başlayır yolçuların ciblərini axtarmağı. Əgər birisindən narazılıq əlaməti görsənsə, fərğaşlara hökm olunacaq ki, vursunlar. Elə ittifaq düşür ki, yolçuların bəzi biədəbli edib üzə durur. Onu axırda aparırlar İrəvana konsulun hüsuruna. Məsələn, Məşədi Heydərqulu yazır ki, məni apardılar konsulun yanına və ərz elədilər ki, bu kişi çox danışır. Konsul hirsələnib durdu ayağa. Heç yadımdan çıxmır: konsul özü bir uca adamdı, amma mən alçaq adamam, konsulun qıçları az qalır mən boyda olsun. Qərək, konsul hirsələnib gəldi mənim yavığıma və sağ ayağını qaldıraraq çəkməsinin dabanı ilə başımdan vurub papağıma saldı yerə və sonra yumruğu ilə çılpaq başıma o qədər vurdu ki, az qaldım öləm.

Sabahkı günü bir kəllə qənd alıb məni bağışladı və günahımdan keçdi. Dedim, xan, öz aramızdı, dünən məni çox bərk döydün. Xan gör mənə nə cavab verdi: dadaş, mən özgə qulluqçular kimi müftə yeyib yatan deyiləm: həmişə alnımın təri axa-axa mən padşaha xidmət eləmişəm.

Xülasə, qalan yüz on beş kağız da bu məzmununda növ-növ iftira və yalan.

Sözüm orasındadır ki, bu cür böhtanlar İran konsullarının barəsində çox deyilib və yazılıb.

Həmin böhtanların biri də İbrahimbəyin İranın xariciyyə vəzirinə dediyidir:

"Bəxuda pənəh mibərəm əz-in vəz'i-nagüvar ki hər cə qədəm nəhi pürəst badil-süxtəgani-İrani ki, dudi-ahi-şan ruyi-sipehra tirə və tarik mikünəd. Əz-təəddiyyati-daxilə migirizənd, dərharicə bəzülmhayı-bədtər əzan giriftar mişəvənd. Bəhər cə və hər deh ki dərməmaliki - Rum və rus mirəsi, xahi did ki cəmi biar və bika bənami-fərğaş dövri-yekira giriftə, isməşra konsul güzaştəənd və bəittifaqi-an kəmə bətarac və qərəti-in biçarəgani-avarə əz-vətən bəstəənd".

"Səyahətnameyi-İbrahim bəy"

Molla Nəsrəddin

QAFQAZ XƏBƏRLƏRİ

Şamaxı

Tiflisdəki məclisi-ruhaninin dağılmasının sirrləri indi mə'lum olur. Burada belə danışirlər ki, Mahmud Baba müridlərindən bir möhtərəm şəxs yuxusunda görüb ki, nə cür olsa dövlət duması dağılacqdır. Bu müqəddəs zat Tiflisə gedəndə bu ilhamı üslubca rəisi-ruhaninin və Topçubaşının qulağına pıçıldayıb. Onlar da bu gözəl müjdəni mübarək hətifin ağzından duyub forən məclisi dağıtdılar və söz verdilər ki, nə məclisi-ruhani və nə də dövlət duması barəsində bir hərf də söyləməsinlər. Budur ki, Topçubaşov dumanın dağılacağını əvvəlcə bildiyindən dumada bir söz də danışmadı və müsəlmanları töhmətə salmadı.

Heyf ki, "İrşad" və "Molla Nəsrəddin" qəzetləri belə qeyb elmlərindən bixəbər olduqlarından bu sirri indiyə qədər kəşf edə bilməyib nahaq yerə özgə yanlış fikirlərə düşüblər.

İrəvan

Molla əmi, təvəqqə edirəm ki, 4-cü nömrənizdə əksini dərc etdiyiniz ağacdən quş yuvası çıxardan 18 yaşında uşağın şəklini bir də məcmuənizdə dərc etməyəsınız: çünki bizim İrəvan cavanları da ona baxıb həvəsə düşdülər. Belə ki, bu günlərdə irəvanlı Kərbəlayı Nağının 14-15 yaşında bir oğlu bağçalarında olan qələmə ağacına çıxıb yuvadan sağsağan balası çıxardmış. Birdən ağacın budağı qırılıb bığara ağacdən yıxılıb o saat öldü. İndi sağsağan balalarının ata-anası gəlib qəbrinin üstə heyfələnib və ağlayıb deyirlər: a bığara müsəlman balası, bu quş balası yolunda bu gözəl cavan ömrünü niyə tələf etdin?

İrəvanda olan saldatlar hər cəhətdən tədbirli və mahirdirlər. Belə ki, hər müsəlmanı görəndə axtarır silahını alandan sonra da ciblərini axtarır var-yox pullarını da alırlar ki, bir də gedib silah ala bilməsinlər!!!

Culfadan bizə yazırlar:

Cənab müdiri-möhtərəm!

"Hərdəmxəyal" müxbirimiz "Molla Nəsrəddin"-in on ikinci nömrəsində Molla Şükürün fəlaqqasının xüsusunda yazdığımızı təkzib edib deyir ki, firəng səyyahı fəlaqqanı İrandan oğurlayıb Parisə aparıb. Bizim yazdığımız səhifədir.

Lakin neçə gün bundan irəli İrəvan qubernatorunun bərk xahişinə görə Xoy tacirbaşısı

آر و عورت

...İndi təşrif apara bilərsiniz

falaqqanı Molla Şükürdən ağır qiymətə alıb Fitolbörkə yollayıb və bu fəqərədən qubernatorun içəri adamı duma vəkili Ağaxan xəbərdar olub föri Fitolbörkə müsəlman vəkillərinin rəisinə teleqrafları xəbər verib ki: "Ədə, falaqqa gəldi, hökumət dumanı dağıdacaqdır, sərhəsab olun, məbada danışasınız" və Ağaxandan da bir şəxs sual etdikdə nə məsləkdəsən, xanın bərk dimağına dəyib ki, mən uşaq deyiləm ki, məsləkimi özgələrə deyim.

Ləbləbi

Məngilis yaylağından bizə yazırlar:

Müsəlman rəisi-ruhaniləri buraya gəlmişdilər ki, beş-altı ay meşə kənarlarında gəzib keçən qışda çəkdiqləri zəhmətlərin acısını çıxarsınlar. Heyf ki, dövlət dumasının davamı qoymurdu bu alicənabların ürəkləri açılınsın. Şükürlər olsun xaliqə ki, bu zəhmətkeş rəislərimizin duası qəbulə keçib dövlət duması bağlandı. Bundan sonra inşaallah birdən-birə kökəlib damaqları çağ olacaq.

Gəncə

A Molla Nəsrəddin! Allah səni bizə çox görməsin, düşmənin çoxdur isə, dostun da tək-tək tapılır. İrandan tutmuş Osmanlıya kimin müsəlman bəy, xanlarını, mollalarını rahat qoymayasız olsanız da, Qafqazın ana dilində olan hamı müşkülünü açırısan:

Sən allah mən biçarənin də müşkülünü aç: lap məəttəl qalmışam. Özüm də bilmirəm nə eləyim!

Ağdaşdan Ağa Həsən Nağıyev öz müştərilərinin birinə bir kağız yazıbdır, alış-verişlərinə dairdir. Həmin kağızda bir belə şəkil çəkilibdir:

"5 bin sb". Biçarə tacir bu məktubu əl-əl gəzdirib, heç bir kəs oxuya bilməyibdir. Gəncədə də ki, savadlı molla tapmaq mümkün deyildir. Axırı gətirdi mənə... Mən də neçə gündür, zərrəbin və nə bilim nələr vasitəsilə nə qədər edirəm, oxuya bilmirəm.

Tacir yazıq da qalıbdır beləcə məəttəl, nə eləsin? Nə hesabını başa düşə bilir, nə kitabını, nə mayasını qana bilir, nə də qazancını. Yazıqdır, gör buna rəhm eləyib oxuya bilərsənmi?

Qanacaqsız

İ d a r ə d ə n:

Məktubda çəkilən şəkli biz oxuduq və oxumaq çox asan imiş: yazılıb: "Müsəlman hürufatını icad eləyəne 5 min rəhmət".

Bir neçə gün bundan müqəddəm yolum düşdü məscidə. Gördüm məktəbdar Axund Məşədi Molla Yusifin məktəbinin qabağında böyük həngamə var. "Qoyma ha... qoyma... a gədə, tut" səsi göylərə qalxıbdır. Getdim ki, görüm nə vəqə olubdur. Gördüm axund öz şagirdlərini yığıbdır qabağına, əlində beş girvənkə qərarı qənfet!!! Hərdən birini-ikisini götürüb tollayır göyə, çıxır ki, "adə! Məhəmməd həsən! Qoyma, bu sənindir, bax! Əgər özgəsi alsa, daha verməyəcəyəm".

Qənfet aşağı gələndə uşaqlar Badkubənin biçarə fəhlələri kimi bir-birinin üstünə tökülür, deyəsən ki, kazaklar qovalayır. Xəbər aldım ki: axund, bu nə qonaqlıqdır? Dedi şagirdim Hə-

sənqulu Qur'anı çıxıbdır. Onun şirinliyidir, özümə də bir manat aş pulu almışam. Dedim, cənab axund, altı gün bundan qabaq haman şagird "ya'sin" də deyilmə idi?

Buyurdu ki, həqqi-tə'limdən beş manat durur idi, Qurani çıxardanda almalı idim, ona görə hər vərəqdən birçə sətir oxumuşam, bu da kifayətdir.

Heyvərə

ŞAMAXIDAN MƏKTUB

Şamaxıdan idarəmizə bu məzmununda imzasız bir məktub gəlib. Məktubun bə'zi bihörmət və kitabətə müvafiq gəlməyən sözlərini pozub məktubu eynən dərc etməyi lazım gördük.

Cənab Molla Nəsrəddin!

Məcmuənin 13-cü nömrəsində Hacı Əbdürrəhim əfəndi rus padşahına göndərdiyi nanparələri xüsusunda yazılan məqaləni oxuduq. Allah lə'nət eləsin sənə atana, anana, babana, nənənə və yeddi silsilədən bəri önlərlərinizə! Ay mürtəd, mürtəd oğlu mürtəd, kafir oğlu, yəhudi oğlu yəhudi, ay erməni, ay urus, ay bic, haramzada... oğlu... oğlu... oğlu, ay mələun, sənə nə borcdu kim padşaha nə göndərdi? Məgər sən padşahın vəkilisən, məgər prokurorsan, jandarmsan, nəçərniksən, pristavsan?

Ay... əgər böyüklərə təməllüq eləmək sənə xoşuna gəlmir, niyə bəs gözün birçə Hacı Əbdürrəhim əfəndidə açıldı? Əgər düz adamsan, niyə öz gələrlərini yazmırsan? Niyə yazmırsan ki, Hacı Əbdürrəhim əfəndinin yoldaşları bir medaldan ötrü az qalırlar ki... (çox namərbut sözdü)? Niyə yazmırsan ki, Hacı Əbdürrəhim əfəndinin bir mö'təbər və alicah yoldaşı var ki, ruslara baş əy-əy-əy və qubernatların, sərdarların çəkmələrinin tozunu dəstmal ilə silə-silə axırda bir medal da alıb çatıb kefinə və indi sevindiyindən gecələr də yatmır, amma xalqa deyir ki, əhya saxlayıram. Özü də Tiflisdən gələndə deyirdi ki, orada müfti mənə apardı sərdarın yanına və sərdara dedi ki, mən öləndən sonra bunu mənim yerimdə müfti elə və bu bir adamdır ki, padşahdan ötrü hər şeydən keçməyə hazırdır və həmişə moizə eləyir ki, camaat, sarsaq qəzetlərin sözlərinə aldanmayın, padşahınıza yaxşı itaət ediniz.

Pəs cənab Molla Nəsrəddin, tünbətün düşsün səni əkib doğan, sən əgər düz adamsan, bunları niyə heç yazmırsan?

E'TİRAZ

Yainki Başqapazlıya cavab:

Müdiri-möhtərəm! Hörmətli "Molla Nəsrəddin" jurnalının 12-[ci] nömrəsində dərc olunmuş Qafqaz xəbərləri ünvanında Bakıdan "Başqapazlı" imzası ilə məktubu oxuyub, cənab Başqapazlının "fəxri-millət" hacının barəsində yazdığı iftira və böhtanına, nəhayət, təəssüf edirəm, nə bir tək mən, bəlkə "İrşad" qəzetinin müdiri və mühərrirləri də heyf silənirlər... necə ki, cənab "fəxri-millət" Hacıdan belə hərəkət?... Haşa! Gözləmirik.

Əzizim! Başqapazlı! Təfəkkür et və hər işi bilatəftiş yazma. Bu iş hərgiz heylə olmayıbdır, necə ki yazmısınız, bəlkə işin səhihi belədir:

- Cənab "fəxri-millət" Hacı'nın çoxdan xəyalı vardır ki, fabrikasında bir məscid bina eləsin. Belə oldu ki, bu il məhərrəm ayınacan bu iş baş tutmadı və fabrik əmələləri isə öz müsəlman xasiyyətlərindən əl götürməyib bir təkyə qayıb əzadarlığa şüru' etdilər.

Cənab "fəxri-millət" Hacı fabrikaya təşrif gətirdikdə bunları görüb əsla e'tina etməyib qayıdıb dedi: "Tfu", bezobrazniye çerti! Yəni (Tfu bədsifət şeytanlar). Genə bu rəhmdil Hacı bu bədbəxtləri yaddan fəramuş etməyib bir fikirləşdi ki, bunlar əzanı o sayaq saxlamayıblar, necə lazımdır; bunlara vacibdir bir yaxşı əza saxlatmaq!?

O idi ki, əzizim Başıqapazlı, cənab "fəxri-millət" Hacı kazakları və saldatları çağırtdırıb fəhlələri bir möhkəm əza ilə əcrə və savaba daxil etdi. Yoxsa hüquq nədir, flan nədir? Allah etməmişdən həmsərilər də məgər "saxsı al dümürqəddirlər?" Görünür ki, sizin bu iftiralari yazmağınızdan fikriniz cənab "fəxri-millət" Hacı'nın ləğəbi-şərifini döndərüb "qəhri-millət" qoymağıdır! Eyibdir, əzizim, belə şeylər yazma, Hacı qəmlənər, qüssə elər.

Dəmdəməki

BİR NEÇƏ NƏSİHƏT

"Məcməüd-də'vat" kitabından

1) Bir yaşımdan ta ki yeddi yaşına kimi uşağı tək evdə, yalnız evdə yatırtmaq yaxşı deyil. Çünki yalnız evdə yatsa ona əcinnə və həməzaddan afət yetişər, axırda səfahət gətirər, ya ki, məcnun olar.

Qeyd: hərçənd ki, uşağın evdə yalnız yatmağı cayız deyil, amma böyük adamın da yatmağı məkruhdur, çünki ola bilər ki, böyük şəxsə də zərər toxuna.

Əlac - Əgər həmin iş ittifaq düşmüş olsa, lazımdır ona bir hirzi-əbudəccanə yazmaq, hər kəs xahiş etsə buyursun.

2) Bir uşaq ki, anadan təvəllüd etdi, lazımdır bir kağızın ki, iki arşın uzunluğunu, iki arşın eni, ortasın kəsəsən, dəyirmi həlqə kimi ola və həşiyələrinə Məcməüd-də'vat kitabının 19-cu səhifəsində beşinci sətirdən məbə'd yazılmış sözləri yazasan və məzkur təvəllüd tapmış uşağı qırx gün hər gündə üç dəfə hamam kağızın ortasından keçirdəsən.

Qeyd: əgər bir kəs bacarmasa yazsın, mənə də hazır çap olunmuş var, göndərim, yüzü 99 manat 99 qəpik. Əgər bir şəxs belə etməsə, o uşağın həmişə canı zəif olar, həmişə naxoşluq ilə ömür keçirər. lazımdır qabaqca əlac etmək, əgər bacarmasa mənə mə'lum etsin, bir nüsxə göndərim, həmişə yanında saxlasın. Əgər bir kəs mənim adresimi bilməsə, "Molla Nəsrəddin" in 15-ci nömrəsinə baxsın.

3) Hər kəsin uşağı olursa, yazsın mənə, bir nüsxə yazıb göndərim. Gərək hər gün çörəkdən sonra o nüsxənin suyunu içə. Elə ki qırx gün tamam oldu, gedə hamama, sonra gələ evinə və o gecə övrəti ilə söhbət edə, alah ona bir övlad kəramət edər.

(Mabə'di var)

Molla Fırıldağ

"Qeyrət" mətbəəsində çap olundu.

XARİC XƏBƏRLƏRİ

Osmanlı

Türkcə "İqdam" qəzeti yazır: eynən:

Harisi-şər'i-ənvər, Xaqanül-bərr vəlbəhr, padşahi-məlcəül-ənam, zillüllahi-filaləm, şəhəriyari-məlaikxislət, şəhənşahi-pəsəndidə, siyrət-mehri-müşə'sə'i aşimani-ədalət, vəline'məti-biminnetimiz, vəline'məti-ələmiyanə-əssultan ibni sultan, əssultanül-qazi (Əbdülhəmid xan) dami-izzə və iclaləhu ilə axirüddövrən əfəndimiz həzrətlərinin izdiyadi-ömr və afixətü təvalii-iqbal və şövkəti-hümayunları dürudi-xeyriyyət-nümudi dün gecə lisani-təkrimi-ümumdən kəməli-xulus ilə səmələrə əks edərək ülüləmrə itaət və sədaqəti və duayi-şövkət və iqbalına müvazibəti fərzi-eyn surətində əmr və təbliğ edən dini-mübini-mizin e'tidali-şə'ni əmri-bahirül-xeyrində tərəfi-əşrəfi-xilafətməabi-qüdsiyyət-nisabdən ibzal buyurulan hüməmati-dəyanətküstəri-mülkdari zivəri-zəban olmuşdur".

İstatistik

İstanbulda Həsən paşa qarağulundan Babi-aliyə göndərilən siyahıdır ki, İstanbul köpəklərinin hesabını göstərir.: Yıldızda 2430 köpək, Arnavut köyündə və Beşiktaşda 3291, Bəyoğlunda 739, Qəltədə, Qasımpaşada 2800, Üsküdar, Çamlıcalarda, Heydərpaşada, Anadolu hasarında və qeyrədə 24645, Tölməbağçada, Ortaköydə, Boğaz içində 4352, Fətəhdə, Şahzadə başında, Sultan Əhməddə, Bayaziddə, Ağsaray və qeyrədə 276367 köpək vardır ki, cümlətanı 1,302,329 köpəkdir. Amma xəfiyyələrin sanı cümlətanı-ünas 9396, zükür 21735-dir.

Qeyd: bu siyahıda köpəklərin erkək və dişini bildirmədiyi üçün Sədri-əzəm tərəfindən Həsən paşaya irad olunmuşdur.

Xəfiyyəbəşi

İran

Cənab vəzir-dərbarın səlahdidilə qayrılan ədalətxana dünən başa gəldi. Uləmalara, əyanlara hərçənd hökumət deyir ki, ədalətxanaya gəlsinlər, heç birisi gəlmir. Bir parası Osmanlı səfərətxanasına qaçır, bir parası Şah Əbdüləzimə dağılır. Baxıcıların deməyinə görə mollaların ulduzları ilə cənab vəzir-dərbarın ulduzu düşməndir, belə olduqda bunlar bir-birlərilə yola getməyəcəklər. Bu işlərə dair hökumət təqvimin naşiri cənab Nəcmüddövlədən müsaidə istəyir və müşarileyh də neçə gündür iki yüz ildən bu yana yazılan köhnə təqvimləri qabağına töküb vərəqləyir. Bir nəfərin deməyinə görə Nəcmüddövlə deyir ki, mollalar ilə hökumətin ulduzu heç vaxt barışmayıb, genə barışmaz.

Müdir və baş mühərrir: **Cəllil Məmmədquluzadə**

E'LAN

Gəncəlilərə

Satıram hər günə məşrubat, məsələn: çaxır, araq, pivə, konyak və qeyr[ə], çox ucuz qiymətə. Çox ə'lə maldır. İnsan bədənində çox nəf'i var və çox kökəldir. Təzə mədəni müsəlmanlardan xahiş edirik ki, gəlib içməkdə əsirgəməsinlər. Adres: Gəncədə Hacıbəy küçəsində müsəlman içində əvvəlinci şərəbçi dükanı. 1-2.

Ay dadaş, sən allah bu adamların yanında gəlib
mənə danışma: mən bu yoldaşlarımın yanında
gəlib sənə danışmaq istəyirəm. (ata-ya qayıd)

Əvvəl-axır sənə mincə manat alaram, bir
örizə yazaram.

مجله صیقل الدین

ЦПНА 12 к.

۲۱ یول

قیمتی ۱۲ قپک

№: 76

اوضاع کواکب در این ماه دلالت کند بر طیب خاطر مبارک

اعلیحضرت اقدس شریاری و عنایت فرمودن بایمان دولت و امرا و نظام

مهام لشکر از سبب و توبه ایشان و کسالت زنان و دشواری وضع حمل و سختی تنگ

و نری پنبه و صافی شیشه و سیاهای ذوغال و سفیدی مالت و گرمی آتش و بردی برف

ستارای خورشید شمس دخل مشتری مریخ زهره

مواضع در ۱۵ جوزا ۲۰ جوزا ۲۵ جوزا ۳۰ جوزا ۵ شهریور ۱۰ شهریور ۱۵ شهریور ۲۰ شهریور ۲۵ شهریور ۳۰ شهریور

جماعتی الشایسته ۱۳۲۲

هلال ایمان در شمس و زحل

نیک است انجام و شرب مسهل

اختیاری نشاید

قبل از ظهر نیک است حمام

فراغت ادلی است

شل روز گذشته

دور است و نیم از شب تحت الشعاع میشود نیک است صحبت با پسران

نیک است انجام را

امروز طفل بکوهاره بستن خوب نیست

اختیاری نشاید

فراغت ادلی است

امروز قمر از صورت عقرب خارج میشود

نیک است تفریح و تماشا

Abunə qiyməti Tiflisdə və ətraf üçün
aprelin əvvəlindən yanvarın birinədək,
yə'ni:

9 aylığı (39 nüsxə) - 4 manat

Altı aylığı (26 nüsxə) - 3 manat

Üç aylığı (13 nüsxə) - 1 manat 60 qəpik

Əcnəbi məmləkətlərdə 9 aylığı - 5 manat

Nüsxəsi - idarəmizdə 10 qəpik

Özgə şəhərlərdə 12 qəpik

Məcmuənin adresi: Tiflis, Voronsovski
küçədə, nömrə 47.
"Molla Nəsrəddin" idarəsi.

Тифлис, Воронцовская улица № 47

Редакция журнала

«МОЛЛА НАСРЕДДИН»

İdarəyə göndərilən məktub və məqalə-
lər açıq türk dilində yazılmış olmasalar,
çap olunmayacaqlar.

Adres dəyişmək haqqı 7 ədəd 7 qəpiklik
markadır.

Cümə 12 cəmədiyəl-axər 1324 Hər həftə nəşr olunur 21 iyul 1906

NƏ ELƏMƏK?

Duma da ki, belə oldu.

İndi bəs nə eləmək?

Duma genə bir məşğuliyyət idi. Hərdən bir
teleqramlarda vəkillərimizin nitqlərini oxuyub
günümüzü bir tövr keçirirdik.

Bu da ki axırda belə oldu.

İndi bəs nə eləmək?

Bu barədə yoldaşlarımızın çox fikirləşdik.
Fikirləşdiksə də bir yana çıxarda bilmədik. On-
dan ötrü bir yana çıxarda bilmədik ki, hər biri-
mizin rə'yi bir cürdü.

Məsələn, deyirəm, ay yoldaş Mozalan, sən
də bir ağıllı kişisən, bir də görək duma ki, da-
ğıldı, indi camaat bəs nə eləsin?

Gör evi xarab Mozalan mənə nə cavab verir:
deyir ki, camaat indi gərək yatsın. Deyirəm,
ay qardaş, sən allah belə damnandüşmə sözlər
danışma, xalq eşidib səni məzəmmət elər.
Evi xarab elə hamı sözün üstündə durub ki,
durub. Deyir, camaat indi gərək yatsın.

Sonra üzümü Lağlağıya tutub onun rə'yini
soruşdum. Zalım oğlu zalım vəqien lağlağı
imiş. Mən ondan bir müxtəsər söz soruşuram,
o gör mənə nə cavab verir: raviyani-əxbar və
naqilani-şəkkər-şirin-göftar belə rəvayət edir-
lər ki, bir gün var idi, bir gün yox idi, bir qurd
var idi və bir neçə də xırda-mırda balaca, zəif,
fəqir və biçarə, sahibsiz və köməksiz, ac və
susuz yetim-yesir quzu var idi. Bir gün qurd
quzuların yanına gəlib... Lağlağının sözünü
kəsib dedim: get, bala, get nağıl deməyinə,
sənin əlindən nağıl deməkdən savayı özgə bir
iş gəlməz, get, duma məsələsi sənin xörəyin
deyil.

lağlağı da belə getdi.

Növbə Hərdəmxəyalə yetişdi: deyirəm, ay
yoldaş, bəri sən mənə de görüm duma ki, da-
ğıldı, indi camaat nə eləsin? Bu rəhmətliyin
oğlu da başladı ki, mən Hacı Nəcmüddövlənin
təqviminə baxmamış bu barədə bir söz danışa
bilmənəm.

Hərdəmxəyal da elə getdi. Qaldı Hop-hop.
Bunun da rə'yi budur ki, camaat götürüb Mü-
zəfərəddin şaha bir ərizə göndərsin və təvəqqe

eləsin ki, şahənşah duma məsələsinə müdaxi-
lə edib camaata rəyət etsin. Dedim, əzizim
Hop-hop, qorxuram İran padşahı bu məsələyə
qarışib Germaniya və Avstriya padşahları kimi
padşaha tərəf saxlaya, nəinki camaata. Hop-
hop bir qədər fikirləşib cavab verdi: "Doğru
deyirsən, ay Molla Nəsrəddin, mən burasını fi-
kirləşmədim".

Hop-hop da belə getdi.

Qaldı Qızdırmalı. Bu allahın bəlasına giriftar
olmuş da yaylaqlarda veyillənməkdən yorulma-
dı. Laəlac qalib götürüb Kislovodskaya ikibaşlı
tel vurub bu barədə məsləhət soruşdum. Bir
neçə saatdan sonra bu məzmununda cavab gəl-
di: "Bakının, Qarabağın, Gəncənin və İrəvanın
bəyzadə və xan zadələri ilə və bir neçə nəfər
İran əhli ilə bir yerdə xanımlar məclisində ka-
xet çaxırı içə-içə sənə dua göndərirəm. Vəs-
salam".

Bu da Qızdırmalının rə'yi.

İndi qaldım mən özüm. Rə'yimi deyim: mən
nim rə'yim budur ki, lazımdı... dava etmək.
Təvəqqə edirəm ki, fikriniz özgə yana getmə-
sin, səbr edin, görün nə deyirəm:

Bəli, lazımdı dava etmək.

Kimnən dava etmək?

Rusiyanın özgə millətləri ilə işim yoxdu.
Mən Qafqaz sözü danışiram: mən belə məslə-
hət görürəm ki, Qafqazda nə qədər ki, erməni
var, tökülüb bir günün içində müsəlmanların
hamısını qırsın, sonra da müsəlmanlar tökülüb
erməniləri qırsınlar.

Məhz bu cür dumanın acığını çıxartmaq
mümkündür. Yoxsa özgə bir çarəsi yoxdur.

Əgər gürcülər də bu davaya qarışaydılar,
dəxi də yaxşı olardı. Əgər qarışsalar, qarışsın-
lar, məsləhətləridir. Qarışmasalar, qarışma-
sınlar, canları cəhənnəmə.

Pəs belə: lazımdır dava eləmək. Buradan
bir haşiyə çıxaq. Tiflisdə bir qəzet var, adı
"Qolos Kavkaza"dır. Özü padşah tərəfdarıdır.
Tiflisdə müsəlmanlardan min dörd yüz müştə-
risi də var, özgə yerlərdən nə qədər bilmi-
rəm. Qərər...

Dünən bu qəzetin mühərrirlərindən birisi küçədə mənə rast gəlib soruşdu: Ay Molla Nəsrəddin, deyirlər ki, Bakıda ermənilər və müsəlmanlar bir-birlərini qırıb qurtardılar, xəbərin var? Dedim, xeyr, xəbərim yoxdu. Amma güman edirəm ki, bu xəbərin əslı yoxdu. Gördüm ki, rəfiqim başını saldı aşağı. Dedim, bəradər, heç ürəyini sıxma. İki ay bundan irəli Frəngistan darülfünununun mərixanasında bir Qafqaz ermənisi ilə bir Qafqaz müsəlmanın başlarını yarıb beyinlərini misqal-tərəzidə çəkmişlər. Bu heyndə görürlər ki, tərəzidə heç bir şey yox. Məlum olur ki, beyinlər ağırlıqlarından havaya uçublar.

Mürərrir rəfiqim sözümü tez başa düşdü və sevincək əlimi sıxıb "spasibo" dedi və uzaqlaşdı.

Molla Nəsrəddin

QAFQAZ XƏBƏRLƏRİ

Vladıqafqaz

Səlam-əleyküm, Molla əmi!

Neçəsən, dadaş, kefiniz necədir? Bir də dəxi Hacı Əbrürrəhim əfəndinin tilsimlərinə və peçeniyələrinə şəkk gətirəcəksən? O kişi yazmışdı ki, 40 günə kimi duma dağılar. Görürsənmi ki, 10 gün də çəkmədi. İndi dəxi bilmirəm ki, genə bu cadu-bitigə və bu bitli tumanbağı və xışdək parçaları ilə və fırtlıqlı dəsmallar ilə ziynət tapan pirlərə şəkk gətirəcəksən?

Allah rəhmət eləsin cəmi ölənlərinizə, bizim bir Tükəzban xala var idi. Allah sizin də cəmi-ölənələrinizə rəhmət eləsin, o rəhmətlik həmişə mənə deyirdi, indi deməsin, allah cəmi ölənələrinizə rəhmət eləsin, o rəhmətlik həmişə üzün bizim rəhmətlik Zöhrə bibiyə tutub deyirdi, indi tutmasın və indi deməsin, o rəhmətlik xalamız rəhmətlik bibimizə, allah sizin də ölənələrinizə rəhmət eləsin, deyirdi ki, balam, Zöhrə, sənə deyirəm, amma bu corma-çocuqlara eşitdirirəm, bax... mənə şüglüzümmə olasan ki, hər vaxt "Qudurğanlar" piriinə gedəndə mənim yerimə yüz min yol onun baş daşından öpüb bu bayatıları oxumayasan, ta nəfəsin gələ-nə kimi:

Əzizim soltana bax Ölənləri oyadır
Şaha bax, soltana bax Bu oyax soltana bax.

Sırtıx

Naxçıvan

Molla Nəsrəddin baba!

"Qızdırmalı"ya cənab "Hərdəmxəyal" etdiyi nəsihət artıqdır. Əgər Qızdırmalının naxoşluğu məhz qızdırmadı, gəlsin Naxçıvana və buranın hamamlarında bir neçə gün çimsin və usta Cəfəri hamama gətirib gündə bir dəfə qan aldır-sın. Əgər yaxşı olmasa, eybi yoxdu, bizim şəhərdə müsəlman həkimi də var, ona müalicə etdirə bilər. Qərək, nə başını ağrıdım, şəfa tapmaqdan ötrü Qızdırmalıya Naxçıvana gəlmək lazımdır, əgər gələ bilməsə, mən bunu da eləyə bilərəm ki, Naxçıvan hamamlarının suyundan üç butulka göndərəm, bu şərt ilə ki, hər gün sübh yuxudan ayılan kimi haman sudan üç-dörd stəkan nahar qarına içə. Suyun

rənginin sarı olmağına baxmasın, nə eybi var, zə'fəran da sarıdı, amma ətrinə bax. Allah şahiddir ki, Naxçıvan hamamlarının suyunun ətri zə'fəran ətrindən güclüdür.

Hər kəs mənim bu nəsihətimi qəbul eləsə eləsin, eləməsə özü bilsin, vəssalam.

Əziz Qurbanəli oğlu Şərifzadə

Səlyan

Səlyan mahalında bir kənd var, adı "Hasılı"dır. Buranın baqqalları çox bijdilər. Məsələn, müxbirlərimiz cənab "A.A." yazır ki, bir neçə gün bundan irəli bir kəndli buraya satmaq üçün bir qab qaymaq gətirir. Baqqal qaymağın qiymətini kəşib qabı qoyur tərəziyə, vəzni gəlir on yeddi gırvəngə üç çert. Baqqal qaymağı boşaldıb başlayır qabını çəkməyə. qabın ağırlığı olur iyirmi dörd gırvənkə. Baqqal kəndlini tutur davaya və kəndlidən yeddi gırvənkə qaymaq iddəa eləyir. Kəndli təəccüblü baxır baqqalın üzünə və deyir: "Tutaq ki, mən heç qaymaq gətirməmişdim, dəxi məndən nə istəyirsən? Pul vermirsən vermə, dəxi borclu niyə qalım? Allah xatirinə qabımı ver gedim, yolum uzaqdı, halal-xoşun olsun". Baqqal razı olmayıb kəndlinin qabını girov saxlayır ki, getsin qaymağın əskiyini gətirsin, sonra qabını aparsın.

İ d a r ə d ə n :

Bu işləri görəndə İran yadıma düşür...

Culfa

İran rəisi - gömrüyünün hökmilə bundan sonra "Molla Nəsrəddin"də olan insan surətlərinin hər birisinə insan kimi 13 qran torpaq basdı pulu alacaqlar.

İRAN TƏQVİMİ

(Əvvəlinci səhifəyə bax)

Hərdənbir mənim xəyalıma bir şey gəlir: mən deyirəm, indi birdən cəddi-büzürgüvarımız Adəm əleyhüssəlam baş torpaqdan qaldır-b cəmi övladının məişətinin övzainə tamaşa edə: biz müsəlmanlara da baxa, sayir millətlərə də baxa, əgər belə ola bilsə, yəqin ki, Adəm biz müsəlmanları, ələlxusus iraniləri bağrına basıb ö üzümüzdən, bu üzümüzdən öpər, annımızdan öpər, amma sayir millətlərə və ələlxusus Məğrib-zəmin əhalisinə əsla e'tina eləməz. Sonra üzünü cəmi millətlərə tutub deyər: iranilər səhihün-nəsəb övladımdırlar, ondan ötrü ki, yeddi min il bundan əqdəm gördüyüm dünya işlərinə bunlar bir zərrə qədəri təgyir verməyib və əmanətə xəyanət etməyiblər və halon ki, məğribilər dörd yüz ilin ərzində dünyanı alt-üst edib min əməllərdən çıxıblar, çünki Məğrib əhalisi əcinə və şəyatin nəsindənirlər.

Mozalan

TƏRƏQQİ ƏLAMƏTLƏRİ

Keçən rəbiül-əvvəl ayının 18-də saat xoş olmağa səbəb Qafqaz müsəlmanlarının içində iki xeyir iş əmələ gəlib: biri Kürdəmirdə, biri Tiflisdə. Kürdəmir müsəlmanları bu məzmununda bir razılıq kağızı yazıb hökumətə pişnəhad ediblər: "Biz Kürdəmirdə sakin olan müsəlmanlar Kürdəmirdə beşinci duxanın açılmağına

Tələbəlikdə otuz dörd ilin müddətində təhsil etdiyim yetmiş iki elmdən ibarət bir qaladır, amma mən ölüm püfləmə, dağılar.

“Uyma dünyayə, ey dili-qafil Nə olar bu acuzədən hasil”

raziyıq, çünki burada olan dörd dənə duxan bizlərə kifayət vermir və burada qol qoyuruq. Tarix flan və qırx dörd müsəlmanın imzası”.

Tiflis müsəlmanlarının da yazdıqları razılıq kağızı bu məzmunadadır: “Ax keçən günlər! Doğru deyiblər ki, keçən günə gün çatmaz. Hani o günlər ki, bizim gözəl məhəllədə Sumbatov küçəsində fahişəxanalar başdan-başa düzülüb məhəlləmizi ziynətləndirirdi: gələn, gedən, fayton, alış-veriş, xülasə, bir şənlik idi ki, şəhərimiz həqiqətdə London şəhərinə bir təpik də vurmuşdu. Amma allah bəisin evin yıxsın, o gözəl, nazənin sənəm və sərvəddü laləüzar qonşularımız məhəlləmizdən köçəndən bəri məhəlləmizdən xeyir-bərəkət də bilmərrə köçüb. Bu səbəbdən biz müsəlmanlar canü dildən razılıq izhar edirik ki, fahişəxanalar dübarə bizim məhəlləyə təşriflərini gətirsinlər. Tarix flan və altmış müsəlmanın imzası”.

İ d a r ə d ə n:

Ax ax... vay...vay...

Ay bu kağızlara qol qoyan müsəlmanlar!

Cəhd eylə sən ancaq nəzəri-xəlqdə pak ol,
Məxluqu inandır.
Xasiyyətin od olsa da, ətvardə xak ol,
Sən, aləmi yandır.
Xəlqin nəzərin cəlb elə qurşağa. qəbayə,
Məclubi-üyun ol.
Hər hiyləvü bijliklə gir əlbəttə əbayə,
İmanə sütun ol.
Sə'y eylə ki, saqqal uzanıb üç çərək olsun,
Papaq ona nisbət,
Qurşaq da bilirsən ki, on arşın gərək olsun,
Təfsil nə hacət?
Qoyma yerə təsbihini, əl çəkmə duadən,
Övrad oxu daim.
Məclisdə çəkib tut özünü, ol nücabadən,
Söz söylə mülayim.
İştə geyinib məzhəbi, imanı büründün,
Pək möhtərəm oldun.
İndi nəzəri-xəlqdə sən pak göründün
Əhli-kərəm oldun.
Başdan-ayağa əmnü aman oldu vücudun,
Zöhd ilə yetişdin.
Nolmaq diləyirdinsə, haman oldu vücudun,
Məqsudə yetişdin.
Vaxt oldu ki, indi edəsən aləmi talan,
Tut, qoyma qaçanı
Hökm indi sənindir, dəxi çək işlərə saman,
Yox müşkül açanı.
Dul övrətə bidad elə, eytamə xəyanət,
Xövf etmə əcəldən.
Məkr isə özün qıl, oxu şeytanə də lə'nət,
Sad ol bu əməldən
Əl çəkmə hiyəldən
Təzvirü dəgəldən
İmanı da versən
Vermə pulu əldən.

Hop-hop

SUAL VƏ CAVAB

Tiflisdə “Metex” dustaqqxanasının rəisi idarəmizə rəsmi surətdə bir kağız göndərüb təvəqqə edirdi ki, müsəlman içində təzə nəşr olunan kitabların siyahısını yazıb ona mə'lum edim. Çünki dustaqlar xahiş ediblər ki, onlara oxumaq üçün türk dilində yazılmış kitablar verilsin.

Siyahı əvəzinə idarəmizdən dustaqqxana rəisinə belə cavab yazıb göndərdik: “Keçəl dava bilsə, öz başına sürtər”.

Mozalan

QEYRƏT

- Məşədi Heydər, gəl gedək, uyezdni naçal-nikə şikayət edək.
- Qoy mən bir aftaba gətirim gəlim.
- Kərbəlayı Qasiməli, buyur sən gəl gedək.
- Ay flankəs, papiros qutum qalib hamamda, gedim gətirim gəlim.
- Ay Mirzə Şaftalı ağa, buyur sən gəl gedək.
- Bu saat verim usta Zülfüqar dişimi çəksin gəlim.
- Ay Mirzə Hüseynağa, barı siz buyurun gedək.
- Nökər bizim oğlanı gətirib bazara, verim dəllək başını vursun, gəlim. - Hacı, sən allah siz təşrif gətirin gedək.
- Aydə, sən allah insaf elə, mən gedim murdar urusun birilə ağız-ağıza verim?..

Hərdəmxəyal

BALACA

FELYETON

Bir filosofun zəmani-vəfatında oğluna etdiyi nəsihət və söhbətdir.

Ey mənim istəkli oğlum! Mən dünyadan getdiyim kimi əsri-hazırda olan cəmi yaranmışlar dəxi mənimlə belə qara torpaq altına gedəcəkdir, zəmani-həyatımda əcdadımızdan şənşöhrətimə layiq bir maarifli oğul yetirdim. O isə səndən ibarətdir. Əzizim! Qamətin ucaldıqca bacarıb şə'nü şöhrətini alçaq saxla.

Nuri-çəşmim! Yaxınfikirli olub bu gündən oturub sabah işini fikir eləmə. Bir işi görməkdə tə'cil etməyib hər işdə yavaş olgilən: cibində heç vaxt köhnə para saxlama. Para insan üçün hər halda bir mayeyi-təhlükədir.

Ədəbli fərzəndim! Hər halda insanlar içində ədəbli olub birisi bir sözü iki min kərə sual etdikdə bir dəfə cavab verməyib ədəbini göstər. Aman, əzizim, məbada məndən sonra düşmənlərimiz səni yaman dil ilə aldadıb sənə qoyub getdiyim bikaçılıq kimi ne'məti əlindən çıxaralar. Məndən sonra düşmənlərimiz səni elmə tərgib edəcəklər. Maarifli çocuğum! Olmaya qəbul edəsən! Vəsiyyətimin içində zikr edirəm: insan bir mələkdir ya bir qit'ədir. Padşahı iki gözdür. Göz isə bir ləm'eyi-nurdur.

Bunların cümləsinin düşməni haman üstə dediyim elmdir. Gözəl bala, bir para adamlar deyəcəklər: "sənət əxz elə! Məbada qulaq verəsən. Ömrün qayçısı - bir də sənətdir. Dünyada hər nə etsən insafı buraxma, birisinə qərz pul versən, yüzə 30-dan artıq faiz alma. Rəhmdil ol, bir kəndlini vurandan sonra paltarlarının tozunu təmizlə. Hafizə insanda ümdə şərtidir. Bir adamı yüz kərə görə kimini tanı, birisindən qərz pul almış olsan, vaxtında aparıb vermə, çünki qəzadır salar itirər.

Oğlum, sənə ümdə vəsiyyətim bir də dövlətli kimsələrin şə'n və hörmətinin rəyətidir, məbada dünya cifəsindən ötrü onları özündən rəncidə edəsən, sənə yüz manat verib ildə iyirmi dörd rüblə alıb sonra genə iki yüz manat istəsələr, sual-cavabsız vergilən.

Məbada onların sözlərinin əksinə rəftar edəsən. Hərgah bir işləri olursa, cümlədən əvvəl sən canfışanlıq elə, sənə nə qədər yaman desələr, şükür elə, onlar sizə vəkildir. Bir məclisə dövlətli girəndə ayağa durmaqda heç kəsə macal vermə. Belə ki, Sə'di buyurub "Bəni-adəm ə'zayi-yekdigərənd", yə'ni min fəqir yığılıb bir dövlətinin sandığını doldursun. Millətin fəxri bunlar ilədir. Gözümün işığı, dünyanın dolanışığı bunlar ilədir. Dünya bunlardan ötrü xəlv edilmişdir. Hər vaxt əlinizə pul düşəndə, verin bir quzuya, ya bir ata, aparın dövlətli uşaqlarına bağışlayın, tainki ataları sizə çox sağ ol desinlər. Gecələr dövlətli evlərinə qarovul çək. Gündüz işinə getməkdə müzaiqə etmə. Bir məclisdə nə qədər yalan söyləsələr bəli, bəli degilən. Dövlətliyə fəhləlik etməyə gedəndə çox güftgu etmə, bir manat səni öldürməz, amma yüz fəqirin bir manatı dövlətinin oğluna qumar pulu olar. Dövlətli hər nə söyləsə bil ki, onda bir məsləhət vardır. Onlar sizə vəkildir. Məvacibinizi iki aylarla saxlasalar, deyinib danışmayın, vəkildirlər, əziz oğlum. Xudavəndi-ələm hər bəndəsini bir qüvvədə xəlv etməyib, insan olan lazımdır isti günlər qabağında axşama kimi ac işləyib heyvanat kimi qabıq qoysun, nəinki düşündən bir qraxmal asıb çətinin altında zənənlər kimi dolansın. Onlar sizə vəkildirlər, qoyun necə kefləridir, elə etsinlər. Məbada qoyasız onlar qussə çəksin. Oğlum, sən on gün ac qalsan, eyb etməz, amma onlar bir gün sazandasız, tarsız, kefsiz qala bilməzlər. Bala, lazımdır hər gecə onlar yüz fəqirin illik ruzusunu tarçıya, oxuyana versinlər, siz fəxr edin. Məbada dövlətli balalarını adları ilə çağırarsınız, eyb işdir, həmişə ağa, ağa çağırın. Hərgah peysərinizə şətil vursalar, şükür eləyib deyin: bəyzadə, məni bağışla, sənə kiçiyəm. Hər yerdə dövlətli görəndə sərəsimə ayağa durun, bir yarım saat qıçlarınızın ağrısı çıxsın. Məbada bir dərdinizi deyəndə sizə xəşmə etsələr acıq edəsiniz, onların yamanları mərhəmətdir: hərgah dövlətinin divanxanada şəhadət verməli bir işi olursa, yalandan qəsəm edib şəhadət ver, dövlətli həmişə ələ düşməz. Əziz oğlum, məndən sonra bir zaman gələcək sizə

bir düşmən hücum edəndə bunlar sizin dərdinizə qalacaqlar. Bir zaman olacaq qışın günündə başınıza qəmli qarlar yağanda aparıb sizləri özləri ilə isti otaqlarda saxlayacaqlar, qəm yağışlarına islanan vaxtda sizin üstünüzə qanad açıb hifz edəcəklər. Aylar ilə siz ac qalanda elə bilərsiniz onların plov və yağlı xörək canlarına sınacaq?... Elə bilməyin ki, siz quru xarabalarda can verəndən sonra onlar bir də ağız ləzzətilə istəkliləri yanında kravat üstündə yatacaqlar. Sizin balalarınız ayaqyalın gəzməkdən ayaqları bal şanı kimi deşik-deşik olanda onların da nazpərvər ağazadələri ayaqlarından qaloşları çıxarıb atacaqlar. Sizin dul övrətlərinizin irzü namusu düşmənlərin ayağı altında paymal olanda, əlbəttə, onların da qanları cüşə gələcəkdir. Oğlum, dövlətlilərin hörmətini sənə vacib edib xətm-kəlam edirəm.

Mütərcim Hərdəmxəyal

İRAN

Astaradan

A Molla Nəsrəddin əmi! Təəccübəm sizin halətinizə, rəhmətlik qədimki Molla Nəsrəddin bir fəqir, biçarə kişi idi, siz ki, ikincisiz, qəribə-qəribə rəftarlar sizdən bürüzə gəlir. İki barmağımın arasından görürəm: bir zaman çəkməz xəlv bir-birinə vurub əqidələrini şuluqlaşdıracaqsan. Məgər atalar nəsihəti xatirlərinizdən çıxıbmı: "Xahi nəşəvi risva, həmrəngi-cəmaət şo". Başını sal aşağı, qəzetini sat. Vallah çox çəkməz ki, pirlər, duanəvislər, falçılar kəramətini qanarsız. A kişi, belə Dədə Kərəm kimi od tutub yanıram! Sizə nə dəxli var, pir belə gəldi, falçı elə getdi. Gah Mürsəlbəy biçarəni şəkk gətirməklikdən ağzın əyib sədəməyə salırsan, gah Astara piri-nin xüsusunda Molla Cəfərqulu ilə mücadiləyə çıxıb biçarəni ziyarət feyzindən binəsib edirsən. Hansı dərdini deyim ağlayım? Dünyanı dərdə salıbsız: bəndənin adı Zeynalabddindir, bir qeyr şəhərdən gəlib burda təvəqqüf edib kəsəbkarlıq edirəm. Qəribə işlər burada müşahidə olunur: baqqal əvəzinə bəzzazdan siyasət edillər. 13-cü nömrədə "Abid" imzasilə yazılmış məktubun mükafatını mən Zeynalabdinə edib məni tutmaq istəyirlər. Qorxumdan mallarımı dəyər-dəyməz qiymətə nisyə satıb qaçmaq istəyirəm, dəxi bundan savayı özgə əlacım yoxdu. Allah sənə evini yıxsın, necə ki, sən mənim evimi yıxdın.

Zeynalabdin

Müdir və baş mühərrir: Cəlil Məmmədquluzadə.

E'LAN

Bakı şəhərində Qorxulu küçəsində on dörd nömrə evin yanında vaxt olub baş çəkən həkim, qəbul edir naxoşları axşam saat 12-dən səhər saat 24-cən və şəhərin hər tərəfində əlahiddə mərixana həm varımızdır. Adres teleqraf: Bakı, Opasnaya ulitsa, Qlavni vraq.

«Qeyrət» mətbəəsində çap olundu

Tiflisdə "Sumbatov" küçəsi

مِلّی نَصْر الدین

قیمتی ۱۲ تپک

۲۸ یول

Цѣна 12 к.

№: 17

Рис. М. Шамши

Nist dər lövhi diləm cüz' hədəron ya pədəron
Çe künəm hərfi-digər yad nədəd ustadəm

Abunə qiyməti Tiflisdə və ətraf üçün
aprelin əvvəlindən yanvarın birinədək,
yə'ni:

9 aylığı (39 nüsxə) - 4 manat
Altı aylığı (26 nüsxə) - 3 manat
Üç aylığı (13 nüsxə) - 1 manat 60 qəpik
Əcnəbi məmləkətlərə 9 aylığı - 5 manat
Nüsxəsi – idarəmizdə 10 qəpik .
Özgə şəhərlərdə - 12 qəpik

Məcmuənin adresi: Tiflis, Voronsovski
küçədə, nömrə 47.

“Molla Nəsrəddin” idarəsi.

Тифлис, Воронцовская улица № 47

Редакция журнала

«МОЛЛА НАСРЕДДИН»

İdarəyə göndərilən məktub və məqalə-
lər açıq türk dilində yazılmış olmasalar çap
olunmayacaqlar.

Adres dəyişmək haqqı 7 ədəd 7 qəpiklik
markadır.

Cümə 19 cəmədiyəl-axər 1324 Hər həftə nəşr olunur 28 iyul 1906

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Təbriz - Ətrafdan alınan xəbərə görə iğtişas gündən-günə artır. Hökumət tərəfindən e'lan olunmuş qanuna görə minbə'd hər bir molla'nın dörd yüzdən artıq mürid saxlamağa ixtiyarı olmayacaq və hər kəs də bir molla'nın dalında camaat namazı qılsa, sonra gedib o biri molla'nın dalında namazını təzələməyə ixtiyarı olmayacaqdır.

Peterburq - Müsəlman cəmiyyəti qərar vermişlər ki, Qafqaz müsəlmanlarından təvəqqə eləsinlər, gələn seçkidə Tiflisdən Vəzirovu və Ağalarovu, Bakı tərəfindən Cavad qazisini, Şamaxıdan Hacı Əbdürrəhim əfəndini deputat seçib göndərsinlər, zira Peterburq müsəlmanları pərişan bir haldadır, bəlkə bu zəyət onlara bir səadət yolu göstərələr: birisi tə'sirli tilsimlər ilə, birisi bəliğ nəsihətlər ilə və qalanları da müsəlmanlar üçün gözəl imtiyazlar istəməyilə və mənfəətli yollar göstərmək ilə.

Moskov - Peterburq daxiliyyə vəziri qubernatorlara hökm etmiş ki, tətilə çıxan дума üzvlərinə hər yerdə rəyət olunsun, ehtiramları gözlənilsin, o payədə ki, sudsuz dustaq edilməsinlər.

Peterburq - Stalipinin fərmanına görə yəhudilərə artıq rəyət olunacaqdır.

Tehran - Uləma qərar vermişlər ki, hürriyyətin, müsavətin, ədalətin mə'nası onlara vazeh olanacan füğəranın tərəfdarı olacaqlar.

Şuşa - Gınıral Qoloşapovun zabitəsi sayəsində hər iki tərəf rahatlıqla yaşamaqdadır. Onun haqqında şöhrət tapan fitnə və fəsadlar məhz iftira imiş.

Təbriz - Bu gün “Sahibül-əmr” meydanında Ağabala ilançıbaşı mitinq qurub bəzi əfsun kağızları payladı. Mitingdə üç yüzə qədər adam var idi, mitinqdə dərviş Nəcəf bir tə'sirli nitq söylədi, dövlət tərəfindən mümaniət olmadı, rahat və sakit keçdi.

QOLOŞAPOVA

Ey yari-bivəfa, Qoloşapov! Bu imiş məgər dostluğun şəraitini? Biz məgər sənən belə danışmışdıq? Heç bilirsənmi ki, kimi qırırsan, ki-

min evlərini topa tutursan, kimin məhəlləsinə od vurub yandırırısan? Məgər Qarabağ müsəlmanlarını tanıyırsan? Məgər qeyr müsəlmanları tanıyırsan? Məgər müsəlmanlar sənə padşahın barəsində etdiyi rəftarın əvəzidir ki, sən müsəlmanlar barəsində eləyirsən? Məgər bu onun əvəzidir ki, Rusiya dövləti bina tutandan indiyə kimi hər bir müsəlman küçədə getdiyi yerdə bir rus görəndə tez qaçıb düşüb onun ayaqlarına və deyib: “Fəda olum sənə, ey urus”.

Məgər bunun əvəzidir ki, rus-yapon davası başlandı axıra kimi müfti və şeyxül-islamlarımız dəxi minbərlərdən aşağı yenmirdilər və müsəlman camaatını məscidlərə yığib yaponiyalıların basılmağına gecə və gündüz dua edirdilər, bəlkə qazilərimiz bu duaları eləməyə idilər, onda canını hara qoyacaq idin: yəqin bil ki, bir nəfər rus əsgəri Mancuriyadan sağ və salamət geri qayıtmayacaq idi.

Məgər belə sədaqətin əvəzidir ki, indi sən eləyirsən, ey vəfasız Qoloşapov? Bu məgər onun əvəzidir ki, sənə padşahın yolunda Sultanov kimi müftilərimiz Peterburqa cəm olan müsəlman vəkillərinin barəsində şipyonluq, şeytançılıq ediblər ki, **padşah ona “spasibo” göndərsin?**

Məgər bu onun əvəzidir ki, neçə ağıllı və zəkavətli vəzirlər yığılıb dumanı dağıda bilmədilər, axırı Şamaxıdan Hacı Əbdürrəhim əfəndi çörək paralarına tilsim yazıb və padşaha təqdim edib bir həftənin içində dumanı dağıtdı?

Bu məgər onun əvəzidir ki, yetmiş iki millət baş qaldırıp yapışıblar sənə padşahının yaxasından və deyirlər: “Canın üçün, ey padşah, dəxi bəddi bura kimi, dəxi qoymayacağıq ki, sənə vəzirlərin və göburnatların bizi boğsunlar”. Amma biz müsəlmana növbət gələndə, deyirik: “Bu işlər hamısı allah yanındadır, bizə dəxli yoxdur”.

Yoxsa, ay bivəfa Qoloşapov, bu işləri ondan ötrü eləyirsən ki, müsəlmanları yaxşı tanıyırsan? Yoxsa ondan ötrü eləyirsən ki, bilirmişsən ki, müfti və şeyxül-islam gedib sərdara səndən şikayət edəndə, sərdar onları görmək də istəməyəcək? Yoxsa ondan ötrü eləyirsən

ki, müsəlmanın həmiyyət və qeyrətindən xəbərdarsan, yoxsa ondan ötrü eləyirsən ki, sənə qabaqca yaqin imiş ki, müsəlman vəhşi bir millətdir, birinin birindən xəbəri yoxdur, gənclənin bakılı ilə, bakılının irəvanlı ilə işi yoxdur?

Yoxsa qabaqca sənə mə'lum imiş ki, sən Qarabağı topa, tufəngə tutan vaxt Bakıda müsəlmanlar sazəndə məclisi quracaqlar, Tiflisdə Vəzirov və Ağalarov kimi millət başçıları fahişəxana açmaq fikrinə düşəcəklər, kəndlərdə və şəhərlərdə qazilər və mollalar camaatın yuxusunu səkkiz qəpik alıb tə'bir edəcəklər?

Yoxsa bunları sən qabaqca bilirmişsən, ey vəfasız Qoloşapov?

Molla Nəsrəddin

QAFQAZ XƏBƏRLƏRİ

Bakı

Bakı camaatı sərdara bu məzmununda ərizə göndərib: "Bir az vaxtdan sonra Bakıda yaxşı şirin qovun-qarpız çıxacaq, amma di gəl ki, camaat indidən bu fikrə qalib ki, qovun-qarpızı nə ilə kəsib yeyəcək, çünki xalqın bıçaqlarını kazaklar, saldatlar və qəradovoylar ciblərindən çıxardıblar. İndi camaat sərdardan təvəqqə edir ki, kazaklar ciblərdən çıxardığı şeylərin hamısı kazaklara halal olsun. Amma Allah xatirəsi üçün bıçaqları qaytarıb versinlər camaata."

Belə rəvayət var ki, sərdar cənabları bıçaqları qaytarmağa razı olub, bu şərtlə ki, Bakı müsəlmanları bıçaqları bir-birinin qarnına soxmasınlar.

Şəki

Buranın mə'rifətli cavanları və təcrübəli ahıl kişiləri toy məclislərində üç gün üç gecə yatmayıb təzə bir oyun ixtira ediblər. Məlumatlı qumarbazların demələrinə görə bu təzə oyun o qədər ürək açan və nəf'li imiş ki, yeddi yaşından yetmiş yaşınadək hamı oynaya bilmiş və bu təzə oyunun xasiyyəti köhnə oyunlardan çox-çox artıq imiş, belə ki, köhnə oyun məşguliyyətilə toy qonaqlığında iki-üç gecə qalanda, bu təzə oyun həvəsilə beş-altı gecə qalmaq olar.

Səlyan

Cənab ümdətül-üləma Axund Molla Nəsrəddin!

Mə'lum ola ki, hal-hazırda cəmi müsəlmanlar üçün mə'lumat verirsiniz, amma bizim Səlyana gəldikdə bilmərrə fəramuş etmişiniz. Aya bizləri müsəlman bilmirsiniz və ya şəhərimizi pəşənd etmirsiniz? Əgər şəhərimizi bəyənirsinizsə, bəs bizim şəhərə nəbələdsiniz, bəndə sizə müərriflik edim: Səlyan qəsəbəsi kiçik bir yer olub cümlətan on səkkiz min can var, bunların iyirmi nəfəri xaçpərəstdir, əlbaqi müsəlman. Səkkiz yerdə şərabxanamız var və şəhərimizin hər tərəfinə baxsan lillahliləhdə fıryəlxana mövcuddur. Hamamlarımıza baxanda Naxçıvan hamamlarından çox kəm deyil. Yaxşı köhnə üsul üzrə iki-üç məhəllədə məktəbxanamız var. Cənab Molla, belə şəhərə siz necə pis deyirsiniz? Əgər bəndə şəhərimizin barəsində bir il yazsam, genə qurtaran deyil. İnşallah, gələcəkdə mufəssələn yazaram, ondan sonra sizə mə'lum olar ki, şəhər necə olar.

Dəlil

İ d a r ə d ə n:

Biz indiyədək bircə dəfə də Səlyana pis deməmişik. Əgər demiş də olsaq üzr istəyirik.

Bakı

Cənab müdiri-möhtərəm!

Sizdən təvəqqə edirəm ki, bəndənin bu bir neçə kəlmə sözünü qəzetizdə yazasız: müxbiriniz "Molla Nəsrəddin" in on beşinci nömrəsində "Bir neçə nəsihət Məcməüd-də'vat" kitabından "Molla fırlıdaq" imzasilə yazır: əvvəl - hər uşağa və ya böyük adama əcinnə və həmzad toxunmaq barəsində və ikinci - uşağın anadan təvəllüd olmağı barəsindəki onda hazır dualar var, amma çox baha deyir, ondan ötrü ki, burada Persidski küçədə Qasımbəyin hamamının qabağında bir Hacı molla var ki, bu duaların hamısını və qeyr duaları, məsələn bir övrətin əri səfərdə ola və evə gec gələ, ona bir dua yazır ki, üç günə kimi əri evə gəlir və ya bir kəsin bir malı və şeyi itə və ya oğurlana, Hacı Molla ona bir dua yazır, oğrunun əli və ayağı quruyur, bunları bilir və ucuz qiymətə yazır.

Cənab müdiri-möhtərəm, təvəqqə edirəm ki, hərgah bu, bir adama gərək olsa qəzetivüzdə yazıb mə'lum edəsiniz ki, biçarələr bica yerə baha-baha dua yazdırmasınlar. Hacı mollarının yanına çox-çox övrətlər, kişilər gəlirlər və hamı ondan razıdırlar.

Xeyirxah

Ağdaş

Ay Molla Nəsrəddin əmi! Sən allah bizim Ağdaşın adamlarına bir tamaşa elə. Mən burda qəzet satıram, "Həyat", "İrşad" və qeyrilərindən hərəsindən yüz nüsxəyə kimi gətirirəm. Oxuyan həqiqətdə çoxdu, amma axırda başlayıram pulları saymağa, görürəm ki, əvvəl-axır gündə iyirmi iki qəpiklik qəzet satmışam: bir dənə "Həyat" 5 qəpik, "İrşad" 5 qəpik və "Molla Nəsrəddin" 12 qəpik.

Sözün vazehi budur ki, Ağdaşda tək bircə nəfər nəqd müştərim var, qalanlar nisyədirlər. Məsələn, biri gəlir ki, ver mənə görüm "İrşad" nə yazır. Verirəm. Oxuyur, oxuyur, oxuyur, oxuyur, oxuyur, axırda yavaş-yavaş səliqə ilə qəzeti bükür verir əlimə və istəyir dursun ayağa. Deyirəm, balam, vallah bura qiraətxana deyil, mən qəzetlərin hər birinə dörd qəpik nəqd qabaqca vermişəm. Əvvəl rəfiq əsnəyir və sonra mənə bir papiros təklif eləyir. Deyirəm, yaxşı, ay rəhmətliyin oğlu, bu cür alver olar? Bu lap Molla Nəsrəddin alış-verişi oldu. Deyir, "eh, nə qəzet, mən də deyirdim ki, görəsən qəzetdə nə var. Heç bir şey yoxdu, urus-yapon davasından bir kəlmə də yoxdu". Deyirəm, qardaş, urus-yapon davası nə və dedir qurtarıb. Deyir "mənə nə qurtarıb?". Deyirəm, indi sözün nədir, pul ki, vermək istəmirsən. Rəfiq heç vacab da verməyib çıxıb gedir.

İ d a r ə d ə n:

Müxbirlərimizdən təvəqqə edirik ki, bizə təzə xəbərlər yazıb göndərsinlər.

GƏNCƏ MÜSƏLMANLARININ ALIŞ-VERİŞİ

Müştəri - Məmmədbağır əmi, bu yemiş neçə?

Məmmədbağır əmi - Balam, vallah özgəsinə altı şahıya satırıq, amma sənə beş şahı.

Başına dönüm, Xanbacı, qoyma, bağrım yarıldı, bular necə insandı?...
Çort poberi! Çto eto za çudovişa!..

Bir neçəsi də əbalarını sol əllərinə dolayıb sağ əllərində çomaq, istədilər mənim üstümə hücum gətirələr. Gördüm ki əcəb hängəmədir... (7-ci səhifədən)

Müştəri - Məmmədbağır əmi, bir abbasıdan artığa almaram.

Məmmədbağır əmi - Vallah, billah, Qur'an haqqı, peyğəmbər haqqı, bircə balamın xeyrini görməyim. Ay kişi sənün başın üçün, əgər xaç-pərəstsən, məssəb haqqı mürtəd olum, atama-anama lənət ki, bu gün də bircə qəpik qazanmıram.

Müştəri - Xudahafiz, lazım olmadı (qoyub gedir).

Məmmədbağır əmi - Zərər yoxdur, bir abbası olsun, gəl apar, sənə verirəm, özgəsinə vermərəm.

Həlləhuş

GƏNCƏLİYƏ CAVAB

Ey "İrşad" ruznaməsində biz tiflisliyələri məzəmmət edən bir gəncəli! Sən bizdən giley edirsən ki, biz ərizə verib təvəqqə eləmişik fahişəxanaları dübarə bizim məhəlləyə, Sumbatov küçəsinə gətirsinlər.

Doğrudur, biz belə ərizə vermişik, amma de görək sənə nə dəxli var? Və sən bizim işlərimizdən baxəbər olmaya-olmaya nə səbəbə bizi pisləyirsən? Axır birini bilirsən, birini də bilmir-sən.

Əvvəla budur ki, fahişəxanalar bizim müsəlman məhəlləsi üçün böyük bir qənimət idi. O qədər məxluq ki, fahişəxanaların bərəkətindən bizim məhəlləyə tərəddüd edirdi, alış-verişimiz nəhayət dərəcədə tərəqqidə idi. Məsələn, bir vaxt var idi ki, bizim məhəllədə altmış iki meykədan (meyxana) dükanı var idi, qırx altı çayçı dükanı, otuz iki yerdə məxsusi qumarxana və heç birisi nə gecə və nə gündüz bir dəqiqə boş qalmazdı: elə hey adam idi, biri gəlib, biri gedirdi. Özgə alış-veriş də bu sayaq ilə. Məsələn, mən özüm baqqalam və o vaxtlar gündə iki put səbzə, badam içi satardım, amma indi səhərdən-axşamədək bir put da sata bilmirəm. Ancaq gündə on-on beş girvənkə kişmiş-noxud sata bilirəm, o da hamamların bərəkətindən, çünki mənim dükanım hamamın qapısının ağzındadır.

Və bir də fahişəxanalar uşaqlarımız üçün böyük bir məşguliyyət idi: o ki böyük uşaqlarımızdı - o vazəhdır, dəxi təfsilat nə lazımdır, arif adam sözümü birdən-birə başa düşər, o ki xırdaca uşaqlardı, bunlar da səhərdən-axşama kimi fahişəxanaların qabağında gah gəlib gedənə tamaşa eləyirdilər, gah muzğana qulaq asırdılar, gah qızılardan küçədə o tərəf-bu tərəfə qaçışardılar. Amma indi o ki, böyük uşaqlarımızdı, əvvəllər evə gec gələndə bilirdik ki, bəli, uzaqda deyillər, öz məhəlləmizdədilər və çox nigaran olanda gedib çağıra bilərdik, amma indi evə gec gələndə, heç bilmirik ki, hansı cəhənnəmdədir. Qaldı balaca uşaqlarımız, bular da ki, dəxi küçədə nə var ki, çıxıb gəzsinlər: küçələr bomboş. Odur ki, balaca uşaqlarımız səhərdən-axşama kimi evdən eşiyə çıxmırlar və saatda bir deyirlər: "Ana, mənə çörək". Analarının peşəsi səhərdən-axşama kimi uşaqların cibinə çörək basmaqtdır. Məsələn, əvvəllər gündə səkkiz girvənkə çörək bizim evi mürəffəülhal görürdü, amma indi on beş girvənkə də görmür. Belə ki, gündə yeddi girvənkə çörək təfavüt edib, bu da bir hesab.

Xülasə, əzizim gəncəli, əvvəl bir işlərdən xəbərdar ol, sonra qələmi götür əlinə, yoxsa Ağalarov və Vəzirovun burada nə günahı var: onlar da bizim xeyrimizi mülahizə eləyib haman ərizəni veriblər, vəssalam.

Bir tiflisli

YUXU

Keçən gecə çoxluca bozbaş yemişdim, amma çox yağlı idi. Qərər... yatdım. Yatıb bir belə yuxu gördüm: küçədə bir uşaq əlində zoğal ağacı durub qarışqa yuvasının yanında. Haman yuvadan hədsiz qarışqa çıxıb küçənin bir tərəfini bürüyüb. Uşaq hərdənbir dəyənəyi qalxızib yendirir qarışqaların üstə və hər dəfədə qarışqaların bir çoxunu əzir. Bu heyndə uşağın atası gəlib oğluna deyir: bala, qarışqaları öldürmə. Uşaq səbəbini soruşur və atası cavab verir ki, qarışqaların bir parası adamı sancır, sən ki onları öldürürsən, birdən onların birisi hirsələnib səni elə dişlər ki, ölərsən. Uşaq qorxub kənar olur.

Yuxudan ayılıb qaçdım Molla Məhəmmədin yanına ki, yuxumu tə'bir eləsin. Molla kitabı açıb baxdı və dedi: Qarışqalar - müsəlman millətidir və uşaq - general Qoloşapovdu ki, Qarabağda toplar ilə müsəlmanı qırır. Uşağın atası Qafqaz sərdarıdır ki, Qoloşapova deyir: "Balam, bəsdı, az bu müsəlmanları qır, onların zarafat eləmək olmaz, onların Bakıda və Səlyanda elə zorba pəhlivanları var ki, dağa kəllə gəlirlər. Birdən acıqları tutar, ta nə bilim nə olar."

Molla Məhəmmədin bu tə'birinə cavabən dedim: Axund, kitabın düz söyləyir, amma... başım qaşınır.

Mozalan

ELMİ-NÜCUM

Cənab Axund Yusif Talıbzadənin təqvimindən:

Cəmədiyəl-axər ayında iş başlamaq üçün xoş saatlar:

Əvvəlində: Yaxşıdır nikah və bina qoymaq, şəhərə varid olmaq, elm tə'limi, alış-veriş, dərya səfəri, iş başlamaq, üləmələr ilə görüşmək.

İkisində: Yaxşıdır nikah, bina qoymaq, alış-veriş, iş başlamaq, təzvic, paltar kəsmək və geymək, kitabət və nəqqaşlıq.

Üçündə: (bu gün saat xoş deyil).

Dördündə: (Gündən 11 saat 25 dəqiqə keçmiş xürucüş-şüa olur). Yaxşıdır imarət bina eləmək, xətnə və iş başlamaq.

Beşində: (saat xoş deyil).

Altısında: Yaxşıdır əqdi-nikah, paltar kəsmək və geymək, səfəri-xüşki və ticarət malı göndərmək, hamama getmək, kəhriz qazımaq.

Yeddisində: (10 saat 4 yarım gündən keçmiş təhtüş-şüa olacaqdır). İş görmək yaxşı deyil.

Səkkizində: Yaxşıdır fəqət qoşun işlərini tərtib etmək üçün.

Doqquzunda: Yaxşıdır nikah və bina qoymaq, şəhərə varid olmaq, elm tə'limi, alış-veriş, dərya səfəri, iş başlamaq, üləmələr ilə görüşmək.

Onunda: Bu gün saat xoş deyil.

(Mabə'di var)

AĞALAR (Şəkillərə bax)

Bəli, atları gətirdilər və minib Təbrizdən çıxıb üz qoyduq Araz kənarına tərəf hərəkət etməyə. Şəhərdən bir qədər uzaqlaşmışdıq gördük ki, yolun kənarında bir neçə adam oturub. Bunlar bizi görçək ayağa durub sağ və sol tərəfdən başladılar bizə yavıq gəlməyə. Çapardan soruşduq ki, bunlar kimdirlər? Cavab verdi ki, ağacan, bunlar şəhərin guya ki, seyidləridirlər, burada oturub sizi gözləyirlər. Dedim, nədən ötrü? Cavab verdi ki, əlbət sizdən seyidməli xahiş edəcəklər. Dedim, eybi yoxdur. Yusif əmi, beş-altı qran hazır elə ki, verək seyidlərə. Mənim bu sözlərimi eşitcək çapar başladı gülməyi. Dedim, niyə gülürsən, əzizim? Cavab verdi ki, məgər beş qran ilə yaxanızı qurtara biləcəksiniz. Bu heyndə on-on beş adam, zahirən seyid libasında, başlarında yaşıl əmmamə və bellərində yaşıl qurşaq hər iki tərəfdən bizi əhatə edib yapışdılar atlarımızın cilovundan və salam verdilər. Biz bunların salamının cavabını rədd eləyəndən sonra ağalar bizdən başladılar salamətlik istəməyə. Yusif əmi hazır elədiyi pulu verib dedi ki, dəxi bundan savayı xırda pulumuz yoxdu. Hər nədir öz aralığınızda bölünüz. Bu sözləri eşitcək ağalar elə bir qeyzə gəldilər ki, pulları çırpdılar biçərə Yusif əminin üzünə və bir neçəsi istədi ki, Yusif əmini atın üstündən çəkib aşağı salsın, bir neçəsi də əbalarını sol əllərinə dolayıb sağ əllərində çomaq istədilər mənim üstümə hücum gətirə. Gördüm ki, acəb həngamədir. Dedim, ay qardaşlar, mənə bir söyləyin görüm bizdən nə istəyirsiniz? Biri dedi ki, cəddimizin malını sizdən istəyirik, özgə bir şey istəmirik. Dedim, ağacan, əvvəla, siz nə bilirsiniz ki, biz dövlətli adamlarıq? Saniyə siz nə bilirsiniz ki, biz indiyə kimi seyidməli və xüms verməmişik? Salisən, siz bizi haradan tanıyırsınız və nə məzhəbin sahibi olmağımızı nə bilirsiniz? Rabiən, bizə nədən mə'lum olsun ki, siz həqiqətdə seyid və övladi-peyğəmbərsiniz? Xamisən, peyğəmbər sələvatullahi-əleyh və alehi harada buyurublar ki, siz biyabanda tanımadığınız müsafirlərin cilovunu tutub çomaq zərbilə pul tələb eləyəsiniz?

“Səyahətnameyi-İbrahim bəy”.

İRAN XƏBƏRLƏRİ

Tehran

Bu gün ibarət olsun cəmədiyəl-axər ayının on doqquzuncu günündən ki, Qəmər Əqrəb bürcündən xaric idi, Tehrandə ildiz sarayında axşama iki saat qalmış yol vəzirinin vasitəsilə Tehran ilə Şirazın arasında dəmir yolu çəkməkdən ötrü məclis quruldu. Beş saat yarım mübahisədən sonra məzkur yolun xərc və məxaricindən ötrü tiryəkə aktsiz qoyub tə'min olunmağına qərar qoydular. Amma, səd heyf!.. Şah həzrətləri nəviştəyə qol çəkmək xahiş edən zamanda tək səbir gəlməkdən ötrü işi yatırıb rəcəbi-şərif ayının on üçünə tə'yin elədilər.

«Qeyrət» mətbəəsində çap olundu.

İsfahan

İsfahanda nəşr olunan “Əlhəyatül-cədid” cəridəsinin verdiyi xəbəyə görə Həmədan də-rülfünün dörd nəfər tələbəsinin otaqlarını cəmədiyəl-axər ayının on yeddinci günü gecədən dörd saat keçmiş xəfiyyə naziri təftiş edib bir neçə intibahnəmə və iki ədəd natamam nərincək tapıb tələbələrə həbs etdilər.

Kaşan

Burada danışılan xəbərlərə görə Hüseynquluxanın təsərrüfündə olan kəndçilər üsyan edib məzkur xanın çəmənlərin biçib və meşələrin doğrururlar. Asiləri sakit etməkdən ötrü bir fəvq səvarə əsgər, üç ədəd “mütəsəlsəl” top göndərilib və həm məzkur mahal idareyi-əsgəriyyədə e'lan olundu.

Təbriz

Vəliəhdin təhriki ilə bu gün Təbriz hakimi Nizamüs-səltənə cənabları Tehrandan teleqrafən mə'zul olub onun yerinə məşhur Hacı Məhəmmədağı Şərraf tə'yin olundu.

Şəhər çirağan, vəliəhd sarayında atəşbazlıq hazırlanır.

Doşabüddövlə

Məşhəd

451 nəfər xüddam və üləma qəbilindən şirkət edib bir şəm karxanası icad etdilər ki, minbə'd, büq'eyi-şərifələrdə və məsaciddə xaricə şəm'ləri istə'mal olunmasın və bu karxananın mənfəəti ilə mərhum şah həzrətləri bina elədiyi mərizxanəni tə'mir eləsinlər.

OSMANLI

İstanbul müxbirimiz yazır:

Xəlifeyi-islam soltan həzrətlərinin mərhəmət və ehsanını Avropada bilməyən heç bir şikəst və müsibətzadə yoxdur, Avropanın hər hansı bir yerində bir yanğı və ya zəlzələ olsa, hamən saat soltan həzrətləri xəbərdar olub oraya min-min lirə ehsan göndərər. Ertəsi günü firəng qəzetləri soltanın mərhəmət və ədalətini mədh edib ərşi-ə'ləyə çıxararlar.

Doğrudan, soltanın qəlbi-şahanələri çox rəqiq və dəqiqdir: Amerikanın ən iraq bir məhə-lində bir xırda müsibət olsa, o dəqiqə duyub müsibətzadələrin ahü fəryadlarına çatar, hamı amerikalıları, hətta milyonerləri belə özünə minnətdar və duaçı elər.

Firənglərə min-min ehsanlar ilə dillərdə dastan olan belə bir mərhəmətli padşahi-islam Qafqaz müsəlmanlarını da çox tez yadına saldı: iki ildən bəri evləri-eşikləri dağılan, ac-susuz qalan, hətta çöllərdə ot da tapabilməyən müsəlman fəqirlərinin halını gözünün qabağına gətirdi. Gətirdi də, Bakıdakı osmanlı konsulu vasitəsilə tamam Qafqaz möhtaclıqlarına 50 min lirə ehsan elədi və ümumi ianə dəftərinin açılmağına iradə buyurdu.

Osmanlı vəzirləri dəxi bir-birindən artıq ianə edirlər.

Müdir və baş mühərrir: Cəlil Məmmədquluzadə

مجلس خبرالدین

Цѣна 12 к

قیمتی ۱۲ پیک

۴ آدغوست

№: 18

Abunə qiyməti Tiflisdə və ətraf üçün
aprelin əvvəlindən yanvarın birinədək,
yə'ni:

9 aylığı (39 nüsxə) - 4 manat

Altı aylığı (26 nüsxə) - 3 manat

Üç aylığı (13 nüsxə) - 1 manat 60 qəpik

Əcnəbi məmləkətlərə 9 aylığı - 5 manat

Nüsxəsi - idarəmizdə 10 qəpik .

Özgə şəhərlərdə - 12 qəpik

Məcmuənin adresi: Tiflis, Voronsovski
küçədə, nömrə 47.

“Molla Nəsrəddin” idarəsi.

Тифлис, Воронцовская улица № 47

Редакция журнала

«МОЛЛА НАСРЕДДИН»

İdarəyə göndərilən məktub və məqalə-
lər açıq türk dilində yazılmış olmasalar çap
olunmayacaqlar.

Adres dəyişmək haqqı 7 ədəd 7 qəpiklik
markadır.

Cümə 26 cəmədiyəl-axər 1324 Hər həftə nəşr olunur 4 avqust 1906

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Şuşa - General Qoloşapov əzl olunub geri
çağırıldı.

Tiflis - Konsul cənabları İranın hürriyyətini
camaata e'lan edən kimi iranilər həmin gecə
heç misli görülməmiş bir dərəcədə çirəngənlik
edib ta bəsəhər şadyanaliq elədilər.

Şamaxı - Buranın nüfuzlu alimləri camaatı
tərgib edirlər ki, “qiraətxana”ya gedib qəzet
və məcmuə oxusunlar və qiraətxananın yanın-
da bir müşavirə məclisi də əmələ gətirsinlər.

Şəki - Bəsirətli bə'zi yaşlı əfəndilərin və hə-
miyyətli sövdəgərlərin hümmətilə “Yuxarı mə-
həllə bazarı” ilə “Tabaqxana” bazarları ittifaq
edib cümə günləri hamı birdən dükanlarını
bağlayırlar. Belə ki, erməni və müsəlman dü-
kanlarından başqa cümə günləri bir açıq dü-
kan tapılmaz.

Batumi - Acara bəyləri cümlə Acara camaatı
tərəfindən vəkalətən Qafqaz namestnikinə şid-
dətli və uzun teleqram göndərüb general Qolo-
şapovun əzlini tələb etdilər.

Bura tacirləri Qarabağdakı müsəlman yaralı-
larına ianə üçün dünən doktor Mehmandaro-
vun üstünə 5 min manat göndərirlər.

Təbriz - Təzə “Ədalətxana”ya cənab Saidül-
mülk, həzrət müztərab İmam Cümə, Umdətül-
tüccar və Cameüd-dinar cənab Hacı
Məhəmmədağı sərraf, cənab Hacı Qasım Ər-
dəbili camaat və fəqərəyi-kasibə tərəfindən
vəkil intixab olundular.

İstanbul - Xəfiyyə başçıları İzzət və Fəhim
paşalar dövləti əliyyəyi-İrənin hürriyyət və qa-
nunü-əsisisini dillərinə gətirənləri xəbər verən
xəfiyyələrə on min quruş mükafat və də edir-
lər.

Tehran - Şah həzrətləri soltanın Qafqaza et-
diyi ianədən xəbərdar olan kimi buyurdu cəmi
İranda ianə dəftəri açılsın.

Peterburq - Rusiya imperatoru bu günlərdə*

QOLOŞAPOVUN GERİ ÇAĞIRILMASI

Şuşadan çəkilən teleqrammadan oxucuları-
mız görəcəklər ki, general Qoloşapov Şuşadan
geri çağırılıb.

Qoloşapovun əzl olunmasının əhvalatını na-
ğıl eləmək istəyirəm. Kişinin çörəyinə bais
müfti və şeyxül-islam cənabları bir tərəfdən,
bir tərəfdən də Dağıstan müsəlmanlarının nü-
mayəndələri oldular.

Müfti və şeyxül-islam cənabları faytona mi-
nib sərdar yanına Qoloşapovdan şikayət etmə-
yə gedəndə mən də orada idim. Nə qədər
dedim getməyin, gəlin bu daşı ətəyinizdən tö-
kün, mənə qulaq verən olmadı.

Axırı müfti əfəndi mənə cavab verdi: niyə
getməyə, ay Molla, bizim müsəlman qardaş-
ları Şuşada qırsınlar, biz duraq baxaq? Sənin
qeyrətinə nə gəlib? Mən gördüm ki, müfti
əfəndi doğru fərmayış edir, dedim, eybi yox-
du, gedirsiniz gedin, amma bəri biriniz gedin,
ikiniz də birdən getməyin. Dedilər - niyə? De-
dim - ondan ötrü ki, cənab canişin sizi görüb
qorxar. Şeyxül-islam əfəndi buyurdu ki, qor-
xar, yazaram Bakıdan flan molla və Danabaş
kəndindən də flan molla dua yazıb göndərər-
lər. (Mollaların adını şeyx cənabları söylədi,
amma mənim yadımdan çıxdı).

Bəli, faytonu sürdülər. Mən faytonun dalıy-
ca sərdar imarətinin yanına kimi qaçdım ki, iş-
di, canişin qorxsas, mən bir çarə edim, çünki
mən özüm də mollayam, hər bir dərəcə əlac
edə bilərəm.

Canişin cənabları akoşkadan faytonu görcək
qapıçılara buyurdu ki, qapıları açsınlar.

Xülasə, canişin həzrətləri əli titrəyə-titrəyə
qələmi götürüb Qoloşapova hökm elədi ki,
durmayıb gəlsin, hətta teleqramı verdi müfti
əfəndi özü də oxudu. Mə'lumdur ki, müfti
əfəndi rusca kamil oxuyub danışa bilir, hətta
çox vaxt qazi və mollalar ilə rusca danışır.

Qərər, haman saat teleqraf göndərildi.
Müfti və şeyx cənabları qəhvə içməyə məşğul
oldular və aradan səkkiz dəqiqə keçmişdi ki,
Şuşadan Qoloşapovdan belə cavab gəldi: ay
sərdar, başına dolanım, axır mənə mühəvvəl
olunan hökmlərin dördəndən birini əmələ gətir-
məmişəm, belə iş olar ki, mənə indiki vaxtda
çağırırsan?

Canişin cənabları genə qələmi götürüb yaz-
dı: çox danışmaq istəməz, ağa buyurur sür
dərəyə - sür dərəyə.

Genə səkkiz dəqiqə keçməmişdi - Ağdamdan cavab gəldi: Sizin hökmünüzə binaən mən Şuşadan çıxıb indi Ağdamdayam və gözləyirəm ki, atları qoşsunlar minib Yevlaxa tərəf yola düşüm. Müfti və şeyxül-islam həzrətləri canişinə "ispasibo" deyib istədilər yola düşələr. Mən bu heyndə sərdarın imarətinin akoşkasına dırmaşib bu işlərə tamaşa edirdim, cənab şeyx məni görüb dedi: ay molla, sən allah düş aşığa, sərdar səni görər, biz xəcalət çəkərik. Dedim, cənab şeyx, bir yavığa zəhmət çək, qulluğunuza bir neçə söz ərz edirəm. Dedi - nə demək istəyirsən? Mən yavaşca başladım:

Etdi bu fələk hər kəsə bir tövr yamanlıq
Səd heyf keçən gün,
Şükr eylədik allaha yetişdikcə ziyanlıq
Olduq genə məmnun.
Hər bir iş üçün xatiməbəxş oldu bu afaq
Əfsürdə biz olduq,
Çaldı bizə bir özgə sayaq ilə fırıldaq
Qəmli günə qaldıq.
Nə rəhm bilər, şərm qanar, ağlamaq anlar,
Boylə fələk olmaz,
Yox boylə ikidilli, yaman üzlü cəfakar
Bir zərrə utanmaz,
Verdi bu hamı qonşulara sən'ətü dövlət
Dünya, sənə lə'nət,
Səsləndi gedin siz yatın həmməmdə rahat
Bicadı bu zəhmət.
İslam uşağı yatsın ayağında fələqqə
Bu noçdü tə'lim,
Vursun bunların başına həm Mirzə Tərəqqə
Eylün onu təkrim.
Eyvay, bu fələk qoydu bizi ləğməyə həsrət
Qaldıq biz adamsız,
Verməz dəxi bir parça çörək tapmağa fürsət
Get yatgilə şamsız.
Öz bildiyini qıldı müsəlmanlara dövrən
Əl işdən üzüldü.
Çaqçaq başın ağratdı, kefin çəkdi dəyirman,
İş həcvə düzüldü.
Bu çərxi-sitəmkarın aman məsxərəsindən,
Bais, balan ölsün.
Baxmış bu müsəlmanlara qəm pəncərəsindən
Çərxin üzü dönsün.
Əvvəl bu fələk cümlədən əymişdi dimağı
Qəm kasəsi daşdı,
Axırda bizim başımıza vurdu çanağı
Su başdan aşdı.
Bir rus görəndə oluruq xar yanında
Quzu-keçiyik biz.
Keçməz sözümüz bir pula sərdar yanında
Çünki nəçiyik biz?
Tarı buna şahid
Quzu-keçiyik biz.

Molla Nəsrəddin

QAFQAZ XƏBƏRLƏRİ

Ordubad

Bakıdan Qafqazın nöqtələrinə məktəb xüsusunda göndərilmiş proqrama binaən şəhərin üsuli-qədim müəllimlərindən iki nəfərini məzkur məclisə göndərməyə qərar verdilər. Yol xərci isə şagirdlərin boynunadır, çünki axun-

dun mənzuru məzkur məclisdə falaqqa xüsusunda bir neçə söz danışmaqdir, şagirdlər isə bu işə sülh ilə xatəmə çəkməkdən ötrü axunda bir para xidmətlər edəcəklərini və'də etmişlər ki, bayramda yağlı çörək, məhərrəmdə halva, baharda quzu, yayda ayran və hər gündə bir nəfər şagird molların evinə üç-dörd qab su daşısın.

Bakı

İltimas edirik "Molla Nəsrəddin" qəzetinin sütunlarında səbt olunsun:

Bir gün Məşqətə kəndindən keçərkən bir evin qabağında gördüm xeyli adam və heyvanat durublar, dedim görəsən nə var. Xatircəm olmaqdan ötrü bir kişidən sual etdim: bu məxluq nə üçün burada durublar, nə vəqiə olubdur? Belə cavab verdi: buraya çildağ deyirlər. Dedim çildağ nə olmuş ola? Dedi, yə'ni "ocaq". Dedim ocaq nə olsun? Dedi hər kim qəfildən qorxsa, buraya gəlir, buranın mücaviri əsgəri parçasın yandırır, haman qorxanın bədəninin bəndlərinə dağ basır, qorxan adam yaxşı olur, nəzir verir. Dedim maşaallah.

Mən də üç gün ondan qabaq yağzaldan keçərkən üç nəfər erməni, bir nəfər urus güllə atdılar. Mən qorxmışdım, rəngim saralmışdı. Filfövr atdan düşüb getdim o yerə, içəri daxil oldum. Bir neçə parça əsgəri yandırıb mənim bəndlərimə dağ basdılar və mən də bir qədər nəzir verdim. İki-üç gün ondan sonra ayna götürüb baxdım gördüm rəngim yaxşıdır və yaxşı olmuşam. Şükür allaha olsun.

Dərviş

Nuxu

Əzizim Molla dayı!

Sən hər dərdin davasını bilirsən, hər azara bir dua yazırsan, özün də bilməyəndə bilən adam göstərirsən, biz nuxalılar da dərddən qurtar, bizə bir əlac və yol göstər. Neyləyək, başımıza nə kül tökək, bir həftədi nə bağa gedə bilirik və nə də dağa, elə gündə yağış-mağış yağa-yağa durur. Belə də müsibət olar, lap batdıq. Ax, keçən günlər! Sənin canın üçün, Molla dayı, gündə gedərdik bağa və dağa, vurardıq asnası, vertuşkanı, furanı (konçina). Kef, kef, nə kef!

İndi bizə bir çarə ki, yağış kəssin. dünən gedib çay qırağındakı cindar Hacı İsmayıldan xəbər aldım yağışı nə cür kəsmək olar? O büzürgüvar buyurdu: qırx keçəlin adını yazıb ağacdən asarsan, yağış kəsər.

Gəlib Nuxu bazarında dilənən qız və oğlan 39 keçəl tapdım, qırxıncı düzəlmədi. Sən allah Molla dayı, tap mənə bir islam şəhəri ki, orada qırx keçəl dilənçi tapılsın ki, onların adını yazıb ağacdən asam ki, yağış kəsə. Əlbəttə, bu doğrudur, buna şəkk eləmək olmaz, çünki o büzürgüvar Hacı cindar dünyada bir şey yoxdur ki, bilməsin.

Dərdmənd

İrəvan

Bu axırkı erməni-müsəlman iğtişaşlarında tutulub həbsxanaya dolan müsəlman dustaqlarının ac, çörəksiz, tütün-papirossuz, çay və şəkərsiz qalmalarını nəzərə alıb biçarələrə ianə qəsdilə böyük bir ehsan olundu! Belə ki, şəhərimizin mö'təbər pullu və sərvətlilərindən

- Buyurun!
- Xeyr, buyuracaqsınız!..
- Yox vallah, buyurun!
- Yox vallah, siz buyurun!

Hee padşah da belə yazı bilmez.

Xətə eləyirəm şəhərə gəlirəm: arvad-uşaq o qədər şey tapşıırırlar ki, bağa qayıdanda hammala oxşayıram.

möhtərəm bir şəxs bu günlərdə həməən biçarələrə bir yük buz ehsan elədi. Xudavəndi-kərim ehsan edən bu zatın qarnını sərinlətsin. Amin, bir milyon amin, amin deməkdən qolum-ağzım yoruldu.

Qurbağa

Bakı

Əzizim Molla əmi, yazıb mə'lum edirəm ki, bu gün iyul[un] 31-də Təbrizdən Badkubəyə varid oldu üç mütrüb, bir tar çalan, bir də dümbəkçi, özləri də sakın olurlar Badkubədə Lələyovun karvansarayında, falabaxan Mirzə Düdük Muzğan oğlunun mənzilində. Əgər Tiflisdə bir toy yainki xeyir iş olsa, yazıb e'lan edəsiz.

Ziyanavər

VƏTƏN MƏHƏBBƏTİ

Vətəndən bə'zi səbəblərə uzaq düşən qarabağlılar bəlaya giriftar olan vətəndaşlarının əhvalını hər bir vasitə ilə yoluxub izhəri-məhəbbət və təəssüf etməkdədirlər.

Peterburq darülfünununun tələbələrindən bir Qarabağ ermənisi "Novoye vremya" qəzetində üzünü Şuşa şəhərlilərinə tutub deyir: "Ax, mənim qardaşlarım, yox olaydı o gün və o saat ki, mən vətəndən uzaqlaşdım, niyə mən bilmədim ki, siz bir belə dərdə düşər olacaqsınız? Niyə mən orada olmayaydım ki, sevgili qardaşlarıma əlimdən gələn qədər köməklik göstərib məzlumlara təsliyyat verəydim! Ax! Bu sözləri yaza-yaza uşaq kimi ağlayıram, dəxi səbr edə bilməyib əvvəlinci dəmir yol qatarı ilə gəlirəm vətənə!"

Qarabağ əhalisindən vətən qardaşlarının halına yananların ikincisi Şuşa qalası şahzadələrindən prins Seyfulla Qacar cənablarıdır. Müşarileyh "Tifliski listok" qəzetinin 160-cı nömrəsinə bu məzmununda bir məktub göndərmiş:

"Cənab mühərrir, təvəqqə edirəm sizin sevgili qəzetizdə mənim bu məktubuma yer verəsiniz: sizin qəzetinizin 156-cı nömrəsində Şuşa əhvalatı xüsusunda belə yazılıb ki, guya Şuşada yanan evlərin biri də şahzadələrin evidir ki, müsəlmanlar haman evi dava mövqeyi etmişdilər. Mən qorxdum ki, bu xəbəri hərə bir cür başa düşə və bu səbəbdən mə'lum edirəm ki, şahzadələrin atası mərhum Bəhmən mirzə 1884-cü ildə vəfat edəndən sonra onun oğlanları başladılar yavaş-yavaş Qarabağdan hərə bir yana köçməyə. Çünki Şuşa şəhərində elə bir ləzzət yoxdur ki, insan orada qalsın, vəqəən Şuşa qalası ürək sıxan şəhərlərin ürək sıxanıdır, haman vaxtdan indiyə kimi şahzadələr vətəndən bilmərrə köçüb Rusiya dövlətinin hərbi qulluğunda xidmət etməkdədirlər. Əvvəlxır şahzadələrdən Şuşada bir ailə qalmışdı ki, o da şəhərdə əvvəl dəfə erməni-müsəlman davası düşən kimi köçüb Vladiqafqazda yaşayır. Sonra şahzadələrin evləri şəhərdə boş qalmışdı, onu da ki, yandırdılar və yandırandan sonra özləri üçün mövqe etdilər. Dəxi biz neyləyək?"

Müxlisiniz şahzadə Seyfulla Qacar

Bu gürcü milləti çox sırtıqdır. Hələ özgə işləri qalsın kənarda, indi də başlayıblar ki, biz istəmirik ruhani rəisimizi Rusiya hökuməti tə'yin eləsin, necə ki, indiyə kimi eyləyir, biz öz işlərimizi özümüz idarə eləmək istəyirik.

Aşkardı ki, Rusiya hökuməti də hər bir nağıl-məsələyə qulaq verən deyil və bu yavıq vaxtlarda gürcülər üçün genə irəlili sayaq ilə böyük xəlifə (ekzarx) tə'yin eləyib onlar üçün hədiyyə göndərmək istədi.

Sırtıq gürcülər də ki, əl çəkən deyillər. Bu günlərdə tamam gürcü keşişləri padşahın vəzirinə bir belə teleqram çəkdilər: biz eşidirik ki, bizə genə böyük xəlifə göndərsiniz. Baba, biz istəmirik, vallah, billah istəmirik, istəmirik, istəmirik.

Vaqəən gürcü milləti çox sırtıq millətdi. Görüm nədən ötrü bu sözləri deyirdim? Hə... Deyirlər ki, Şamaxı və İrəvanın qovunu çox şirin olur, xülasə...

Bağışlayınız, başağrısı verdik.

Hop-hop

SÖHBƏT

"Lağlağı" ilə "Hərdəmxəyal"ın məbeynində

Lağlağı - Ay Hərdəmxəyal, axır sən bir bilici adamsan, mən bir işə lap məəttəl qalmışam: bir para adamlar var, hər nə söz söyləyirlər, yalan yainki doğru, camaat o saatda "bəli, ağa, bəli, ağa" deyib sözünü təsdiq edirlər. Vallah lap məəttəl qalmışam. Dünən mən də bunlara istədim ki, bir söz danışım, ağaların birisinin xilafı oldu, o saatda bir nəfər üstümə acıqlanıb dedi: pəs sən nə vaxt ağla gələcəksən, nə üçün bir elə söz danışırısan ki, ağanın qəlbi bulansın? Ay Hərdəmxəyal, lap qupquru qurumuşam, keçən gün bir məclisdə idim, ağalardan bir nəfəri içəri girdikdə xəlayiq sərəsimə "ağa, yuxarı, ağa, yuxarı" çığırışmağa başladılar, biçarə mən bunu görüb xəyal elədim ki, elə cümlə üçün belə ehtiram qoyulur. Belə ki, bu gün bir evə qonaq çağırılmışdım, içəri girdim, hər yerdə ki, boş yer gördüm, istədim oturam, dedilər "bala, bu yerin adamı vardır, gələcəkdir". Müxtəsər iki saat ağaların qabağında qəlyan kimi gərmiş etdimsə də bir yer göstərən olmadı, axırda ev sahibi qolumdan yapışib çıxarıb mətbəxxanada oturdu. Qəraz, bu işə lap məəttəl qalmışam.

Hərdəmxəyal - ha, ha, ha... ey biçarə lağlağı yoldaş, mən başıma nə kül töküm, işin birini bilirsən, birini bilmirsən, hər sözü də açıb sənə deməyə cür'ət eləmirəm. Hərgah sözü gizləsəm, deyəcəksən bu Hərdəmxəyal heç bir zad bilmir. Amma desəm də, aşkar deyə bilmirəm, qulağına deyəcəyəm. Bax... İstəyirsən ki, işin yaxşı olsun... İndi başa düşdün, ya yox?! Bir də deyirsən ki, camaatın yalan sözünü doğru, mənim doğru sözümü yalan hesab edirlər. Əzizim, hərçənd sən az danışan adamsan, lakin taxsır özündədir. Gözüm nuru, heç darıxma, gəl mənim yanıma, əvvəl məni də sən kimi qovalırdılar. İndi görürsən, sözüm nə dərəcədə kəskindir?! Lağlağı qardaş,

bu libası ki, sən geyibsən, sözün keçməz, hələ belə qalıbsan, şükür elə. Belə ki, mən başa düşüb tez libasıma təgyir verdim. Allaha şükür, özün şairsən, şe'r-me'r də deyirsən, niyə sən bilmirsən, Sə'di deyib: "Hər kera cəme parsa bini, parsa dan və nik mərdan kar." Sən istəyirsən həm canın rahat olsun, həm də sözün kəskin. Başına qoymusan bir verşok boyda börk, özün də şikayət edirsən ki, ayağıma durmurlar, sözüm keçmir. Bu aşkarlıqda sözü başa düşməsən, dəxi mən sənə nə deyim?

Hərdəmxəyal

HEÇ KƏSDƏN QORXMURAM

Mən dünyada heç bir kəsdən və heç bir şeydən qorxmuram: ilandan, əqrəbdən, əjdəhadan qorxmuram; itdən, qurddan, pələngdən, aslandan qorxmuram; divdən, əcinnədən, şeytandan və damdabacadan qorxmuram: amma bircə qurbağadan qorxuram: həmişə arxın kənarında və su içində bir qurbağa görəndə gecələr yuxlaya bilmənəm, axırı gedirəm qonşuluğumuzda Axund Molla Məhəmmədə dərdimi deyirəm. Molla Məhəmməd götürüb qələmi bir belə tilsim yazır:

9. . M $\frac{22 q}{mdm}$ hhmm
 $\frac{4 crk}{bbb}$ r m
 d X c3n

Yazandan sonra həmin tilsimi axund öz əlilə tikir sağ çiyninə və deyir: hər vaxt ki, bu tilsim sənənin yanında, qurbağadan, bəlkə hər bir dərdü bələdan, vəba və taundan məhfuz olarsan, e'tiqadın möhkəm olar, sənə nə güllə bəzər, nə xəncər kəsər və nə od yandırar.

Bəli, qurbağadan savayı mən dünyada heç bir kəsdən və heç bir şeydən qorxmuram: nə dustaqxanadan, Sibirdən, dar ağacından, nə talaqçadan, döyülməkdən, söyülməkdən, nə topdan, tütəngdən, bombadan, nə nizədən, qəmədən, qılıncdan, nə padşahdan, qoburnatdan, nəçəlnikdən - xülasə heç bir kəsdən qorxmuram, amma bircə qaradovoydan qorxuram. Qaradovoy görəndə gözlərim qaralır, ayaqlarım titrəyir, başım gicəlir, rəngim qaçır, qılıf tutulur və az qalıram özümdən gedəm. Bir də görürəm ki, qaradovoy mənə deyir: "paşol". Bu sözü eşitcək qanıram ki, qaradovoy mənə deyir "get", burada bir az ürəyim təsəlli tapır, nəfəsim açılır, sinəmin döyünməyi sakit olur və bir tövr özümü evimizə salıb deyirəm "arvad, mənə bir istəkan su ver".

Amma qurbağa və qaradovoydan savayı heç bir kəsdən və heç bir şeydən qorxmuram. Qorxmuram mən vüzəra və vükəladan, qorxmuram sərtib və sərhəngdən, qorxuram Müzəffərüd-dövlə, Həşəmət ü d - dövlə, Nüsrət ü d - dövlədən, qorxuram Müzəffərül-mülk, Həşəmətül-mülk, Nüsrətül-mülkdən, qorxmuram Müzəffərüs-səltənə, Həşəmətüs-səltənə, Nüsrəttüs-səltənədən, qorxmuram Əmini-xəlvət, Əmini-divan, Əmini-nizam, Əmini-rağandan, qorxmuram Nayibül-vüzəra, Münnül-vüzəra, E'tizadəül-vüzəra, Etimadül-vüzəradan, qorxmuram Məliküt-tü-

car, Vəkilüt-tüccardan, amma... Amma konsulxana fərraşını bir yanda görəndə çox qorxuram: zalım oğlu zalım gözümü elə qorxudub ki, indi də yadıma düşəndə tüklərim biz-biz olur. Deyəsən elə bu saat gözümün qabağındadır. Bir dəfə küçədə mənə görüb əlindəki zoğal ağacını qaldırdı üstümə ki, mənə vursun, tez çağırıdım ki, xan, başına dönüm, mən ki, urus rəiyyətiyəm, mənə niyə vurursan? Rəfiq tez ağacını geyməsinin altına soxub başladı mənədən üzr istəməyə və dedi: bağışla mənə, ay flani, mən elə bildim İran rəiyyətiyəm. Allaha dua elə ki, iranlı deyilsən.

Qərək, qurbağadan, qaradovoydan və fər-
raşdan savayı mən heç kəsdən qorxmuram.

Mozalan

POÇTA QUTUSU

Göyçayda "İkinci Dəmdəməki"yə;
Soruşursan ki, lüğətimizə baxıb "rüşvət" ilə "hədiyyə"nin mənasını və təfəvütünü sənə yazıq.

Rüşvət və hədiyyə lüğətimizdə bir mə'nanı bildirir, amma təfəvütü buradadır ki, rüşvəti polisə qulluqçularına verirlər, amma hədiyyəni mollalara.

Gəncədə "Xoruldayan" imzasilə kağız göndərənə: çap olunmayacaq.

Naxçıvanda "Tikan"a: çap olunmayacaq.

Bakıda "Başibəlalı"ya: çox uzun-müşərrəf olursan, çap olunmayacaq.

Bakıda "Soxulcan"a: bir az səbr elə.

Göyçayda "Xəbərçi"yə: özün Tiflisə gəlib əhvalatı nağıl eləsən, bəlkə çap edək.

Bakıda "Hərəkət"ə: bəndəni mütrüb məclisinə də'vət edirsiniz, çox razıyam, amma Şamaxı ki, Bakıdan yavıqdır, fürsət tapsam, Şamaxıya gedərəm.

Bakıda Əbdülbaqi Məmmədova: ürəyini sıxma.

Vladıqafqazda "Sırtıq" imzasilə yazana: yaz-qılarınız təməmə çap olunacaq, bir az səbr lazımdır.

Müdir və baş mühərrir: Cəlil Məmmədquluzadə

E'LAN

Ərəbdə, farsda, türkdə bir çox mə'lumatım var, tilsimatın hər növünə bələdəm. Tələbə qəbul edirəm öz mənzilimdə. Həqqi-tədris: hər tələbədən gündə bir çörək, bir piyalə bəkməz, iki girvənkə kömür, ayda altı abbası da pul.

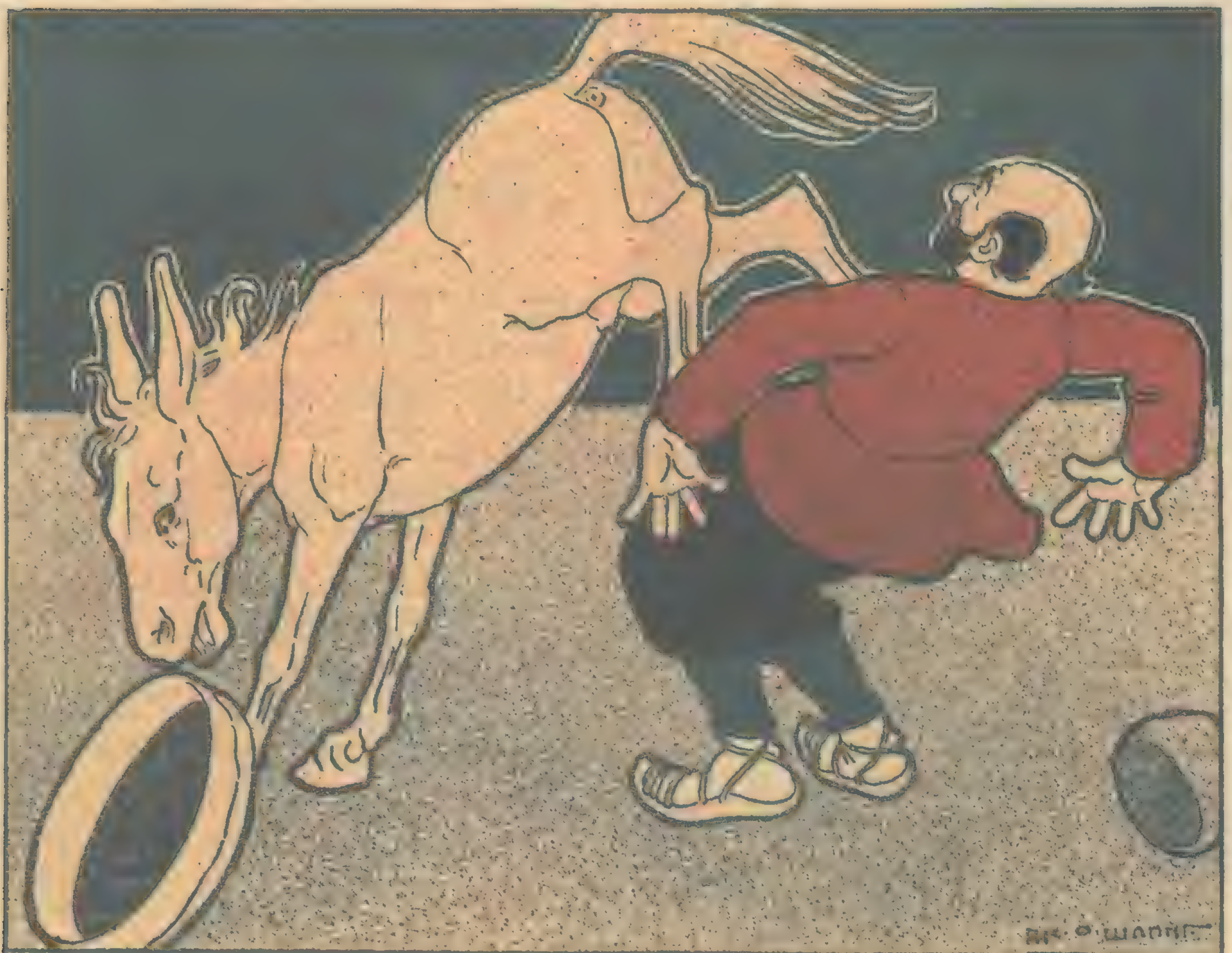
Adres: Bakı- Karvansaray, nömrə 7, telefon 482.

Müfəxxərül-üləma

"Qeyrət" mətbəəsində çap olundu.

Mülkədar və əkinçi

Mülkədar və əkinçi
 Ay ağa, başına dolanım, ta niyə şıllaq atırsan?
 Mən ki sənə xörək verirəm.

مِللَتِ صِرَاطِ الدِّينِ

قیمتی ۱۲ پیک

۱۱ آونوست

Цѣна 12 к.

No: 19

Рис. П. Шанин

Abunə qiyməti Tiflisdə və ətraf üçün
aprelin əvvəlindən yanvarın birinədək,
yə'ni:

9 aylığı (39 nüsxə) - 4 manat

Altı aylığı (26 nüsxə) - 3 manat

Üç aylığı (13 nüsxə) - 1 manat 60 qəpik

Əcnəbi məmləkətlərə 9 aylığı - 5 manat

Nüsxəsi – idarəmizdə 10 qəpik .

Özgə şəhərlərdə - 12 qəpik

Məcmuənin adresi: Tiflis, Voronsovski
küçədə, nömrə 47.

"Molla Nəsrəddin" idarəsi.

Тифлис, Воронцовская улица № 47

Редакция журнала

«МОЛЛА НАСРЕДДИН»

İdarəyə göndərilən məktub və məqalə-
lər açıq türk dilində yazılmış olmasalar çap
olunmayacaqlar.

Adres dəyişmək haqqı 7 ədəd 7 qəpiklik
markadır.

Cümə 4 rəcəb 1324

Hər həftə nəşr olunur

11 avqust 1906

Tərpənmə amandır, bala, qəflətdən ayılma

Açma gözünü xabi-cəhalətdən ayılma

Lay-lay bala lay-lay

Yat qal dala lay-lay.

Aldanma ayıqlıqda fərağət ol, heyhat

Qəflətdə keçənlər kimi ləzzət ola, heyhat

Bidar olanın başı səlamət ola, heyhat

At başını, yat bəstəri-rahətdən ayılma

Lay-lay bala lay-lay

Yat qal dala lay-lay.

Açsan gözünü rəncü məşəqqət görəcəksən

Millətdə qəm, ümmətdə küdurət görəcəksən

Qıldıqca nəzər millətə heyrat görəcəksən

Çək başına yorğanını nikbətdən ayılma.

Lay-lay bala lay-lay

Yat qal dala lay-lay.

Bir ləhzə ayıldinsa, qutar canını yuxla

At tiryəkinə, meyl elə qəlyanını yuxla

İncinsə sağın, ver yerə sol yanını, yuxla

İllərcə şüar etdiyin adətdən ayılma

Lay-lay bala lay-lay

Yat qal dala lay-lay.

Göz nurudur uyqu, onu dur etmə gözündən

Yol vermə məbada çıxma bir an sözündən

Amma elə bərk yuxla ki, həтта get özündən

Afaqı tutan şuri-qiyamətdən ayılma

Lay-lay bala lay-lay

Yat qal dala lay-lay.

MÜSƏLMAN İÇİNDƏ GÖRDÜKLƏRİM

Ləmsə tayfasından reynqart adlı bir şəxs
miladi tarixinin 1892-ci ilində yer üzünü başladı
piyada dolanmağa və dörd ilin müddətində be-
lə məşəqqətli səyahətini tamam edib səfərdə
gördüklərini yazıb bir kitab cəm etdi.

Həmin kitabın bir cildini cənab Reynqart
idarəmizə göndərərək təvəqqü edir ki, kitabın in-
tişarı namına onu oxucularımıza tərif edək.
Müsənnifin kağızından belə mə'lum olur ki, ki-
tabdan birer cild "İrşad" və "Həyat" idarələri-
nə dəxi göndərərdir.

Kitabın 895-ci səhifəsində "Müsəlman içi-
ndə gördüklərim" sərlövhəsi ilə Qafqaz və İran
səyahətnaməsi başlanır. 912-ci səhifəsi Salah-
lı qəryəsindən danışır. Səyyah yazır: "Günorta
vaxtı iki min əziyyət ilə çatdım Salahlı kəndinə
və küçədə bir uşaq görüb soruşdum: "Ay
uşaq, burada məktəb var?" Uşaq hər iki əlləri-
nin şəhadət barmaqları ilə gözlərini bərəldib
"xox" elədi və qaçdı getdi. Sonra bir kişiye
rast gəldim və genə istədim məktəbin olmağını
ya olmamağını biləm. Kişi mənə cavab verdi
"mən məktəb zad bilməz". Dedim, ay kişi!
Heç olmasa buranın ağsaqqallarından və hör-
mətli əhalisindən bir adam mənə nişan ver ki,
onlar ilə görüşüm. Kişi əlini bir tərəfə uzadıb
dedi: "Bax, oturublar orada". Üzümü haman
tərəfə tutub gördüm ki, kəndin kənarında sö-
yüd ağacının dibində beş nəfər adam oturub.
Yayıqlaşmış gördüm ki, bunlar yanlarına bir tu-
luğ çaxır qoyub istəkanları doldurub içirlər.
Əvvəl bunu soruşdum ki, "siz nə millətsiz?"
Hamısı birdən cavab verdilər ki, "əlhəmdülillah
müsəlmanıq".

Sonra mən xəbərdar oluram ki, bu ağalar
Salahlının bəyləridirlər...

Kitabın 917-ci səhifəsində cənab Reynqart
Şamaxı səfərini yazır: "Girdim Şamaxıya. Küçə ilə bir şəxs gedirdi,
divarın dibində oturan adamlar bunu görcək
tez ayağa durub salam verdilər. Mən bildim ki,
bu şəxs mö'təbər bir adam olacaq və çünki
əlində təsbeh də var idi, mən yaxın elədim ki,
itaət əhli olmalıdır. Mən bu cənaba diqqət et-
məkdə idim, bir nəfər adam mənə yavuqlaşdı
dedi: "Ay aşna, nə çox Hacı ağaya diqqət
edirsən?" Dedim - hansı Hacı ağaya? Dedi - O
əlində təsbeh gedənə. Dedim - Kimdir o vü-
cud? Cavab verdi ki, o cənab şəhərimizin mö'-
təbər və mö'min şəxslərinin biridir. Dedim -
Maşaallah. Dedi- Bir qulaq ver, sonra, maşa-
allah de. Dedim- Sözünü söylə. Rəfiq başladı:
Mən şamaxılı Əlaəddin Molla Qəni oğluyam.
Biz 5 qardaş və iki bacırıq. Keçən zəlzələdə
bizim evlər uçub dağıldı və biz hamılıqla kö-
çüb Gəncədə başladığımız sakin olmağa. Bu Hacı
ki, əlində təsbeh gedir bizim evimizi qəsb edib

imarət tikdirib. İldə üç-dörd dəfə haman evdə qonaqlıq məclisi qurur və şəhərimizin bir para "alim" və "fəzil"ləri gəlib haman evdə plov yeyəndən sonra namaz qılırlar və özləri də bunu bilirlər ki, o yer qəsbdir.

Mən bu sözləri eşitcək qaçdım haman Hacı'nın qabağına və soruşdum: Sən nə millətsən? Hacı ağa üzünü mənə çöndərüb cavab verdi: "Əlhəmdülillah müsəlmanam".

Dedim - Çox sağ ol.

Kitabın 955-ci səhifəsi Rəşt şəhərindən söhbət açıb deyir: Rəşt qazisi şəriətmədar Axund Hacı Molla Mehdi Rəşt və ələlxüsus Gilan əhlinin başına elə bir it oyunu gətirir ki, xalqın fəryadı göylərə bülənd olur. Hər bir hakim Rəştə varid olan kimi Axund Molla Mehdi onnan əlbir olub başlayır biçərə əhalinin dərisini soymağa və hər nə ki, fəqir-füqəradan qarət eləsə, hakim ilə yarı bölür. Cənab Reynqart yazır ki, mən istədim axundu ziyarət edəm. Cənab qazi bildi ki, mən Yevropa əhli-yəm və mənə hörmət qoyub yavıqlaşdı və ədəb ilə mənənən əl-ələ verdi. Mən əl verib soruşdum: Cənab axund, siz nə millətsiniz?

Axund mənə cavab verdi: "Əlhəmdülillah müsəlmanam".

Kitabın 967-ci səhifəsində Bakıdan danışır. Səyyah bakılıları mədh edir və hətta bir yerində Bakı əhlini qamətdə və şücaətdə Rüstəm pəhlivana oxşadır. Amma heyf ki, burada kitabın bir neçə vərəqi cırılıb. Bakı fəqərəsinin axırında yazır ki, hər bir bakılıdan soruşdum ki, mən ölüm doğrusunu de görüm nə millətsən? Və hamı and içib söylədi ki, "əlhəmdülillah müsəlmanam".

(Mabə'di var)

İdarədən: - Bir kəs ki, istəyə cənab Reynqartın kitabını ələ gətirə, Tiflisdə hər gün nəşr olunan müsəlman ruznamələrinin birinə rücu etsin.

Molla Nəsrəddin

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Osmanlıda hüriyyət

İstanbul - İranın hüriyyəti eşidilən kimi sayeyi-qüdrət və ayeyi-həzrəti-xilafətpənahidə bura əhalisinə dəxi soltan həzrətləri tərəfindən bu beş növ hüriyyət ehsan buyuruldu:

- 1 - Kəsrəti-nisvan
- 2 - Kəsrəti-əcanib
- 3 - Kəsrəti-kilab (itlər)
- 4 - Kəsrəti-xəfiyyə
- 5 - Kəsrəti-həmmal

Şamaxı - Qurtlar məhəlləsində, köhnə dörd dirək arasında... xanım xalanın kəşf etdiyi pirin müalicə və nəzir fəslə açıldı. Ziyarətçilər özgə vaxtlara görə çox-çoxdur.

Bağdad - Gələcək ayın 28-də soltan həzrətləri ilə şah həzrətlərinin burada görüşəcəkləri söylənilir. Rəvayətə görə Əfqan əmiri də bu mülaqatda hazır olacaqmış.

Gəncə - Bağban məhəlləsində, xiyar və şaf-talı güllələri ilə məşq edən vaxt yaralanan İsa nam qəhrəmanın işi suda verildi.

Yəmən - Osmanlı və İran sərhəddində Lahican nam mövqeyin barəsində bu iki dövlətin dalaşmağı və bu yerə sahib durmaları nahaqdır, çünki bu yer movsuq sənədlər mövcubincə ingilis dövlətinindir. Osmanlı və İran dövləti əbəs və nahaq yerə bir-birlərilə dalaşıb biçərə müsəlmanların qanlarını tökmək istəyirlər.

Berlin - Yaponiyanın Yezo adasında məşhur Haqudan şəhərindən xəbər verildiyinə görə Tokioda tədqiqi-ədyan konfransında İran milyonerlərindən birisi pək tə'sirli bir nitq söyləmişdir. Bu nitqə dair düvəli-müəzzəmənin misyonerləri heyratlı bir afərin söyləmişlərdir.

TƏBRİZDƏN

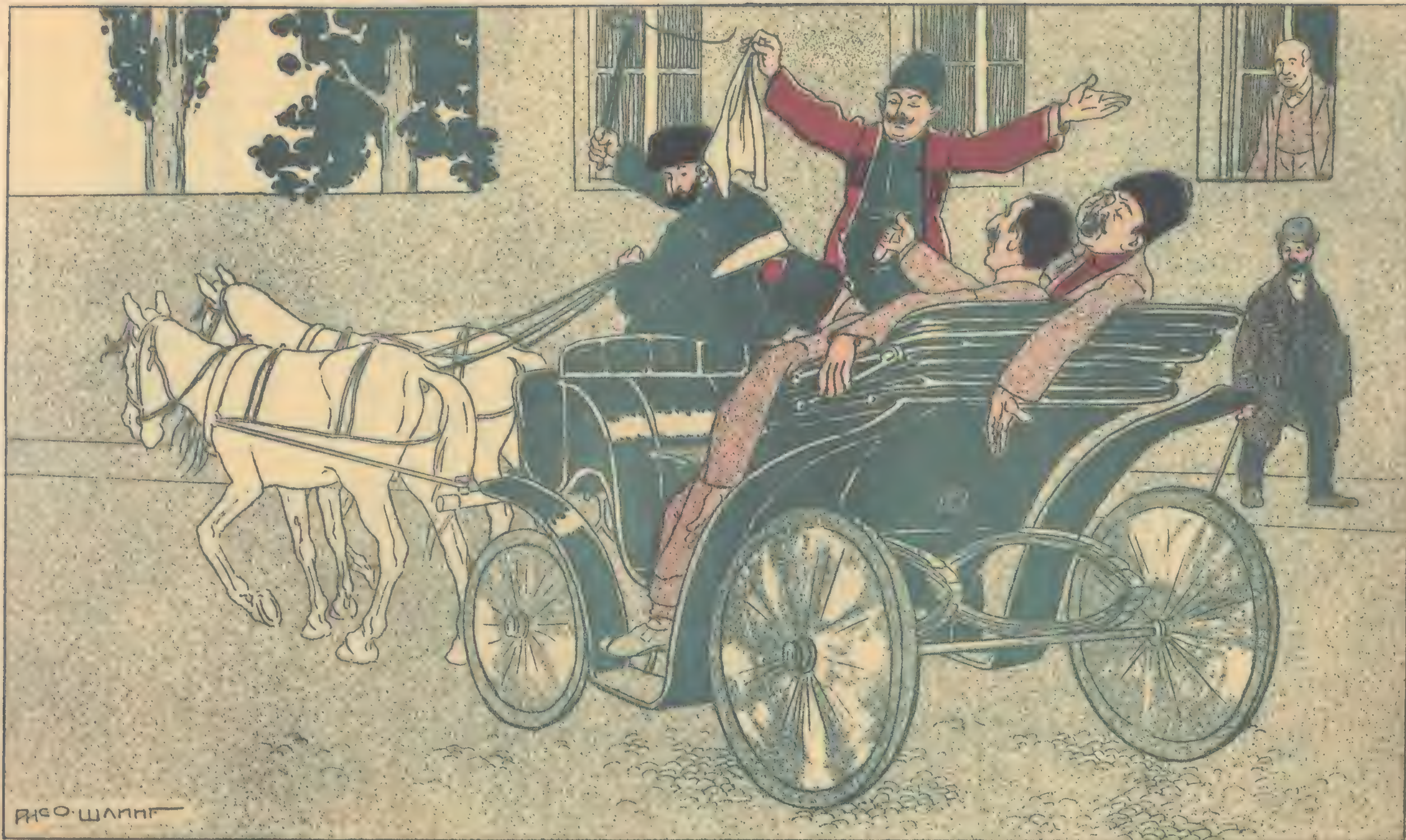
Zisövdayi-büzürgan hiç kəs yorğan nəmibinəd.

Əgər binəd, begir binəd, bizən binəd, bibər binəd, bəkəş binəd, qəm binəd və digər çizi nəmibinəd.

Bəh, bəh! İranın hər bir cəhətdən ziyadə bizim böyük Təbriz kəndində asari-tərəqqi görülməkdədir. Bu tərəqqiyə səbəb şəhərin rüasa və xanları olmağı hər kəsə mə'lumdur, belə ki, hər bir ticarət və sənəət və şarakətdən artıq əllaflıq (anbardarlıq) peşəsi xələyiqin malına nafe' və əhəmiyyətli olduğuna görə, bu günlərdə rəhmdil Mirzə Kərim ağanın təhti-riyasətilə bir məclis açıldı ki, Təbrizdə əllaflıq işlərinə vüs'ət verilsin ki, reaya mürəffəhülhal yaşasın. Bu məclisin üzvlərinin çoxu üləmayi-ə'mam və tüccarani-zülehtiram pək çox xəvə-nindən ibarət idi. Məclis çox bir mütəntən surətdə olub hər kəs ehtikar məsələsinin vücubuna dair nitqi-bəliğ oxudu. Bə'də cənab Mirzə Kərim ağa qabaqcan hazırladığı zeyldə yazılan bir çoxlu fəsildən ibarət olan layihəsini məclisə təqdim etdi. Layihə bunlardan ibarətdir: əvvəla gərək buğda sahibləri səkkiz ildən tez öz buğdasını satmağa qüdrəti olmasın, çünki köhnə buğda çörəyinə adət etmiş əhali təzə buğda çörəyi yesələr, naçaqlarlar. 2) Tacirbaşının və Hacı Rzanın un maşınları bağlansın, çünki onların frəngi işləri şər'ə müvafiq deyil. 3) Təbrizin yaxınlığında kəşfinə müvəffəq olduğumuz un mə'dəninə (Ağdağ) üzərinə müfəttiş tə'yin edilsin ki, çörəkçilər lüzumu qədərindən ziyadə işlətməsinlər, yə'ni bir batman una batman yarımından artıq mə'dən torpağı qatmasınlar. 4) Məclisdən gizlin bir çörəkçinin ixtiyarı olmasın ki, çörəyi məzəndədən əskiyə satsın, belə ki, bir nəfər bu gün özbaşına 1 qran məzəndəni sındırıb 8 abbasi etmiş, lihaza sədri-məclisə vacibdir ki, haman adamı gətirib o qədər döydürsün ki, ölüm halına düşsün ki, özgələrə ibrət olsun. 5) Anbarlarda, ələlxüsus cənabın məxsusi olan buğdasını bel, külüng ilə qazımaq mümkün olmur, bizə lazımdır ki, Avropadan maşınlar gətirdək ki, əllaflıq politikinə çox münasibdir. 6) Cəmi yerlər gərək rəncbərlərdən alınsın, hakimlərə verilsin. 7) Təbrizdə çıxan "Kiçik Dəbistan" adında jurnalından mən çox qorxuram. Tamam "Molla Nəsrəddin" in kalına oxşayır. Qorxasan gün vura, yetişə və sonra böyük olub rəngi qızara, o da dura "Molla Nəsrəddin" kimi bizləri biabır eləyə. Lazımdır necə ki, Molla qədəğan olunub, elə də fürsəti qənimət bilib

Bizdən asılmayan səbəbə bu yer boş qaldı

Gancoda

həzrəti-vala "Dəbistan"ın kökünü rişədən kəsdirsin.

Fürsəti fövt eyləməz aqıl məgər kövdən ola.
Doşabüddövlə

FLANKƏSƏ CAVAB

Mən biləsi dünyada şəxs gerek elə bir iş tutsun ki, onu bacarıb yerinə yetirməyə qabiliyyəti olsun. Bu aşkar bir mətləbdir, bəyana ehtiyacı yoxdur.

Cənab Flankəs! Nadinc "İrşad"ın 179-cu nömrəsinin 3-cü səhifəsinin 5-ci sütununun ortasında yazırsınız ki, oxucularınız sizdən təvəqqə edirlər qəzetədə işlənen bə'zi nişanələrin və əlamətlərin mə'nasını izah edəsiniz.

Və yazırsınız ki, həmin vəzifə sizin borcunuz deyil, məktəb və mədrəsənin borcudur və bu sözləri yaza-yaza genə haman nişanları və əlamətləri başlayırsınız bəyan etməyə.

Mən əvvəldən bunu duymuşdum ki, siz (bağışlayınız) bir az düz adama oxşamırsınız, amma indi bu mənə yəqin oldu.

Özünüz iqrar edə-edə ki, əlamətləri bəyan etmək sizin borcunuz deyil - genə edirsiniz.

Çox təəccüb edirəm, əfəndim ki, siz indiye kimi bilmirsiniz ki, dünyada bir Molla Nəsrəddin var və o Molla Nəsrəddinin bir lüğəti var və o lüğətdə yetmiş iki min millətin dillərində işlənen çətin-çətin sözlərin mə'nası var.

1) Yazırsınız ki, hər qurtarmış mətləbdən sonra nöqtələr qoyulur, məsələn, "Bu gün bazarda iki nəfər müsəlman dalaşib bir-birini öldürdü, bu mətləb qurtardı, bundan sonra nöqtə qoymaq lazımdır", amma Molla Nəsrəddinin lüğəti lap özgə cür mə'na edir: lüğətimiz yazır ki, əgər bazarda iki nəfər müsəlman dalaşib bir-birini öldürdülər, burada nöqtə qoymaq böyük səhvdir, çünki hələ mətləb qurtarmayıb, burada tərs-püş qoymaq lazımdır, mə'lumdur ki, tərs-püşlər təkrar əlamətdir.

3) İki nöqtənin işlənmək yerini yaxşı izah etmirsiniz. Lüğətimiz deyir: müsəlman qəzetələrinin yolunda canü dildən çalışan var-yox Ağdaş vilayətində birçə nəfər şəxsdir. Burada iki nöqtə qoymaq lazımdır, çünki hər bir kəs o vücudun adını eşitməyin müntəziridir.

4) Bir mətləb sualdan ibarətdirsə, onun axırında bu cür ? nişan qoyulur: məsələn: gecə vaxtı evi süpürənin nədir axirətdə cəzası?

5) Əcnəbi sözləri dürüst oxumaq üçün bu cürə () nişanə içində yazırlar. Cənab Flankəs birçə burda haqq söyləyir, lüğətimiz də belə yazır. Bu əlamət ondan ötrüdür ki, mollalar əcnəbi sözləri ərəbcə oxumasınlar və "Madrid"i əvəzinə "madər yedi" deməsinlər.

6) O ki qaldı bu ! nişanə, onu da eşq aləmində işlədirlər, məsələn:

Şəbəst şahidü şəm'ü şərabi-şirini
Qənimətəst ki ruyi-bir cəvan bini!

Mozalan

MƏKTUB

Aşqabaddan

Cənab Molla əmi! Neçə gün bundan əqdəm "Göytəpə" küçəsilə gedərkən gördüm ki, Əli-heydər İsmayilovun karvansarayında təzə açılan məktəbdə üç nəfər şagird dərs oxuyurlar və şagirdlərin birisi mollanın dalını ovur. Molla hərdənbir deyir "oxqay, oxqay" və hərdənbir də uşaqların dərslərini deyir: "Əlif zəbər əb zən əb, cən zəbər cən dal zən cəd-oxqay. Əbcəd, hey zəbər hə, oxqay, oxqay. Cəfər, sən dərslərini oxu, oxqay".

Təzə açılan məktəbimizin təzə üsul ilə dərs verilməyini mən lazım bildim Molla əmiyə mə'lum edəm ki, özgə yerlərdə də oxuyub görsünlər təzə məktəb və üsuli-cədid necə olar.

Bir şey yadımdan çıxdı yazam: haman molla da hazırlaşır Bakıya müəllimlər məclisinə getməyə. Amma heyf ki, mən orada olmayacağam ki, cənab müəllimin elm, tədris xüsusunda söyləyəcəyi nitqlərə qulaq aseydim. Qərəz...

Bir aşqabadlı

ELMİ-XÜLASƏ

**Molla Nəsrəddinin hesab məsələləri
(12-ci nömrədən sonra)**

Nömrə 19 - Aşqabadda Böyük bazarda bir nəfər zəncaninin səkkiz il bundan irəli açdığı məktəbdən ildə üç əmirülbəhr, 9 bəhri komandar, 12 incinar, 4 topçu sərkərdəsi və 76 əfsər çıxıb İrana gedir.

Bu səkkiz ilin ərzində bu məktəbdə neçə sahibmənsəb elm təhsil etmiş olur?

Nömrə 20 - Şuşada müsəlman qırğınında patron gətirən hacı və kərbəlayılar üç yüz otuz iki patron oğurlayıb gizlətdilər ki, sonra özgəsinə satsınlar.

Bu patronların birini on qəpikə satsalar və satan adamlar on yeddi nəfər olsa, hərəsi nə qədər dövlətə çatacaq?

Nömrə 21 - Quba şəhərində keçən ilin müddətində hökumətin ədaləti ilə, alimlərin hümməti ilə və qənilərin səxavəti ilə rəcəbbüs-sani ayının 37-də bir qiraətxana açılıb, şə'banülmürəccəb ayının 41-də cəmiyyəti-xeyriyyə bina olunub, şəvval ayının günlərinin bir günündə 37 yerdə məktəb tə'sis olunub və ziqə'dətül-hələl ayının bilmirəm hansı günündə camaat qərar qoyub cümə günləri bilmərrə tə'til edib camei-şərifə cəm olub millət dərdinə dərman axtarsınlar.

İndi tapmaq lazımdır görək, Qubaya belə tərəqqi Tiflis müsəlmanlarından sirayət edib ya Bakı müsəlmanlarından?

(Hələ genə var)

Hop-hop

TİFLİSDƏ

MÜSƏLMANLAR

Üç il bundan irəli tutulan istatistik hesabından mə'lum olur ki, Tiflisdə 18316 nəfər müsəlman var.

Bunların hamısı doluşublar məşhur Şeytan-bazara, savayı altı nəfər müsəlmandan ki, Tiflisin özgə hissələrində qalırlar: məsələn,

Qalavinski küçədə, "Vera" küçəsində, padşahlıq teatrın yanında, Sərdar imarətinin qabağında, Aleksandr bağının guşəsində.

İstatistik dəftərindən belə mə'lum olur ki, bu altı nəfər müsəlmanın biri usta Cəfər Hacı İman oğludur, 37 yaşında, İran əhli, Zünuz qəsəbəsindən. Bunun sənəti pinəçilikdir. Sərdar özlərinin qabağında bir daxmaya girib səhərdən-axşama kimi başı aşağı iynə vurmaqdadır.

Həmin altı nəfər müsəlmanın ikincisi Kərbəlayı Abdulla Kərbəlayı Hüseynəli oğludur, İranın "Ərəblər" kəndindən, 31 yaşında. Bunun sənəti aşpazlıqdır. Vera küçəsində bir balaca dükanın qabağına piti çəlməklərini düzüb kəsibçilik edir. Buradan keçən vaxt bozbaşın ətri insanın burnuna dəyib vəfəni yada salır.

Altı nəfər müsəlmanın üçüncüsü erməni, rus və gürcü evlərini səhərdən-axşama kimi dolanıb köhnə qaloş və butulka yığır və onun əvəzinə qaralmış "günəbaxan" toxumu satır. Bunun adı Məşədi İsmayıl Kərbəlayı İskəndər oğludur, İrəvan quberniyasının Sabunçu kəndindən. Məşədi İsmayıl xoşavaz bir adamdır və ucadan "Mahur" havası ilə "butulək, fusulək" oxuya-oxuya küçələri dolanar.

Dördüncüsü Qasım usta Əli oğludur, İranın Xoy şəhərindən. Bu da dəyirman daşı şəklində bir girdə daşı iki təkər üstünə qoyub diğirlayır və gah gürcü, gah rus və ermənicə çağırır: "Pıçaq itiləyirəm, qayçı itiləyirəm".

Bu altı müsəlmanın birincisi həkimdir: Aleksandr bağının küncündə bir balaca otaq tutub qapıya bir belə e'lan yapışdırıb: Mən, İran əhli Molla Qurban Molla İskəndər oğlu, ucuz qiymətə sancısı tutanın qarnını sığallayıram, badkeş qoyuram, qan alıram, zəli salıram və lazım olanda fala baxıram.

Altıncısı dvornikdir, yə'ni gecələr həyatə qarovul çəkib gündüzlər küçələri süpürür. Bu da teatrın yanında bir rus evində olur, adı Kərbəlayı Namaz Fərəc oğludur, İran əhli.

Mozalan

SÖHBƏT

Cavan və hacı ağa

C - Hacı ağa, məhəllə tələbələri üçün məscid hücrəsində qiraətxana kimi bir şey qayırmaq istəyirik ki, qəzetdən-zaddan gətirib onları əhvali-zəmanədən xəbərdar edək, siz nə qədər mərhəmət edərsiz?

Ha - Necə? Mən hələ çərən-pərənə pul-zad vermənam. Rəhmətlik uşağı, qazuti küçədə oxuyanlardan mənim zəhləm gedir, sən hələ götürürb məscidül-həramə soxmaq istəyirsən? Təzə məssəb çıxarmısız?..

C - Neyniyək, bu dursun. Yetim uşaqların məktəb xərcini verməyə qərar qoyublar, o cümlədən bizim məhəlləyə yeddi uşağın xərci düşübdür. Onların birisinin xərcini siz verin, Hacı savabdır!..

Ha - Mənciyəz qələt elərəm... savab olan işi mən yaxşı bilirəm. Yetim oxumağı-zadı neyləyir? Əgər təmiz uşaqdı, gəlsin mənim evimə, qulluq eləsin, yemək-ichmək verim, vəssəlam. Get aqlını başına cəm elə!..

QAFQAZ XƏBƏRLƏRİ

Bakı

Cənab Molla! Yazırsan ki, uşağın evdə yalnız yatmağı yaxşı deyil.

Bunu düz yazmırsan: Qafqaz müsəlmanlarının içində və ələlxusus İranda xah qız uşağının, xah oğlan uşağının evdə yalnız yatması eyni məsləhətdir. Mən söz verirəm ki, bu surətdə bunlara heç bir xəta toxunmaz, bəşərtə ki, qapılar möhkəm bağlanmış olalar.

Mən bilmirəm niyə siz bunu indiyə kimi bilmirsiniz.

Təcrübəli

Salahlı

Təvəqqə edirəm ki, mənim bu aşağıda kürdəmirlilərə yazdığımı məcmuənizdə dərc edəsiniz:

Ay kürdəmirlilər! Bəsdir bu qədər özünüz üçün çalışmaq, bircə bizi də yadınıza gətiriniz, biz də sizin müsəlman qardaşınızıq. Sizə üzümüzü tutub yalvarırıq, siz tərəqqi yolunda ola-ola bizə kömək etməyəndə kim edəcəkdir? Müsəlmanın borcudur ki, bir-birinə kömək etsin. Sizin hökumətnən aranız kök və hər yerdə sözünüz qəbul olunur, ola bilərmə ki, 5-ci duxanı öz kəndinizdə açmayıb bizim Salahlıda açasınız, bizim bəylər gedib çaxırı "burdyuq"-nın bazardan gətirəndə çox zəhmət çəkirlər. Onlar sizdən çox razı olarlar və duxanda oturanda sağlığınıza içib ömrünüzdə dua edirlər. Yaşasınlar bizim Salahlı bəyləri! Heç bilirsiniz duxan açsanız nə qədər qazanarsınız? Heç bir dəqiqə duxan boş qalarmı, gecələr qapısı bağlanarmı? Amandır bizim bəylərə bir duxan!

Bəyzadə

Naxçıvan

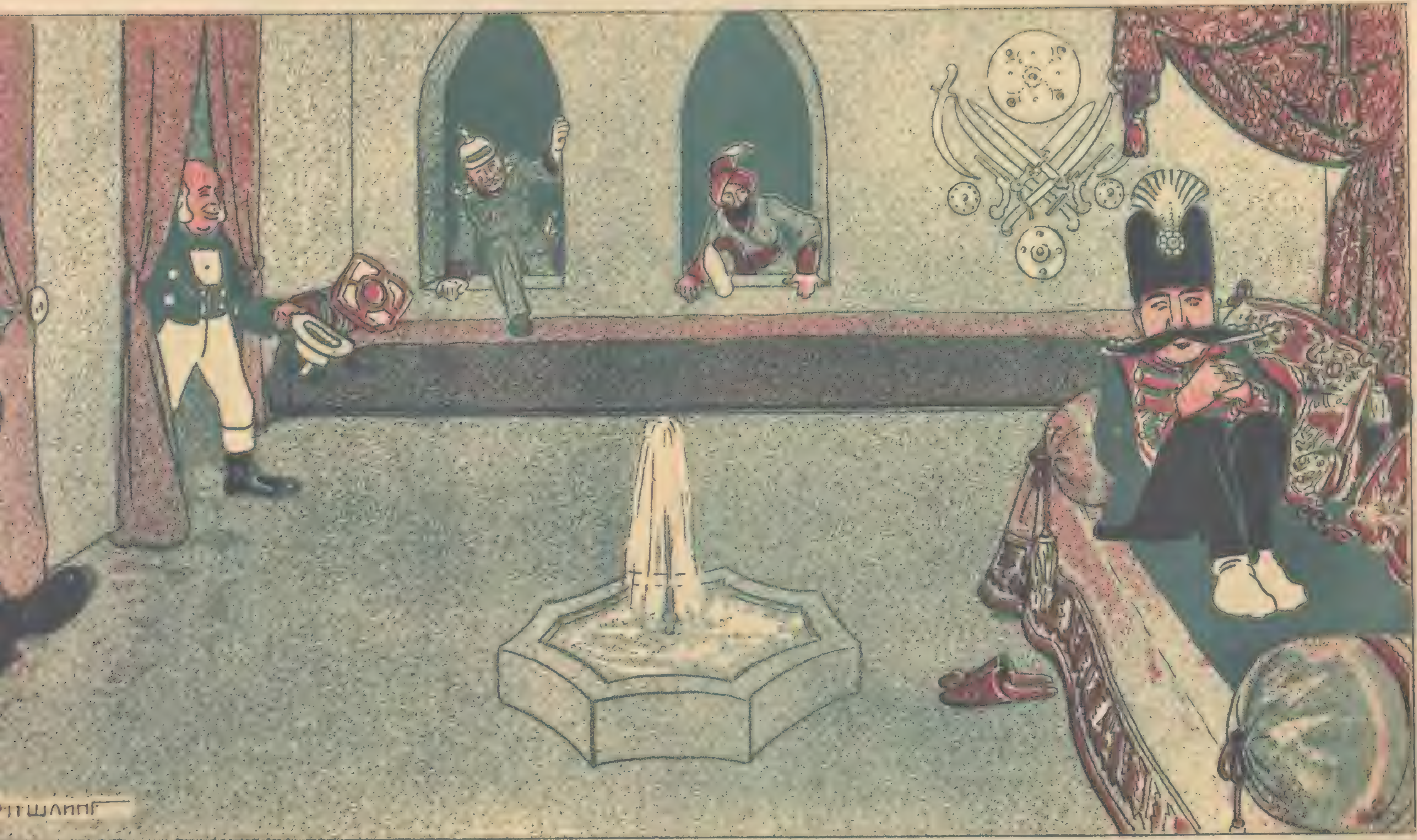
Molla əmi, duanın bərəkətindən Naxçıvan vilayəti çox sakitlikdir, amma gah bir adam oğurlanır. Bu da çox ittifaq düşmür, elə gün olur ki, bir dəfə də ittifaq düşmür, amma genə orada-burada ittifaq düşür. Məsələn, bu günlərdə iki nəfər Şahbuz kəndinin əhlini Ərinc erməniləri oğurladılar. Ərzin kəndində də müsəlmanlar bir nəfər erməninə oğurlayıblar. Amma bunilə belə sakitlikdir. Nə bir güllə səsi eşidirsən, nə dava-mə'rəkə. Ancaq adamdı ki, elə hey yox olur. Bunun o qədər eybi yoxdur, amma burası bir az yaxşı deyil ki, oğurlanan adam dəxi tapılmır. Amma genə erməni və müsəlmanlar bir-birilə çox mehriban yola gedirlər. Əgər oğurluq əhvalatı hesaba qoyulmasa, çox mehribandirlər.

Mahalda dinclikdir. Hərçənd Gorus naçalniki Mitkeviç Sisyan kəndini yüz kazak və top ilə qətlü qarət edibdir, amma bunun da o qədər eybi yoxdur. Amma insafən cənab naçalnik çox bahadır və qoçaq adamdır. Əgər yapon davasında Mancuriyada olsaydı yəqin ki, bir nəfər yapon qoşunu sağ qalmazdı.

Qərəz... dəxi nə baş ağrısı verim.

Qır

Müdir və baş mühərrir: **Cəlil Məmmədquluzadə**

Allahü-Əkbər! Öz evində də bir dəqiqə rahat oturmağa qoymurlar!..

مِلّٰلِیْ نَصْرِ الدِّیْنِ

قیمتی ۱۲ پیک

۱۸ آوغوست

Цѣна 12 к.

№:20

Allah evini yıxsın, ay usta, ağrıyan dişim kaldı, səlāmət dişimi çəkdin!

Abunə qiyməti Tiflisdə və ətraf üçün
aprelin əvvəlindən yanvarın birinədək,
yə'ni:

9 aylığı (39 nüsxə) - 4 manat

Altı aylığı (26 nüsxə) - 3 manat

Üç aylığı (13 nüsxə) - 1 manat 60 qəpik

Əcnəbi məmləkətlərə 9 aylığı - 5 manat

Nüsxəsi - idarəmizdə 10 qəpik .

Özgə şəhərlərdə - 12 qəpik

Məcmuənin adresi: Tiflis, Voronsovski
küçədə, nömrə 47.

"Molla Nəsrəddin" idarəsi.

Тифлис, Воронцовская улица № 47

Редакция журнала

«МОЛЛА НАСРЕДДИН»

İdarəyə göndərilən məktub və məqalə-
lər açıq türk dilində yazılmış olmasalar çap
olunmayacaqlar.

Adres dəyişmək haqqı 7 ədəd 7 qəpiklik
markadır.

Cümə 11 rəcəb 1324

Hər həftə nəşr olunur

18 avqust 1906

“QEYRƏT”

mətbəəsi köhnə sayaq və qeyrətində davam
etməkdədir. Mətbəənin mövqei-füruşə qoyul-
ması məhz daha mükəmməl və daha nəf'li bir
islam şirkəti təşkil etmək üçündür.

"Qeyrət" mətbəəsinin türkçə və rusca bə'zi
çap qiymətləri:

Paket (500) ədəd 1 manat 60 qəpik.

Paket (1000) ədəd 2 manat 60 qəpik.

Blank (500) ədəd 1 manat 70 qəpik.

Blank (1000) ədəd 2 manat 70 qəpik.

Kartoçka (100) ədəd 50 qəpik.

Hər cür dəftər və kitablar, xüsusilə məktəb
kitabları çox ucuz qiymətlə çap olunur. Özgə
şəhərlərdən sifariş dəxi qəbul olunur və poçta
ilə əcələ göndərilir.

PANSİON

Rus evində, türkçə danışmaq bilən rus mü-
əllim və müəllimələri qəbul edirlər pansioner,
yarım pansioner və gündüz gəlib oxuyan mü-
səlman uşaqlarını padşahlıq məktəblərə hazır-
lamaq üçün.

Adres: Müsəlman məhəlləsində, Suren Sar-
kis küçəsində Kontridzenin evi, nömrə-61.

TƏHSİLİ-ELM

Təhsili-ülum etmə ki, elm afəti-candır

Həm əqlə ziyandır

Elm afəti-can olduğu məşhuri-cahandır

Mə'rufi-zamandır

Pəndi-pədəranəm eşit, ey sadə cavanım,

Yaxma qəmə canım

Xoş ol kəsə kim, vel dolanıb dağda çobandır

Asudə hamandır

Elm içrə xəta olduğun ondan bilirəm kim,

Bilsə nola hər kim

Elmi gəzənin küfrü zəbanlarda bəyandır

Təkfirə nişandır.

Məktəb sənə xoş gəlməsin, ol cayi-xətərnək

Girmə ona çalak

Məktəb dediyin qeydi-dilü bəndi-zəbandır

Qarətgəri-candır

Çernil nədir, ol qəlbi qara, hoqqeyi-dilxun

Olma ona məftun

Ağ günlərini etmə qəra, allah, amandır

Bu rəng yamandır

Dəftər nədir, ol həzrələrin həmdəmi-razi

Cövfi dolu yazı

Şairləri naqqal edib avarə qoyandır

Bu mətləb əyandır

Ol başı kəsilmiş qələmin tutma belindən

Xövf eylə dilindən

Axırda çalar canını, bir əf'i ilandır

Əf'isə çalandır

Kağız sənə ağ göstərər öz sineyi-safin

Guş eyləmə lafin

Çox tez qaralar, qəlbi-mürəbbisi yamandır

Bir xırdaca yan dur

Ol zahiri sürxün ürəyi qarə karandaş

Mirzələrə yoldaş

Qəlbində xəfi sirrini bildikcə yazandır

Əyyari-zamandır

Derlər oxumuşlar oxumaq yaxşıdır, amma

Var bunda müəmma

Yaxşı nəzər etdikcə sərəncamı yamandır

Hər addımı qandır

Lağlağı! Amandır

Qızdırmalı! Yan dur

Sırtıq, Mozalan! dur

Hop-hop dilə düşdü

İş müşgülə düşdü

Çünki belə düşdü

İndi balabandır.

M.M.

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Moskva - Stolipin cəmi qubernatorlara hökm
etmiş ki, hər qism mətbuat sərbəst nəşr olun-
sun, ancaq bircə doğru söz çap olunmasın ki,
məxluqu həyəcana gətirər.

Bakı - Burada əmnü amanlıqdır. "Keçən
şənbə çox adam ölüb" - deyilən söz yalandır,
ancaq yeddicə adam öldürülüb və qalan gün-
lərdə dəxi ancaq üç və ya dörd adam ölür.

Bakı - "Qoç-Dəvət" qəzeti ömrünü "Kaspi"-
yə, "Əl-hədidə" və "Müzəffəri"yə və qeyr bu

cür cəridələrə bağışladı, mərhum oldu... Yazığın ömrü iyirmi nömrəyə yetişə bilmədi, on doqquz tamam oldu..... Pulu olmadı!

İFRATIN MƏNFƏƏTİ

("Həyat"ın 176-cı nömrəsini oxuyanlar ilə bir balaca söhbət).

Cənab H.K. "Həyat"ın söylədiyimiz nömrəsində "İfratın məzərrəti" adında yazdığı məqalədə deyir:

- "Bir millətin hey'əti-camiəsi nə qədər məsrur və şad olsa, o qədər tərəqqi edər, o qədər iş görər, o qədər də şəci', rəşid, aqil və alim olar. Böyük Napalyon bir vaxt düşündü ki, Fransa millətinin birinci səbəbi-tənəzzülü hüzn və qəmdir, özü klublar açdı, rəqs etdi, xalqı müəşirətə təhris etdi. Həmçinin Böyük Pyotr, həmçinin sair Avropa mövcibi-tərəqqiləri. Və lakin bizim İran millətini dövlət, üləma, sadat, əşraf, rüəsa - hamısı ağlamağa də'vət edirlər. Həzrət Hüseyn əleyhüssəlamın şəhadəti dünyanın böyük müsibətlərindəndir. Hər sənə on gün məhərrəmi o büzürgüvar üçün məhzun olmaq müstəhəb müəkkid və səvabdır. Və lakin il on iki ay məhzun olmaq, ağlamaq, baş yarmaq, əlli milyon түмән xərcləmək, millətin bir qismini mərsiyəxan surətində gəda eləyib çöllərə salmaq, əlbəttə, müzürdür. Bişübhə milləti fəlakət və əsarətə salar. Bir yerə nə işdən ötrü olursa-olsun cəm' olanda, toy məclisində bayram görüşündə, qonaqlıqda və hər növ şadlıq ya qeyr şadlıq məclisində və hətta ticarətxanalarda və bəlkə tərəqqi edib şəvareyi-müabirdə, xalqın tərəddüdünü kəsib iş-gücdən qoyub başına vurub ağlatmaq, əlbəttə, milləti bu hala yetirər".

Cənab H.K.-nin bu sözlərinin cavabında deyə bilərik ki, bütün yer üzündə yetmiş iki millətin içində heç bir məmləkət tapılmaz ki, müsəlman içində olan xeyrü bərəkətin yüzdən bir hissəsi orada ola bilsin. Ax, fəda olum sənə, ey müsəlman aləmi, nə gözəl imişsən!

Allah o günü heç kəsə göstərməsin ki, birisi gedə düşə özgə millətlərin içinə, əlindən də bir iş gəlməyə, bir sənət və qabiliyyət sahibi olmaya. Yəqin ki, belə bir adamın dilənməkdən savayı bir çarəsi olmayacaq.

Amma di gəl müsəlman aləminə allah min-min bərəkət versin! Əgər müsəlman içində "ağa" olmaq, çörək sahibi, hörmət və izzət sahibi olmaq istəyirsən, meydan genişlikdir, hər nə istəyirsən ol, allah bərəkət versin! Əgər uşaqlıqdan arzu eləyibsən həmi dövlət və cəlal sahibi olasan və özün də heç bir zəhmət çəkməyəsən - get mərsiyəxan ol, bu şərt ilə ki, uca səsin ola. Özgə bir şey lazım deyil.

Buradan bir haşiyə çıxmaq. Uşaq vaxtı Molla Heydərin məktəbində oxuyan vaxt mənim bir yoldaşım var idi, adı Qafar idi. Cox yaxşı oğlan idi, amma dərş oxumağa bircə tikə həvəsi yox idi. Bir gün axund Qafarın ayaqlarını falaqqaya qoymaq istəyirdi. Amma Qafar bunu başa düşüb dərşdən qaçdı. İndi Molla Qafar Danabaş kəndində şöhrətli mərsiyəxanların biri hesab olunur.

Bəli! Allah müsəlman aləminə bərəkət versin! Meydan vüs'ətlidir: hər nə istəyirsən ol: sinəzən ol, növhəxan ol, məş'əl yandıran ol,

dəstəbaşı ol, şəbigərdun ol, hər nə kefin istəyir - ol.

Buradan da bir haşiyə çıxmaq.

Yevropa kitablarında və səyahətnamələrində müsəlmanlardan söz düşəndə yazırlar ki, müsəlmanlar il on iki ay ağlamaq ilə vaxtlarını keçirirlər.

Tutaq ki, bu sözlər səhvdir, çünki hərdənbir mərsiyədən sonra məsciddən çıxıb mütrüb məclisinə də gedirlər, amma bununla belə, o yerlərdə ki, mütrüb yoxdu, vəqien il on iki ay müsəlmanlar ağlamaq ilə vaxtlarını keçirirlər.

Buradan da bir haşiyə çıxmaq.

Qabaqca ərz elədiyim Molla Qafar mərsiyəxan ilə bildir bir dəfə görüşən vaxt mən ondan soruşdum: Ay Molla Qafar, sən allah məni bir başa sal görüm, nədən ötrü bir ilin ərzində üç yüz altmış beş gün xalqı ağlamağa də'vət edirsən və halonki müsəlmanın müsibət əyyamı mühərrəmül-həram ayıdır? Molla Qafar əvvəl sözün doğrusunu demək istəmədi, amma sonra mənə and verdi ki, bu sirri mən heç kəsə açmayım və başladı: ay Molla Nəsrəddin, əgər biz mərsiyəxanlar durub bircə məhərrəm ayına iktifa eləyib qeyr ayları bika qalsaq, pəs onda bizim ruzimiz haradan və kimdən yetişəcək?

Bir qədər fikir edib gördüm ki, rəfiqim doğru deyir.

Molla Nəsrəddin

QAFQAZ XƏBƏRLƏRİ

Naxçıvandan

Cənab Molla Nəsrəddin!

Təvəqqə edirəm ki, mənim bu bir neçə sözümlü məcmuənizin bir bucağında dərc buyurasınız: Bu günlərdə hər yerdən canişini-Qafqaza general Qoloşapovun Şuşadan kənar olub təhti-mühakiməyə alınmağından ötrü teleqramlar vururlar. Bu barədə Naxçıvan camaatı da adları "İrşad" qəzetəsində deyilməkdən, ötrü avqust ayının 3-də bir dəstə şəhərin əyanlarından yığılıb belə məsləhət gördülər ki, bir teleqraf da bunlar vursunlar. Bəli, məclis quruldu. Teleqraf yazıldı və hazır oldu və başladılar ki, qol çəksinlər. Amma çə faidə, elə sədri-məclis istəyirdi ki, qələmi davata batırıb yazsın, dərhal tək səbir gəldi. Sədri-məclis qələmi yerə qoyub yazmadı və yadlarına düşdü ki, bir təqvimə baxsınlar. Təqvimdə orada bir aləm də var idi, baxıb gördülər ki, bu gün nəhs gündür və işə şuru etmək yaxşı deyil və saat da pisdir. Həmin saat teleqrafı gizlədib dəxi vurmədilər... və hamısı xudahafızlaşıb getdilər. Vəssalam.

Tələbə

Axisxa

Hörmətli baba!

Necə ki, cənabınıza mə'lumdur, Şuşa yaralılarına hər tərəfdən ianə verilməkdədir. Ona görə bizim Azgür kəndinin bəyləri və kəndliləri dəxi qeyrətə gəlib bu qədər ianə topladılar: 15 girvənkə doşab, beş girvənkə bal, 10 girvənkə qızılcaq, 16 girvənkə tut qurusu, 3 girvənkə armud qurusu, altı girvənkə alı qurusu, 5 gəpik qara pul. Və gözləyirlər Qarabağa gedən olsa, versinlər aparsın.

Curt

Ay kiři,yavaş sür mən dö minim!.. (Arvadların hamam səfəri)

Cür'ətli
müsəlmanlar

Cür'ətli müsəlmanlar

Gəncədən məktub

Cənab Molla, keçən nömrələrinizin birində yazmışdınız ki, hər kəs yata yuxusunda həcəmət görə - əsla o adama soyuq dəyməz, yalansa allah sənin evini yıxsın. Bu yalan-palan sözləri yazıb xalqın evini yıxırsan. A kişi, sən sözünə baxıb dünən iki arvad gedib soyuq dəyməkdən ötrü qan aldırıblar, indi nə olsun? Həcəmət aldırən gündən yazıqlar ölüm halındadırlar, nə qədər molla gətirib dua yazıblarsa da, başa gəlməyib, axırda gedib Bağbanda olan kor molları gətiriblər. Molla kitaba baxan kimi deyibdir ki, bunun duası Təbrizdə məşhur ilançı Ağabaladan alına gərək. Axırda əlac kəsilib ikibaş teleqraf vurub cavab istəmişəm. Bu gün cavab gəlibdir ki, ilançı Təbrizdən üç verst kənarda üç gündür təsxirə girib, qırx gündən sonra çıxacaqdır. O da bizim bəxtimizdəndir. İndi əlac sənə qalıbdır, gərək bir yaxşı molla tapıb göndərəsən. Əz-tərəfi "Qarinqulu".

Naxçıvandan

Cənab Molla əmi!

Məcmuənizin 18-ci nömrəsində yoldaşınız Mozalan yazır ki, o "qurbağadan", "qarado-voydan" və "fərraşdan" savayı heç kəsdən qorxmur. Hərgah onun bu sözləri doğrudursa, qoy keçən ilin axırında Tiflisdə qətl olunan müsəlmanların əhlü əyallarının nəf'inə Naxçıvan müsəlmanları cəm etdiyi üç yüz otuz beş manatı fövt eləyən şəxsi bizə "Molla Nəsrəddin" məcmuəsində aşkar nişan versin ki, bəlkə o pulları alıb müqərrər olunan yerə göndərək və hərgah bir belə asan işi əmələ gətirə bilməsə, o surətdə özünə çox boy deməsin və Mozalan adını çöndərib qoysun sözalan.

İdarədən: Mozalan deyir ki, pulları cibinə qoyan Naxçıvanda əvvəlcə millət dostlarından hesab olunur, amma adını o vaxt söylərik ki, bu kağızı bizə yazan da öz adını bizə nişan verə.

Ordubaddan gələn xəbərlərə görə orada camaat arasında çox ittifaq və ittihad bərpadır. Belə ki, səhər bir dükançı gəlib dükanını açır və siçan tələsinə baxıb görür ki, bir siçan düşüb. Tələni eşiyyə çıxardıb bir pişik çağırır ki, versin pişiyə. Amma pişik gəlincə siçanı buraxır, siçan qaçıb girir qonşu müsəlman dükanına, qonşu bu əhvalı görüb qeyzlənib başlayır dükançını söyməyə və səbr edə bilməyib çıxır eşiyyə ki, onu döysün.

Bu ikisinin arasında bərk qiylü qal düşən kimi bir qədər camaat yığılıb iki firqə olurlar. Bu iki dəstənin arasında bərk dava başlanır. Təəccüb ki, içlərindən adam tələfatı olmayıbdir. Bir qədər davadan sonra şəhərin rəşşəfidləri gedib bunları aralaşdırıb sakit edirlər. Bəli, doğrusu, cənab Molla Nəsrəddin, ittifaq bu tövr olar. Afərin Ordubad camaatına!!!

Tələbə

Bülbülədən

Cənab Molla Nəsrəddin əmi!

Səlam əleyküm.....

A kişi, sən sözün axırda doğru olacaq nədi? Mən hələ indi başa düşmək istəyirəm.... Deyəsən oxumaq yaxşı zaddı ha. A kişi, hələ mənim başım qızıqıb göyərmiş və çürümüş

kartof satmağa, heç dünyadan xəbərim yox! Adam gərək ya oxusun (qəzet oxuya bilmədi, heç olmasa dua yaza bilsin), yəni gərək bir az səyahət eləsin ki, bilsin dünyada nə var, nə yox (məsələn, dərvişlər kimin). A kişi, mən bu gün bir qərībā işə rast düşmüşəm, bilmirəm hamı yerdə elə belədir, yəni hələ bir bizim kəndimizdədir. Bizim kənddə, yəni Bakı uyez-dində Bülbülə kəndində bir qoca kişi yetmiş yaşında özü öz əcəli ilə vəfat eləyib... Lap həqiqəti doğru deyirəm, heç kim öldürməyib, heç kimin xəbəri yox, vurub eləməyiblər, elə özü düşüb ölüb... Biz lap məəttəl qalmışıq; Sizdən təvəqqə eləyirik ki, bizə bir cavab göndərəsən görək ki, hamı yerdə belədir? Çünki biz heç səfər və səyahət görməmişik və qəzet oxumaq da bilmirik.

Dünya görməmiş

Nuxu

Molla dayı!

Gözün aydın, gözümüz aydın! Şəki müsəlmanları dünən bir yerə cəm olub bir cəmiyyəti-xeyriyyə açdılar. Üç min dörd yüz manat pul cəm oldu. Allah xeyirlər versin bizim üləməmizə və şəhərin ə'yanına.

Dərdmənd

Şamaxı

Ay Molla Nəsrəddin əmi! Kişi, belə iş olar ki, sən edirsən? Bu gün sizin məcmuənizin 15-ci nömrəsini poçtdan alıb evdə oturub uşaqlar ilə bir yerdə şəkillərinə baxıb oxuyurduq. Əvvəl açıb əvvəlcə səhifədə olan şəklə ki, bir uşaq üzərlik üstündən o yana bu yana qaçırdı, baxıb və anama da göstərdim. Anam baxdı və bir ah çəkib dedi: ay balam, belə iş olar? Gör nə günlərə qaldıq ki, axırı üzərliyi də danmaq xahiş edirlər! Elə odur ki, bu günlərə qalmışıq da!.. Bu törəmələr yavaş-yavaş dua yazmağı və cadu eləməyi aramızdan götürəcəklər, axırda qalacayıq avara...

Anam bu fikir ilə oturmuşdu, mən də başlamışdım oxuyurdum, birdən-birə anam dedi: hə! İndi bildim, bala! O üzərlik ki, o deyir, o xoruz səsi eşidibdir, onun tə'siri olmaz. Hərgah o mən deyən üzərlikdən olsaydı, indi çoxdan onu yazan adam nəgəhan bəlaya düşər olurdur. İndi cənab Molla əmi! Bu sözü anamdan eşitcək durdum bu sözləri sənə yazdım ki, bu başdan xəbərdar olasan. Dəxi bundan sonra bu cür zadları yazmayasan.

Mürid

HƏMŞƏRİ SÖHBƏTİ

M - Sən öl, bu gün malakan bağının yanından şəhərin yuxarı başına dörd tay parça malı daşdım, zalım oğlu tacir bircə abbasi hambal pulu verdi. Günahkar oldum dedim - Ağa, bu azdı, sən öləsən, mənə bir şapalaq çəkdi, qatıq kimi yayıldım. Haçan bizim bu məşrutiyyə-miz əmələ gələcək ki, biz də qapaz, dəyənekədən qurtaraq!..

Ş - Sən öl, Mərdəli, qapaz-dəyənek bizim ölənə kimi xörəyimiz və hamballıq da peşəməz olacaq. Beləncik məşrutələr bizə nəf' verməz. İndi bu məşrutəyə olacaq, olmayacaq, sözü-

müz yox, hərgah olmuş olsa da, oraya yığıla-
caq üləma, nücəba, tüccar və zadəgan ağala-
rın vəkilləri. Fəqir-füqəranın ora yolu yox. Elə
bizim axırıma çıxan, qanımızı içən bu ağalar
deyilmi?.. Daha biz bunların şurasından, məş-
vərətindən nə gözləyə bilərik? Məgər sənə bir
abbası pul, bir də üstəlik şapalaq vuran ağa
tacir sənin xeyrinə çalışacaq? Onlar bizi ayıl-
mağa qoymazlar, qardaş... Biz gerek orda-
burda bu cürə qapazlar yeyək, çöllərdə qalaq
tələf olaq. Əgər səlamət vətənə gedən olursa
da, onun qazancının bir hissəsi xana çay pulu,
bir hissəsi fərraşə tiryək pulu, bir hissəsi də
Frəngistana səyahət edənlərə yol xərci, vəs-
salam. Bu bizim məşrutəmiz, yoldaş!..

Hambal

MƏKTUB

Ay Molla Nəsrəddin!

Allah xatirinə əl çək müsəlmanların yaxasın-
dan! Başlamışan nə bilim müsəlman belə gəl-
di, müsəlman belə getdi, Həzrəti-Adəm belə
oldu, yeddi min il belə qaldı. Bəsdür canım,
yorulmursan məgər? Xanəxərab, bu qədər bi-
çarə müsəlmanları məzəmmət və istehza altına
salıb yevropalıları hey mədh edirsən, ay ba-
lam, nə istəyirsən? Əgər deyirsən Yevropada
vağon var, deyirəm İranda ulaq, deyirsən
elektrik işığı, deyirəm Həzrəti-Adəmdən əma-
nət qalmış yağdanda iplik piltənin işığı, deyir-
sən qramafon, deyirəm Aşıq Savalanın allah
yaratdığı səsi. Əgər deyirsən Yevropa cavanla-
rı elmi-coğrafiya və qeyr elmlərə bələddirlər,
deyirəm müsəlmanlardan əksəri elmi-gəncəfə-
yə, məşrubata, elmi-tiryəkə ki, alim və kamil-
dirlər. Ay Molla, mən ölüm insaf elə,
yevropalıları nə çox məddah olubsan? Yevro-
palılar səndən bir tək jurnal almır ki, bir qara
pul mənfəət versin? Sənə xeyir verən, jurnal
alan müsəlman. Pəs, vacibdir öz mənfəətinizin
xatirinə Qafqaz və İran müsəlmanlarının tüc-
carların, hakimlərin, xan-bəylərin, ələlxüsus
Əmir Bahadiri-Cəngi mədh edəsiz. İnən allaha
ildə on min tüməndən artıq xeyir edərsən. Ay
Molla, ay fəqir, ay biçarə, sən bu sözlərin
müsəlman arasında xərcə keçməz. Əhli-əyal
sahibisən, uşaqlarına beş şahı pul qazan, mə-
gər görmürsən bizim adil urus hakimlərimiz er-
mənələrin qorxusundan və həm mənfəətlərinin
xatirinə müsəlmanların haqq sözlərin gizlədib,
qanların həlal edirlər? Sən də, canım, sözə
qulaq as, ağıllı ol, mollalıqına salma. Ay Molla
əmi, and olsun sənə əziz canına, yazdıqlarını
müsəlmanlar lotu Əsgər karraması hesab edib
hey gülürlər hə halonki sənə sözlərini oxuyan
gerek ikiəlli başına vura ağlaya. Bir gün söh-
bət əsnasında rəfiqim mənə dedi: yazmaq
ilən, demək ilən insan tərəqqi tapmaz, tərəqqi
allahdandır; gör necə ağıllı sözdür. Amma sən
deyirsən xeyr, xalqı gerek yazmaqnan və kina-
yə sözlər ilən xabi-qəflətdən oyadıb başa sa-
lam. Qələndər ha qələndər.

Ay Molla, bilirsən, doğru söz budur ki, allah
bəndəsi bu dünyada gerek zillətdə olsun. Beş
günlük dünyadır, yaxşı-yaman keçər gedər,
allah kərim padşahdır. Qaldı o zadı ki, biz bili-

rik, yevropalıların babası da bilməz. Sual: xo-
ruzu necə və harada gerek saxlayasan ki, yaxşı
döyüşsün, tiryəki hoqqaya necə qoyasan rahat
olub, çəkəndə nəş'ə versin, cənəni necə öldü-
rəsən gümüş olsun, cadunu nə təhər yazasan
qız oğlana aşiq olsun, necə ildə hamam suyu
dəyişilsə xoşbu olar, pulu tənzilə verəndə ne-
cə vermək ki, allahın hökmü dəyişilsin, riba
halal olsun və Məkkəyə gedəndə haram pulu
xəzinənin halal pulu ilə necə əvəz edərsən ki,
haram pul halal olsun? Hər kəs bu suallara ca-
vab verə Əmir Bahadiri-Cəngin iki min tümən
qəlyan məxarici o şəxsə peşkəş verilər.

Danqaz

YALANDIR!

Deyirlər müsəlman milləti geridə qalıb. Ya-
landır. Dünən Bakıda gördüm bir dəstə saldat
yatab aparırlar, aralarında bir-iki dənə rus, er-
məni var idi, başlarını aşağı salıb kor-peşi-
man, hamıdan daldə gedirdilər. Amma iyirmiye
kimi laçın balaları müsəlmanlar, bıqları eşilib
qulaqlarının dibində, əlləri böyründə, ayaqla-
rında bir put qandalı pələnglər kimi düşmüş-
dülər hamıdan qabağa, bir neçəsi "məşallah",
saldatlardan da qabaq keçmiş idi. İndi hansı
flanşüdə deyə bilər ki, müsəlman irəli düşmür?

Müsəlman

Müdir və baş mühərrir: Cəlil Məmmədquluzadə

E'LAN

Tehranda Rusiya məşrutəsinin bir şöbəsi
açılmışdır. İran mə'murları onun proqramması-
nı Peterburqda polis departamentindən mütə-
libə edə bilərlər. Rusiya şəhərlərində isə
jandarmalardan öyrənmək olur.

İran

Gəncədə bir molla var, özü gəncəlidir və
cındardır. Vaxça kəndində bir dənə 18 yaşında
qız cinni olub, gətiriblər mollanın yanına. Mol-
la 10 manata barışmışdı ki, qızı qurtara. Neçə
gün tas qurdu, qurtara bilmədi, sonra gəldi
Hacı Əbülqasım ağanın qəhvəsində bir İran rə-
iyyəti Molla Hüseyn var idi, 5 manatın ona ver-
di, bu Molla Hüseyn tas qurub nə qədər
dünyada cin var hamısını orada hazır elədi.
Hətta mən özüm də və neçə-neçə adamlar
vardıq gözümüz ilə gördük, yoxsa bəndə həmi-
şə şək gətirirdim. Amma indi şəkəndən çıxdım.

Məşədi Muxtar

Təbrizdə nəşr olunan "Əl-hədid" qəzetinin
baş mühərririnin gecəbörküsü fövt olub. Hər
kəs tapıb Bakıda "Yakor" qəzetinin idarəxana-
sına gətirsə, Təbriz alimi Hacı Mirzə Həsən
ağa tərəfindən o şəxsə bir əba ən'am verilə-
cəkdir.

22-30

«Qeyrət» mətbəəsində çap olundu.

Görəsən bu hürriyyətdən hər il veriləcək, ya elə birçə bu ildi?